

LLIBRE DE RESUMS

IX Congrés Internacional de l'Associació
de Joves Investigadors en Llengua i
Literatura Catalanes

Universitat Rovira i Virgili, Tarragona

15, 16 i 17 d'abril de 2026

ROLLING
Research on Language & Linguistics
Recerca en Llengua i Lingüística

GRILC
Grup de Recerca Identitats en
la Literatura i la Llengua Catalanes

APELLC
ASSOCIACIÓ D'INVESTIGADORS EN LLINGÜÍSTICA I LITERATURA CATALANES
ON LLINGÜÍSTICA I LITERATURA CATALANES

Sumari

Ponències	6
Ginebra, Jordi (Universitat Rovira i Virgili): «Sobre la frase més famosa de Baldiri Reixac. Llengua, escola i política al XVIII català».....	6
Cabré, Miriam (Institut de Llengua i Cultura Catalanes / Universitat de Girona): «“E puesc n’apene assatz en Cataluenha la gaya”: Catalunya al món dels trobadors».....	7
Comunicacions	8
Alborch López, Alba (Universitat de València): «Presentació d’un estudi contrastiu del parlar de Benigànim i de Rugat (la Vall d’Albaida)»	8
Alcaine Sánchez, Alba (Universitat de Barcelona): «Els pronoms febles resumptius en les oracions relatives restrictives definides del català central».....	10
Baños Sánchez, Núria (Universitat Autònoma de Barcelona): «Els problemes metodològics de l’edició de traduccions medievals: el cas del <i>De amore</i> català».....	12
Biosca Guillamon, Maria (Universitat de Barcelona / Universitat de Guadalajara): «El llegat català a Guadalajara: una aproximació a través del Butlletí d’Informació dels Països Catalans».....	14
Bosch Asensio, Núria (Eberhard Karls Universität Tübingen): «Entre la immediatesa i la distància comunicatives: el col·loquial juvenil als pòdcasts en català»	16
Caballé i Vilà, Íria (Universitat de Girona): «El mal a les corrandes de <i>Folklore de Catalunya. Cançoner</i> , de Joan Amades»	19
Capella Campdepadrós, Joana (Universitat de Barcelona): «Aspectes pragmàtics i discursius sobre el debat de la llei d’amnistia»	20
Cardozo Martínez, Alejandra (Universitat Autònoma de Barcelona): «La importància del model subjacent en l’estudi de les traduccions medievals: la <i>Familiarum</i> XII, 2 i el <i>Voyage d’outremer</i> ».....	21
Casanovas i Beneyto, Marta (Universitat de València): «Text, festa i identitat: el <i>Triunfo del santo misterio</i> (1634) de Pedro Giscafré com a construcció literària de la memòria col·lectiva a la Cervera barroca».....	23
Cid Soria, Eva (Universitat de Barcelona): «Cànon en disputa: el paper de les antologies poètiques en el polisistema literari català».....	25
Cortés Jornet, Marina (Universitat de València): «La poesia d’autora en <i>Lo Rat Penat. Calendari Llemosí</i> (1874-1883)».....	27
Costa, Ivan (Universitat de les Illes Balears): «Del temps històric al temps interior: la biocronologia d’Andreu Nin com a clau d’interpretació del seu pensament i ideologia»	31
Dalmau Martínez, Laura (Universitat de València): «Aprendre amb cançons: una proposta andragògica per a treballar estructures lingüístiques avançades»	32
Dalmau Martínez, Xavier (Universitat de València): «Francesc Eiximenis i la dansa dels àngels».....	34

De Arriba Manzano, Hèctor (Universitat de Barcelona): «Pensar-se en el lloc: la recuperació d'un sentit de pertinença a <i>Canto jo i la muntanya balla</i> , d'Irene Solà»	36
Fabregat Rallo, Balma (Universitat de València): «L'estàndard, el gènere i la llengua d'origen: estudi sociolingüístic a Benicarló»	39
Feliu i Cuberes, Mercè (Universitat Autònoma de Barcelona): «“Els bons desitjos d'un fill de Tremp”: aproximació a la història de la llengua a través de l'obra de Francesc R. Monrós i Fitó»	40
Ferrando González, Victòria (Universitat Pompeu Fabra): «El biaix de gènere en català als models de llenguatge extens».....	42
Fonts González, Ester (Universitat Rovira i Virgili): «La preposició <i>contra</i> segons les dades del <i>CTILC</i> : preposició de règim o introductora d'adjunts?»	43
Francés Agulló, Berta (Universitat d'Alacant): «Pervivència dels fraseologismes alcoians de Rafael Cantó».....	44
Garau Borràs, Pere (Universitat de les Illes Balears): «“Un poeta novell d'una estranya maduresa” o l'aventura satírica de Carles Bau de l'Aire: aproximació a l'estudi de l'autoria de <i>Les flors del Malb</i> »	46
Garcia Durà, Carmen (Université de Picardie Jules Verne): « La nasalitat indeguda en català, l'error habitual dels francòfons»	47
Garcia Escrivà, Anna (Universitat de València): «Dues versions d'un mateix llibre: <i>Sant Vicent Ferrer</i> segons Almela i Vives».....	48
Giménez Franco, Paula (Grup d'Estudis Etnopoètics): «Perspectiva de gènere i anàlisi dels personatges femenins protagonistes de les <i>Rondalles valencianes</i> d'Enric Valor»	49
Gomila Sánchez, Maria Mercè (Universitat de Barcelona): «Autobiografia, assaig i ficció: una aproximació a <i>Paraules al sol</i> , de Maria Antònia Oliver»	51
Gonzálvez Blasco, Miquel (Universitat d'Alacant): «El verb <i>portar</i> en català antic: una panoràmica des d'una perspectiva cognitiva».....	53
Grimalt Isern, Martí (Universitat de Barcelona): «Entre l'esperpent i l'absurd: teoria, connexions i influències als <i>Desbarats</i> de Llorenç Villalonga»	55
Hernández Cabrera, Anna M. (Universitat de València): «Reaprofitament i reescriptura dels articles de Joan Fuster per a <i>El Correo Catalán</i> ».....	57
Hernández Ruiz, Marc & Salvador Mata, Bertran (Universitat Pompeu Fabra): «Sant Jordi digital: anàlisi de les recomanacions literàries en català a Instagram i a TikTok».....	59
Juan de Javier, Aina (Universitat de Barcelona): «La traducció del dialecte i de l'oralitat de l'Aplec de rondaies mallorquines d'en Jordi des Racó»	61
Lago Rico, Aitana (Universitat d'Alacant): «Crisi i subjectivitat en tres autores catalanes actuals: narrar la precarietat amb humor i ironia».....	63
Martínez Barceló, Yolanda (Universität Heidelberg / Universitat de València): « <i>ConTacto Balear</i> : el multilingüisme a les Illes».....	65
Mas Fiol, Jeroni (Universitat Autònoma de Barcelona): «Comportament i anàlisi de les construccions amb adverbi posposat del català»	67

Mira Anton, Carla (Universitat d'Alacant): «De Bel Olid a Najat El Hachmi. La diversitat del feminisme a través de l'assaig».....	69
Molas Bolaño, Carla (Universitat de Barcelona): «El paper del ritme en l'ordre dels binomis irreversibles del català».....	71
Montoya Boix, Bàrbara & Aina Torres-Latorre (Universitat de les Illes Balears i Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La transcripció de textos en català (segles XVI-XIX): problemes actuals i una proposta metodològica»	73
Nicolau Perelló, Josep (Universitat de les Illes Balears): «De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya a l'Arxiu Folklòric i Bibliogràfic de les Illes Balears: els materials reproduïts per Andreu Ferrer Ginard».....	75
Nolla Bertran, Rut (Universitat Pompeu Fabra): «“I el teu renom...? D'on ve?” Una classificació dels renoms castellers tarragonins a través dels processos de formació lèxica» 77	
Ortells Miragall, Norman (Universitat de València): «Col·loquialismes i argot juvenil en la música catalana actual».....	79
Ortiz-Benavent, Alba (Universitat de València): «Una ciutat sense noms, un poble sense memòria: una proposta didàctica sobre la toponímia urbana de València».....	81
Pérez Pérez, Lidia (Universitat de València): «Antoni Orfila (Fila-Or), entre la rondallística local i universal»	82
Plaza Garcia, David (Universitat Rovira i Virgili): «Verbs lleugers: una anàlisi contrastiva de la traducció de l'anglès al català»	84
Ponç Delgado, Gonçal (Universitat.....)	86
Reher Fernández, Bernat (Universitat de Girona): «Els primers retrats de Josep Pla».....	88
Roigé Fullat, Anna (Universitat Rovira i Virgili): «Origen i evolució d' <i>enfadar(-se)</i> i <i>enutjar(-se)</i> (ss. XIII-XXI): un estudi de corpus».....	90
Rossinyol Solanellas, Sònia (Universitat de Girona): « <i>El Quadern Gris</i> i <i>La Vida Secreta</i> : Consolidació de la identitat en Josep Pla i Salvador Dalí»	92
Rovira López, Sílvia (Universitat de Barcelona): «Les vocals mitjanes tòniques al català en el català d'Andorra: un estat de la qüestió»	94
Sánchez-Ballester, Raül (Universitat d'Alacant): «Entre la natura i la paraula: una lectura ecocrítica d' <i>Els dies</i> d'Irene Solà».....	95
Santero Piqué, Gisela (Universitat de Barcelona): «La poesia als camps de concentració francesos de la postguerra»	97
Sarria Navarro, Josep (Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La construcció del gènere extralingüístic a partir del gènere gramatical en català»	99
Sellés Lloret, Laura (Universitat d'Alacant): «Cartografies sensorials en l'obra narrativa d'Eva Baltasar»	101
Sieni, Irene (Università per Stranieri di Siena): «L'escriptora sarda Michela Murgia i la traducció catalana de la seva novel·la <i>Accabadora</i> (2009)».....	102

Subirats Múria, Maria (Universitat de Barcelona): « <i>Peuet</i> o <i>pevet</i> : l'alternança <i>u/v</i> en els diminutius dels substantius acabats en [w] a Tortosa»	104
Torres-Latorre, Aina (Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La posició dels pronoms febles respecte del verb en català antic: la pèrdua de restriccions sintacticopragmàtiques».....	105
Vázquez Montoriol, Blai (Goethe-Universität Frankfurt am Main): «“Xuclen com llagastes”: estratègies d'argumentació i anàlisi lingüística dels discursos d'Aliança Catalana com a partit populista d'extrema dreta»	107
Vellvè-Blanch, Bernat (Universitat Rovira i Virgili): «Anàlisi lingüística i comentari del camp semàntic dels animals vertebrats i invertebrats en els parlars del Tarragonès».....	108
Vera-Aguilar, Manel (Universitat de València): «Delimitació de les construccions EN-HI-temàtica del català a partir de la gramàtica de construccions cognitiva: un cas de lingüística aplicada a l'ensenyament de segones llengües».....	110
Villalobos Moreno, Andrea & Marc Hernández Ruiz (Universitat Pompeu Fabra): «Barcelona a Guadalajara: representacions de la literatura catalana a la FIL 2025»	112
Villar-García, Laura (Universitat de Girona): «“Cap ganes”: un estudi de cas a la cruïlla entre quantificació, abstractesa i pluralitat nominals»	114
Pòsters	116
Cladera Payeras, Jaume (Universitat de Barcelona): «Monzó i l'experimentalisme textualista: de la tendència subversiva a l'esbós d'un nou lector»	116
Fernández Belchi, Èlia (Universitat de Barcelona): «Percepció, inseguretats i actituds lingüístiques: adolescents lleidatans davant la variació fonètica del català»	118
Geronès i Montel, Jordi (Universitat de Vic / UCC): «La llengua catalana a l'aula en un context plurilingüe: l'equilibri, la necessarietat i la corresponsabilitat de la comunitat educativa en el procés d'aprenentatge».....	120
Ventura Pedrol, Albert (Universitat Rovira i Virgili): «Intertextualitats, canvi lingüístic i referents a <i>Faves Tendres</i> de Baya Baye»	122

Ponències

Ginebra, Jordi (Universitat Rovira i Virgili): «Sobre la frase més famosa de Baldiri Reixac. Llengua, escola i política al XVIII català»

RESUM

Baldiri Reixac (1703-1781), autor de les *Instruccions per a l'ensenyança de minyons* (1749), és conegut per haver escrit la frase «Entre totes les llengües, la que amb més perfecció deuen saber los minyons és la llengua pròpia de la pàtria». És una frase que s'ha interpretat com una denúncia de la castellanització de l'ensenyament provocada pels decrets de Nova Planta i com a manifestació de la voluntat de resistència a la imposició lingüística.

A l'època de Baldiri Reixac, però, el català era la llengua docent ordinària a les escoles de Catalunya i, per tant, la frase de Baldiri Reixac demana una altra interpretació. En aquesta exposició es plantejarà la necessitat de buscar esquemes interpretatius que ens ajudin a entendre de manera diferent algunes de les afirmacions i alguns dels fets a partir dels quals s'ha construït el discurs històric sobre la situació de la llengua catalana al món educatiu català del segle XVIII. Uns esquemes interpretatius que han d'anar més enllà de la simple dicotomia imposició-resistència.

**Cabré, Miriam (Institut de Llengua i Cultura Catalanes / Universitat de Girona):
«“E puese n’apenre assatz en Cataluenha la gaya” : Catalunya al món dels
trobadors»**

RESUM

El paper fonamental dels trobadors en la cultura catalana, des del segle XII ençà, és indiscutible. Tot i així, encara queden punts foscos sobre els factors i els actors d’aquesta influència trobadoresca a la Catalunya medieval, en gran part a causa de la manera com s’ha estudiat des del tombant del segle XX. El pas del segle XIX al XX un moment molt interessant per entendre la recepció dels trobadors a Catalunya i el paper que se’ls ha atorgat en l’imaginari i la cultura catalanes, que convida, però, a repensar la interpretació, que tendim a fer encara avui, dels trobadors i de la seva herència.

A aquesta reflexió historiogràfica, i al canvi d’enfocament que comporta, convé afegir-ne una altra. Si la influència de la cultura trobadoresca a Catalunya presenta encara incògnites, l’impacte de la cultura trobadoresca catalana en el món dels trobadors és un tema gairebé sense encetar, també per pressupòsits historiogràfics més atents al moment en què es planteja la recerca que a l’època estudiada. Fer un balanç d’aquesta qüestió encara és prematur, però sí que en podem destacar exemples rellevants.

Comunicacions

Alborch López, Alba (Universitat de València): «Presentació d'un estudi contrastiu del parlar de Benigànim i de Rugat (la Vall d'Albaida)»

PARAULES CLAU: comunitat de parla, dialectologia, estudi contrastiu, etimologia, fonètica, geolingüística, isoglossa, lèxic, morfologia, treball de camp

RESUM

El treball que vaig realitzar de final de grau de Filologia Catalana té com a objecte d'estudi el parlar de dues localitats de la Vall d'Albaida situades en dues zones amb distintes influències territorials: Benigànim i Rugat. Com bé sabem, Benigànim va ser un «lloc» de Xàtiva (la Costera), mentre que Rugat de la vila del Ducat de Gandia (la Safor).

L'objectiu essencial del treball era estudiar contrastivament dos pobles pròxims, però més interconnectats amb zones de fora de la Vall d'Albaida que dins de la mateixa Vall, que parlen majoritàriament igual, però que han sofert diferenciacions tant fonètiques com lèxiques. Així mateix, partint de la hipòtesi que la llengua és fruit del contacte humà i entre Benigànim i Rugat el contacte ha estat menor que entre cada poble amb la seua capital zonal, presentaran trets lingüístics diferents entre ambdós municipis.

Després d'haver fet una anàlisi exhaustiva per a contrastar les diferències que s'hi han produït, volem oferir una mostra dels principals resultats. Abans, però, farem una breu síntesi de la localització i història de l'àmbit, perquè cal fer una retrospectiva al passat per poder parlar del present i de la metodologia que hem emprat per obtenir els resultats.

BIBLIOGRAFIA

Bataller Calderon, Josep (1986): *Jocs populars*, València, Edicions del Bullent.

Bataller, Vicent (2017): *El parlar del «tinguem». El valencià de Xàtiva i la seua àrea d'influència*, vol. I [descripció] i II [mapes lingüístics], Xàtiva, Ajuntament de Xàtiva.

Beltran, Vicent & Carles Segura-Llopes (2017): *Els parlars valencians*, València, Publicacions de la Universitat de València.

Benavent, Rafael (1996): «Mitologia popular: l'Home del Sac», *Actes del Primer Congrés d'Estudis de la Vall d'Albaida*, Ontinyent, Institut d'Estudis de la Vall d'Albaida / Diputació de València, pp. 159-916.

Casanova, Emili (1985): «La dialectologia catalana i el parlar de la Vall d'Albaida», *Alba*, 1, pp. 80-83.

— (1996): «Estigmatització i canvi lingüístic: la neutralització de la /a/ àtona final en -o a la vall d'Albaida», *Actes del Primer Congrés d'Estudis de la Vall d'Albaida*, Ontinyent, Institut d'Estudis de la Vall d'Albaida / Diputació de València, pp. 159-916.

- DCVB* = Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1930-1962): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Moll, 10 vols. En línia: <https://dcvb.iec.cat/>.
- DECAT* = Coromines, Joan (1980-2001): *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona, Curial / «la Caixa», 10 vols.
- DF* = Martí Mestre, Joaquim (2017): *Diccionari de fraseologia (segles XVII-XXI)*, València / Alacant, Acadèmica Valenciana de la Llengua / Institució Alfons el Magnànim – Centre Valencià d’Estudis i d’Investigació / Publicacions de la Universitat d’Alacant / Publicacions de la Universitat de València.
- DIEC* = Institut d’Estudis Catalans (2007): *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona, Edicions 62 / Enciclopèdia Catalana. En línia: <https://dlc.iec.cat/>.
- DIVA* = Emili Casanova (dir.) (2015): *Diccionari de la Vall d’Albaida*. En línia: https://ieva.info/diva/index.php?title=Diva:Quant_a.
- DNV* = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2016): *Diccionari normatiu valencià*, València, Acadèmica Valenciana de la Llengua. En línia: <https://www.avl.gva.es/lexicval/>.
- Giner, Joan (2016): *El parlar de la Safor*, Universitat d’Alacant, tesi doctoral.
- Ispizua, Marian & Cristina Lavia (2016): *La investigación como proceso. Planificación y desarrollo*, Madrid, Dextra.
- PALDC* = Veny, Joan & Lídia Pons Griera (2007-2022): *Petit Atlas Lingüístic del Domini Català*, Barcelona, Institut d’Estudis Catalans, 8 vols.
- Piqueras, Juan (1995): *Geografia de les comarques valencianes* (volum v: *Les comarques meridionals (I)*), València, Foro Edicions.
- Reig, Eugeni (2015): *El valencià de sempre*, Alzira, Bromera.
- Soler, Abel (2002): *Benigànim, vila reial 1602, 2002 IV Centenari del Reial Privilegi*, Benigànim, Ajuntament de Benigànim.
- (2008): *Rugat. Geografia, història i patrimoni*, Rugat, Ajuntament de Rugat.
- Veny, Joan (1986): *Introducció a la dialectologia catalana*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

Alcaine Sánchez, Alba (Universitat de Barcelona): «Els pronoms febles resumptius en les oracions relatives restrictives definides del català central»

PARAULES CLAU: sintaxi, resumpció, pronoms febles clítics, concordança

RESUM

Els pronoms febles clítics acusatius i datius del català poden aparèixer en oracions relatives reprenent la funció del pronom relatiu i l'antecedent (Solà 2002). Aquest tipus d'elements s'anomenen resumptius. El fenomen de la resumpció és comú en certes llengües i ha estat estudiat extensivament (Keenan & Comrie 1977; Aoun *et al.* 2001; Boeckx 2003, *inter alia*). L'objectiu d'aquest treball és descriure i analitzar la resumpció d'objectes directes i objectes indirectes en oracions de relatiu restrictives definides del català central, a més de comparar-la amb la relativització de subjectes.

Constatem que, en català, els clítics són necessaris en relatives amb illes sintàctiques, construccions que bloquegen el moviment (Ross 1967) (*L'home que t'he preguntat si *(el) miro*). En oracions sense illes sintàctiques o distància, els clítics són inacceptables (*L'home que *(el) miro*). Quan es relativitza un subjecte, la concordança de subjecte actua paral·lelament als clítics resumptius en oracions amb illes sintàctiques o distància. Per exemple, les oracions de relatiu amb illes sintàctiques són gramaticals (*La noia que t'he preguntat si congelarà el peix*). Per tant, la concordança de subjecte és també un element resumptiu en català, igual que ho és en altres llengües (McCloskey 1990; Rouveret 2008).

Prenent en consideració el comportament en illes sintàctiques i els efectes de *crossover*, arribem a la conclusió que les construccions sense resumptius es generen mitjançant moviment de l'element relativitzat a la posició del pronom relatiu; les oracions amb resumptius, en canvi, no són generades per moviment.

A més, el comportament anàleg de clítics i concordança de subjecte (en contra dels pronoms forts i epítets), a més del fet que els clítics han estat analitzats com a concordança d'objecte anteriorment quan apareixen en oracions simples (Suñer 1988; Franco 2000), porta a argüir que els pronoms clítics són elements de concordança d'objecte quan són resumptius en oracions de relatiu.

BIBLIOGRAFIA

- Aoun, Joseph, Choueiri, Lina & Norbert Hornstein (2001): «Resumption, movement and derivational economy», *Linguistic Inquiry*, 32.3, pp. 371-403.
- Boeckx, Cedric (2003): *Islands and Chains: Resumption as stranding*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.
- Franco, Jon (2000): «Agreement as a Continuum: The Case of Spanish Pronominal Clitics», dins Beukema, Frits & Marcel Den Dikken (ed.), *Clitic Phenomena in European Languages*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, pp. 147-189.
- Keenan, Edward L. & Bernard Comrie (1977): «Noun phrase accessibility and universal grammar», *Linguistic Inquiry*, 8.1, pp. 63-99.

- McCloskey, James (1990): «Resumptive pronouns, \bar{A} -binding and levels of representation in Irish», dins Hendrick, Randall (ed.), *Syntax and Semantics 23: The Syntax of the Modern Celtic*, San Diego, Academic Press, pp. 199-248.
- Ross, John R. (1967): *Constraints on variables in syntax*, Massachusetts Institute of Technology, tesi doctoral.
- Rouveret, Alain (2008): «Phasal Agreement and Reconstruction», dins Freidin, Robert; Zubizarreta, Maria Luisa & Carlos P. Otero, *Foundational Issues in Linguistic Theory*, Cambridge (MA), MIT Press.
- Solà, Joan (2002): «Les subordinades de relatiu», dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Mascaró, Joan & Manuel Pérez Saldanya (ed.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 2, Barcelona, Empúries, pp. 2459-2570.
- Suñer, Margarita (1988): «The Role of Agreement in Clitic-Doubled Constructions», *Natural Language & Linguistic Theory*, 6.3, pp. 391-434.

Baños Sánchez, Núria (Universitat Autònoma de Barcelona): «Els problemes metodològics de l'edició de traduccions medievals: el cas del *De amore* català»

PARAULES CLAU: ecdòtica, crítica textual, traduccions, literatura medieval, *De amore*, Andreu el Capellà

RESUM

La traducció implica diverses accions: la lectura, la interpretació, el trasllat d'una llengua a l'altra, la còpia i, fins i tot, l'edició. Per tant, en els textos que en resulten es produeixen errors de diverses tipologies en els estadis següents: la transmissió de l'original —és a dir, el llatí—, la traducció, la còpia i la transmissió de la traducció —romànica.

Consegüentment, a l'hora d'editar la traducció catalana del *De amore* convé tenir en compte la tradició llatina per a distingir els errors produïts en aquesta fase anterior a la traducció, els quals ajuden l'editor a filiar el text. En el cas que ens ocupa, aquesta tasca presenta una dificultat afegida: la manca d'una edició crítica del *De amore* llatí que reuneixi les variants dels quaranta-cinc manuscrits i els tres impresos que han pervingut —una quantitat de material gens menyspreable.

L'edició de la traducció catalana del *De amore* presenta encara un altre problema: es tracta d'un testimoni únic amb nombrosos errors de traducció i de còpia. Aquesta característica del testimoni, sumada a la manca d'una edició crítica del text llatí, dificulta el procés d'edició i exigeix l'editor a recórrer a l'enginy.

Així doncs, l'objectiu d'aquesta comunicació és analitzar els problemes concrets a l'hora d'editar la traducció catalana del *De amore* de manera que s'exemplifiquin els obstacles generals amb què topa un editor de traduccions medievals i subratllar, un cop més, que la fixació dels textos és indispensable per a la construcció de la història de la literatura i la cultura.

BIBLIOGRAFIA

Alberni, Anna; Badia, Lola & Lluís Cabré (ed.) (2010): *Transllatar i transferir: la transmissió dels textos i el saber (1200-1500)*, Santa Coloma de Queralt / Tarragona, Obrador Edèndum / Universitat Rovira i Virgili.

Badia, Lola (ed.) (2014): *Història de la literatura catalana: literatura medieval, II, segles XIV-XV*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana / Editorial Barcino / Ajuntament de Barcelona.

Badia, Lola (ed.) (2015): *Història de la literatura catalana: literatura medieval, III, segle XV*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana / Editorial Barcino / Ajuntament de Barcelona.

Badia, Lola; Cifuentes, Lluís; Sadurní, Martí & Josep Pujol (ed.) (2016): *Els manuscrits, el saber i les lletres a la Corona d'Aragó, 1250-1500*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Blecua, Alberto (1983): *Manual de crítica textual*, Madrid, Editorial Castalia.

- Folena, Gianfranco (1994): *Volgarizzare e tradurre*, Torino, Einaudi.
- Karnein, Alfred (1985): *De amore in volkssprachlicher Literatur: Untersuchungen zur Andreas-Capellanus-Rezeption in Mittelalter und Renaissance*, Heidelberg, Carl Winter Universitätsverlag.
- Lluch, Montserrat (2004): «Editar el *Jugurta* català del segle XIV: un plantejament metodològic», *Cultura Neolatina. Rivista di Filologia Romanza fondata da Giulio Bertoni*, 64.3-4, pp. 559-593.
- Martínez, Víctor (ed.) (2001): *L'edició de textos: història i mètode*, Barcelona, Editorial UOC.
- Martínez, Víctor (ed.) (2013): *Models i criteris de l'edició de textos*, Barcelona, Editorial UOC.
- Morrás, María (2002): «El texto en su laberinto: para la edición crítica de las traducciones medievales», *La corónica: A Journal of Medieval Hispanic Languages, Literatures & Cultures*, 30.2, pp. 203-247.
- Pagès, Amadeu (ed.) (1930): *Andreae Capellani regii francorum «De amore» libri tres: text llatí amb la traducció catalana del segle XIV*, Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura.
- Schnell, Rüdiger (1982): *Andreas Capellanus: zur Rezeption des römischen und kanonischen Rechts in «De Amore»*, München, Wilhelm Fink.
- Trojel, Emil (ed.) (1892 [1972]): *Andreae Capellani regii francorum. De amore. Libri tres*, München, Wilhelm Fink Verlag.

**Biosca Guillamon, Maria (Universitat de Barcelona / Universitat de Guadalajara):
«El llegat català a Guadalajara: una aproximació a través del Butlletí d'Informació
dels Països Catalans»**

PARAULES CLAU: exili català, Josep Maria Murià i Romaní, revistes de l'exili, literatura catalana

RESUM

Un cop acabada la Guerra Civil espanyola, Mèxic es convertí en el segon país que més exiliats republicans va acollir, només per darrere de França. Aquest fet fou possible, en part, gràcies a les negociacions del govern de Lázaro Cárdenas, el qual mai reconegué el règim franquista i es comprometé des del principi a acollir tots els refugiats que creuessin l'Atlàntic. Es calcula que del conjunt de refugiats que van arribar a Mèxic —comptant els que primer van fer escala a altres països llatinoamericans—, els de procedència catalana representaven un 20% del total.

Tot i que el gruix majoritari va establir-se a la capital, els exiliats també varen concentrar-se en altres ciutats mexicanes, com és el cas de Guadalajara. En aquesta ciutat la presència catalana es va anar consolidant gradualment, i no fou fins a l'any 1956 que les famílies catalanes van decidir crear el Centre Català de Guadalajara, una entitat pròpia per donar resposta a les seves necessitats culturals i socials. Entre els seus projectes destaca particularment la publicació del *Butlletí d'Informació dels Països Catalans* (1961-1976), una revista mensual publicada ininterrompudament durant quinze anys i estretament lligada a la figura de l'escriptor exiliat Josep Maria Murià i Romaní. Si bé és cert que des de Ciutat de Mèxic es publicaren algunes de les revistes més rellevants de l'exili mexicà, com *Xaloc* o *Pont Blau*, el *Butlletí* és una mostra fefaent de l'existència d'una resistència catalana doblement exiliada a causa de la seva descentralització i, per tant, sovint relegada als marges de la història, però no per això menys significativa.

L'objectiu d'aquesta comunicació és, doncs, dur a terme una aproximació al llegat català a Guadalajara a partir del cas concret del *Butlletí*, al voltant del qual es va consolidar una xarxa cultural i intel·lectual que va contribuir al desenvolupament d'iniciatives posteriors, com ara l'organització dels Jocs Florals a l'exili de l'any 1969, la inauguració de la Biblioteca Josep Maria Murià i Romaní o la presència catalana a la Fira Internacional del Llibre, que han fet perdurar la relació entre el català i Guadalajara fins als nostres dies i que s'expliquen gràcies a l'esforç d'una resistència que, com apuntàvem, actuava des de posicions perifèriques.

BIBLIOGRAFIA

- Agustí, Lluís (2018): *L'edició espanyola a l'exili de Mèxic: 1936-1956. Inventari i propostes de significat*, Barcelona, Universitat de Barcelona.
- Aznar, Manuel & José Ramon López (coord.) (2017): *Diccionario biobibliográfico de los escritores, editoriales y revistas del exilio republicano de 1939*, Sevilla, Editorial Renacimiento.

- Campillo, Maria (2021): «L'exili del 1939 en la literatura catalana», dins Castellanos, Jordi & Jordi Marrugat (dir.), *Història de la literatura catalana, vol. VII: Literatura contemporània (III). Del 1922 al 1959*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana / Ajuntament de Barcelona, pp. 419-432.
- Domènech, Gemma (dir.) (2021): *Segundo diccionario de los catalanes de México*, Zapopan / Barcelona, Colegio de Jalisco / Institut d'Estudis Catalans.
- Fèrriz Roure, Teresa (1998): *La edición catalana en México*, México / Barcelona, Colegio de Jalisco / Orfeó Català de Mèxic / Generalitat de Catalunya.
- Lida, Clara E. (1997): *Inmigración y exilio. Reflexiones sobre el caso español*, México / Siglo XXI.
- Manent, Albert (1989): *La literatura catalana a l'exili*, Barcelona, Curial, 2a ed. revisada i augmentada.
- Murià, Josep Maria (2007): *Butlletí d'informació dels Països Catalans: Guadalajara, Mèxic 1961-1976*, Lleida, Pagès Editors.
- Pla Brugat, Dolores (2000): *Els exiliats catalans a Mèxic. Un estudi de la immigració republicana*, Catarroja / Barcelona, Afers.
- Riera Llorca, Vicenç (1994): *Els exiliats catalans a Mèxic*, Barcelona, Curial.
- Surroca, Robert (2004): *Prensa catalana de l'exili i l'emigració (1861-1976)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

Bosch Asensio, Núria (Eberhard Karls Universität Tübingen): «Entre la immediatesa i la distància comunicatives: el col·loquial juvenil als pòdcasts en català»

PARAULES CLAU: català col·loquial, argot juvenil, immediatesa comunicativa, distància comunicativa, col·loquial mediatitzat

RESUM

La comunicació presenta una part de la recerca de la meua tesi doctoral (en curs) centrada en el col·loquial actual en espais de comunicació digital, amb especial atenció al llenguatge juvenil. L'estudi parteix del model de distància i immediatesa comunicatives de Koch & Oesterreicher (2011), que distingeix entre el mitjà de realització (fònic o gràfic) i la concepció (parlada o escrita) del discurs. Mentre que el mitjà té una estructura dicotòmica, la concepció s'entén com un continu entre dos extrems: la immediatesa comunicativa, vinculada a la llengua parlada, i la distància comunicativa, associada a la llengua escrita. Per a caracteritzar el català col·loquial, es fa un buidatge de les gramàtiques de l'IEC, però es pren també com a referència l'obra *El català col·loquial* de Payrató (1996) i els treballs recents recollits a *Col·loquial(s). Estudis de l'ús del català actual* (Bernal 2024).

L'estudi es basa en un corpus d'elaboració pròpia (en curs) a partir d'una selecció de quatre pòdcasts orientats a un públic juvenil, de diferents graus de planificació i intervenció lingüístiques. L'objectiu es, partint de les marques col·loquials seleccionades, analitzar el model de llengua utilitzat pels participants per, d'una banda, descriure les estratègies lingüístiques pròpies d'aquest gènere i, de l'altra, contribuir a la reflexió sobre el llenguatge col·loquial (juvenil) en un context actual mediatitzat.

Els resultats d'una primera anàlisi mostren que el model de llengua varia segons el pòdcast: hi trobem una col·loquialitat més «real» i una major immediatesa comunicativa en els productes amb menys o sense revisió, en contrast amb una col·loquialitat mediatitzada (Bassols 2009) o major distància comunicativa en aquells pòdcasts amb més intervenció lingüística. El desenvolupament del corpus i l'ampliació de l'estudi permetran, d'una banda, observar empíricament si aquestes tendències es confirmen i, de l'altra, descriure el model de llengua present als productes dels mitjans de comunicació audiovisuals orientats a un públic juvenil.

BIBLIOGRAFIA

- Bassols, Margarita (2009): «El col·loquial dels mitjans», dins Bassols, Margarita & Mila Segarra (ed.), *El col·loquial dels mitjans de comunicació*, Vic / Eumo Editorial, pp. 11-20.
- Bernal, Elisenda & Carsten Sinner (2009): «“Al seu rotllo”: Aproximació al llenguatge juvenil català», *Zeitschrift für Katalanisch*, 22, pp. 7-36.
- Bernal, Elisenda (ed.) (2024): *Col·loquials. Estudis del català col·loquial actual*, Leipzig, Leipziger Univeristatsverlag.

- Briz, Antonio (2001): *El español coloquial en la conversación: esbozo de pragmática*, Barcelona, Ariel.
- Briz, Antonio & Grupo Val.Es.Co (2002): «La transcripción de la lengua hablada: el sistema del grupo Val.Es.Co», *Español actual*, 77-78, pp. 57-86.
- Brumme, Jenny (coord) (2008): *La oralidad fingida: descripción y traducción. Teatro, cómic y medios audiovisuales*, Madrid / Frankfurt am Main, Iberoamericana / Vervuert.
- Gregory, Michael & Susanne Carroll (1978): *Language and situation*, London, Routledge. (Citem per la traducció al castellà: *Lenguaje y situacion: variedades del lenguaje y sus contextos sociales*, México, Fondo de Cultura Económica, 1986.)
- Gruber, Teresa; Grübl, Klaus & Thomas Scharinger (ed.) (2021): *Was bleibt von kommunikativer Nahe und Distanz? Mediale und konzeptionelle Aspekte sprachlicher Variation*, Tübingen, Narr Francke Attempto Verlag.
- GIEC = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia. <https://giec.iec.cat/inici>.
- (2018): *Gramàtica essencial de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://geiec.iec.cat/>.
- (2019): *Gramàtica bàsica i d'ús de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://gbu.iec.cat/inici>.
- Koch, Peter & Wulf Oesterreicher (1990): *Lengua parlada en la Romania: espanyol, francès, italià*, Madrid, Gredos.
- (2011): *Gesprochene Sprache in der Romania: Französisch, Italienisch, Spanisch*, Berlin / New York, De Gruyter.
- (2012): *Language of Immediacy – Language of Distance: Orality and Literacy from the Perspective of Language Theory and Linguistic History*, dins Lange, Claudia; Wolf, Göran & Beatrix Weber (ed.), *Communicative Spaces. Variation, Contact, and Change. Papers in Honour of Ursula Schaefer*, Frankfurt am Main, Peter Lang, pp. 441-473.
- Payrato, Lluís (1996): *El català col·loquial, Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- (1996): *Corpus, corpora*, Barcelona, PPU.
- Pons Borderia, Salvador & Sara Badia-Climent (2024): «De la transcripció al anàlisi: Desenvolupaments tècnics del corpus Val.Es.Co. 3.0», *Biblioteca de Babel*, 2, pp. 73-113.
- Pujolar, Joan (1997): *De què vas, tio?*, Barcelona, Empúries.
- Sinner, Carsten (2008): «Castellano y catalán en contacto: oralidad y contextos informales», *Oihenart: cuadernos de lengua y literatura*, 23, pp. 521-543.
- Sinner, Carsten & Wieland, Katharina (2008): «El catalán hablado y problemas de la normalización de la lengua catalana: avances y obstáculos en la normalización»,

dins Süselbeck, Kirsten; Mühlischlegel, Ulrike & Peter Masson (coord.), *Lengua, nación e identidad. La regulación del plurilingüismo en España y América Latina*, Frankfurt am Main / Madrid, Vervuert / Iberoamericana, pp. 131-164.

Söll, Ludwig (1985): *Gesprochenes und geschriebenes Französisch*, Berlin, Schmidt (Grundlagen der Romanistik, 6).

Torruella, Joan & Joaquim Llisteri (1999): «Diseño de corpus textuales y orales», dins Bleca, José María (ed.), *Filología e Informática. Nuevas tecnologías en los estudios filológicos*, Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona / Editorial Milenio, pp. 45-77.

Vila, Francesc Xavier & Belles (1989): *Anàlisi del lèxic propi del català col·loquial barceloní juvenil*, Universitat de Barcelona, Departament de Filologia Catalana, treball no publicat.

Wieland, Katharina (2005): «Die Sprache der Jugend in Katalonien: eine Varietät des Katalanischen – Überblick über den bisherigen Forschungsstand», dins Roviró, Bàrbara; Torrent-Lentzen, Aina & Andreas Wesch (ed.), *Normes i identitats. Normen und Identitäten*, Sprachwissenschaftliche Beiträge des 19. Deutschen Katalanistentags Köln 2003. Titz, Axel Lenzen Verlag, pp. 237-254.

— (2008a): *Jugendsprache in Barcelona und ihre Darstellung in den Kommunikationsmedien. Eine Untersuchung zum Katalanischen im Spannungsfeld zwischen normalisiertem und autonomem Sprachgebrauch*, Tübingen, Niemeyer.

— (2008b): «Transgresiones lingüísticas bidireccionales: el lenguaje juvenil entre el castellano y el catalán», dins Sinner, Carsten & Andreas Wesch (ed.), *El castellano en las tierras de habla catalana*, Frankfurt am Main / Madrid, Vervuert / Iberoamericana, pp. 155-179.

— (2009): «El llenguatge juvenil a Barcelona i la seva representació als mitjans de comunicació», *Noves SL. Revista de Sociolingüística*, 7, pp. 1-7.

Zimmermann, Klaus (2004): «Äquivalenzgrade der Übersetzung von jugendsprachlichen Texten und die Möglichkeiten der kontrastiven lexikographischen Erfassung der Jugendsprache (am Beispieldes Deutschen und Portugiesischen)», dins Endruschat, Annette & Axel Schönberger (ed.), *Übersetzung und Übersetzen aus dem und ins Portugiesische*, Frankfurt am Main, Domus Editoria Europaea, pp. 23-57.

Caballé i Vilà, Íria (Universitat de Girona): «El mal a les corrandes de *Folklore de Catalunya. Cançoner*, de Joan Amades»

PARAULES CLAU: etnopoètica, cançó curta, corrandes, mal

RESUM

La comunicació es desenvolupa en el marc d'una tesi doctoral que té per objectiu l'elaboració d'un corpus digitalitzat de les corrandes recollides als segles XIX i XX que inclou una anàlisi lingüística, musical, temàtica i literària. En aquest cas, ens centrarem en l'anàlisi temàtica de les corrandes recollides per Joan Amades a *Folklore de Catalunya. Cançoner*.

S'han tingut en compte 2.351 cançons classificades per Amades com a *corrandes*, *cançons de ronda*, *caramelles*, *cançons improvisades* i *cançons de festa major* i no s'han depurat els materials, per bé que de cara a estats més avançats de la recerca seria oportú de fer-ho. S'han comptabilitzat 56 corrandes que referencien el mal de diverses formes:

- Aparició del mot *mal*, o derivats.
- Referències a llocs o personatges que encarnen el mal.
- Esmerts als set pecats capitals.
- Al·lusions a situacions malèfiques de la vida quotidiana.

També s'ha analitzat la funcionalitat que desenvolupa el mal en les composicions. Primerament, el mal es pregona per tal d'allunyar-lo o encomanar-lo, així doncs, apareix tant a les corrandes d'invocació del mal com a les que desitgen bonança. En segon lloc, el mal s'usa com a retret en contextos d'enfrontament en què es posa de manifest una injustícia soferta en pròpia pell. En tercer lloc, és un recurs per a inculcar valors morals. En alguns casos també s'utilitza com a advertiment o per a instaurar por, especialment a les dones. En darrer lloc, algunes corrandes expliquen el mal: d'una banda, es narren fenòmens malignes inexplicables, com la bruixeria, i, d'altra banda, la presència del mal a la vida real.

En conclusió, el mal no és un eix temàtic copios a l'obra, apareix només a un 2,38% de les corrandes. A més, generalment no és l'objecte poètic, però la diversitat de representació i el gran ventall de funcions que desenvolupa en les composicions, ens porta a concloure que el mal és un element de què els cantadors se serveixen per a donar força al discurs.

BIBLIOGRAFIA

Amades, Joan (1950): *Folklore de Catalunya*. Vol. II: *Cançoner (Cançons - Refranys - Endevinalles)*, Barcelona, Editorial Selecta.

Massot, Jaume (1959-1960): «Amades: Folklore de Catalunya, I – II», *Estudis Romànics*, 7, pp. 194-197.

Capella Campdepadrós, Joana (Universitat de Barcelona): «Aspectes pragmàtics i discursius sobre el debat de la llei d'amnistia»

PARAULES CLAU: argumentació, pragmadialèctica, anàlisi crítica del discurs, fal·làcies, discussió crítica, llei d'amnistia

RESUM

L'objectiu d'aquest treball és comprovar si les fal·làcies argumentatives estan ideològicament motivades en el debat sobre la llei d'amnistia. L'anàlisi està basada en el model de discussió crítica que proposa la pragmadialèctica i en les aportacions teòriques de l'anàlisi crítica del discurs. Tal com sosté la pragmadialèctica, les fal·làcies són violacions de les deu regles de la discussió crítica. En aquest estudi es proposa analitzar les següents fal·làcies: *ad hominem*, *ad populum*, *ad verecundiam* i *ad misericordiam*. La mostra d'anàlisi inclou 34 fal·làcies produïdes pels partits polítics que participen en el debat de política general que té lloc al setembre del 2023 al Parlament de Catalunya. La recerca identifica les diferents ideologies en qüestió, les estratègies retòriques de persuasió, interpreta els arguments que són –implícitament o explícitament– presentats per cada punt de vista en relació al principi de cooperació de Grice.

Cardozo Martínez, Alejandra (Universitat Autònoma de Barcelona): «La importància del model subjacent en l'estudi de les traduccions medievals: la *Familiarum XII, 2* i el *Voyage d'outremer*»

PARAULES CLAU: Petrarca, Mandeville, traduccions catalanes, antígraf, segle XV

RESUM

Sovint és difícil d'identificar quin manuscrit ha estat la font d'una traducció, sobretot quan l'obra traduïda té una tradició manuscrita molt abundant. És aquest mateix model el que dona compte de les lliçons que duu una traducció i el que explica els possibles errors que s'hagin pogut produir, bé sigui perquè l'antígraf els portava o perquè determinats factors afavorien la mala interpretació del text (lletra, estat de conservació, etc.). Tot i la dificultat per identificar la font d'una traducció, l'estudi de l'antígraf d'una traducció és una de les vies per les quals podem aproximar-nos amb la màxima escrupolositat al text que va sortir de la ploma —del càlam o de la veu— del traductor.

La *Lletra de reials costums* —nom que pren la traducció catalana medieval de la *Familiarum rerum XII, 2* de Petrarca— i el *Voyage d'outremer* —*Le livre des merveilles du monde*, de Mandeville— són dos exemples òptims per mostrar els errors heretats, els errors psicològics i els errors paleogràfics que poden integrar-se a una traducció medieval. La reconstrucció del model subjacent a partir de manuscrits molt propers a l'antígraf (el Paris, Bnf, ms. 8569 per al Petrarca i el Paris, BnF ms. 10723 en el cas del Mandeville), permet la detecció de totes aquelles lliçons que donen compte dels errors i les resolucions que s'incorporen en el text traduït i en la transmissió textual.

La intenció d'aquesta comunicació és, doncs, mostrar la metodologia de la crítica textual pertinent amb l'exemplificació de dues traduccions medievals totalment diferents pel que fa a la llengua (de la mateixa traducció i de la qual parteixen), al context sociocultural i a la temàtica que tracten.

BIBLIOGRAFIA

- Blecua, Alberto (1983): *Manual de crítica textual*, Madrid, Castalia.
- Ferrer, Montserrat (2011): «Les *Décades* de Titus Livi en català (ms. British Library, Harley 4893)», *Cultura Neolatina*, 61.1-2, pp. 115-144.
- Lluch, Montserrat (2004): «Editar el *Jugurta* català del segle XIV: un plantejament metodològic», *Cultura Neolatina*, 54.3-4, pp. 559-593.
- Morrás, María (2002): «El texto en su laberinto: para la edición crítica de las traducciones medievales», *La crònica*, 30.2, pp. 203-247.
- Pujol, Josep (ed.) (2018): «Introducció», dins Ovidi, Publi, *Heroides. Traducció catalana medieval de Guillem Nicolau*, Barcelona, Barcino, pp. 11- 190.
- Rossebastiano, Alda (1997): *La tradizione ibero-romanza del «Libro de las maravillas del mundo» di Juan de Mandavila*, Torino, Edizioni dell'Orso.

Tomàs, Albert (2023): *La traducció catalana medieval de La ciutat de Déu de sant Agustí amb el comentari de Thomas Waleys: Estudi i edició crítica del comentari*, Universitat Autònoma de Barcelona, tesi doctoral.

Wittlin, Curt (2002): «L'antiga traducció catalana anònima de la *Lletra de reials costums* de Petrarca i el capítol 143 del *Tirant lo Blanc*», *Estudis de llengua i literatura catalanes*, 44, pp. 37-64.

Casanovas i Beneyto, Marta (Universitat de València): «Text, festa i identitat: el Triunfo del santo misterio (1634) de Pedro Giscafré com a construcció literària de la memòria col·lectiva a la Cervera barroca»

PARAULES CLAU: Barroc, Cervera, Pedro Giscafré, crònica, Jaume Puig, homilètica

RESUM

La literatura catalana del segle XVII, tot i els avenços recents (Miralles 2011), presenta encara nombrosos buits historiogràfics, especialment pel que fa a textos de gènere híbrid i circulació local, sovint considerats menors. Aquesta comunicació parteix de l'estudi d'un d'aquests textos, el *Triunfo del santo misterio de la Vera Cruz de la villa de Cervera* (1634), de Pedro Giscafré, que enquadrem en la intersecció entre la crònica urbana, la relació de successos i la literatura devocional. Tanmateix, el valor de la nostra recerca no rau en la mera classificació genèrica, sinó en com aquesta hibridació opera al servei de la construcció d'una memòria col·lectiva. L'objectiu és demostrar que el text de Giscafré constitueix una aportació rellevant al corpus català de relacions de successos, no només pel seu valor documental, sinó per l'ús d'estratègies discursives que transformen un fet local —el robatori i la recuperació del Sant Misteri— en un punt d'inflexió identitària per a la vila de Cervera.

Així doncs, la comunicació s'estructura en dues línies d'anàlisi. En primer lloc, examinem la minuciosa descripció de les festes de 1620 i 1633 no com un simple registre etnogràfic, sinó com un acte de construcció literària. A partir de la reconstrucció del context urbà (Miró 1994; Salat *et al.* 1993; Llobet 2022), analitzem com Giscafré organitza l'espai de Cervera en un escenari de drama comunitari. Aquesta anàlisi ens permet aportar dades rellevants sobre la cultura festiva barroca i els mecanismes de construcció identitària.

En segon lloc, prestem una atenció particular al sermó de Jaume Puig, inclòs dins la relació de Giscafré. Lluny de ser un afegitó, l'analitzem, des de les aportacions teòriques sobre el gènere homilètic (Cerdán 1988), com una peça clau en l'engranatge discursiu del llibre. El seu estudi ens permet il·luminar el diàleg entre gèneres i omplir un buit historiogràfic en els estudis sobre literatura catalana del XVII, en evidenciar com el discurs teològic i retòric del sermó s'integra en la crònica per a legitimar i enfortir el discurs identitària. Demostrarem que Puig no només exalta el valor espiritual de la relíquia, sinó que la converteix en símbol de la resistència i unitat de la vila davant l'adversitat.

Comptat i debatut, aquesta comunicació posa en valor el *Triunfo* com una peça clau per entendre els mecanismes literaris i discursius de la cultura barroca catalana. En analitzar com aquesta confluència de gèneres textuais va ser una eina fonamental per a la reafirmació col·lectiva i la forja d'una identitat local durable, la nostra recerca demostra que l'estudi d'un text «menor» de circulació local pot ampliar significativament el coneixement del corpus català de l'època i oferir noves perspectives sobre la relació entre literatura, poder i identitat en el Barroc.

BIBLIOGRAFIA

- Cerdán, Francis (1988): «El sermón barroco: un caso de la literatura oral», *Edad de oro*, 7, pp. 59-68.
- Giscafré, Pedro (1634): *Triunfo del santo misterio de la Vera Cruz de la villa de Cervera*, Jaume i Sebastià Matevat.
- Llobet i Portella, Josep M. (2022): «Els elements festius en les celebracions dels anys 1620 i 1633 dedicades al Sant Misteri de Cervera», *Sikarra. Revista de l'Espitllera Fòrum d'Estudis Segarrencs*, 2, pp. 67-83.
- Miralles, Eulàlia (ed.) (2011): *Del Cinccents al Setcents. Tres-cents anys de literatura catalana*, Bellcaire d'Empordà, Vitel·la.
- Miró i Baldrich, Ramon (1994): «Els paers cerverins entre els anys 1400 i 1719», *Miscel·lània cerverina*, 9, pp. 147-172.
- Roma i Casanovas, Francesc (2011): *Temps atmosfèric, rituals religiosos i resposta social als segles XVII i XVIII*, Vic, Patronat d'Estudis Osonencs.
- Salat, Teresa; Pont, Maria Teresa; Cuñé, Blanca; Vendrell, Goretti; Verdés, Pere; Bertran i Roigé, Prim; Porredon, Joan & Centre Municipal de Cultura (Cervera) (1993): *Guia històrica de Cervera: dels orígens als nostres dies*, Cervera, Centre Municipal de Cultura de Cervera.

Cid Soria, Eva (Universitat de Barcelona): «Cànon en disputa: el paper de les antologies poètiques en el polisistema literari català»

PARAULES CLAU: polisistema literari, cànon, antologia, literatura catalana, anomalia cronològica, colonialisme discursiu

RESUM

El cànon literari no és una selecció neutral d'autors, sinó el resultat d'un procés dialèctic i dinàmic que reflecteix les tensions entre el centre i la perifèria d'un polisistema o camp literari. En aquest sentit, la construcció del cànon respon tant a criteris estètics com a condicionants històrics, culturals i ideològics, tal com han posat de manifest aportacions com les de la crítica feminista i postcolonial. Les antologies, com a instruments de difusió i legitimitació, hi exerceixen un paper fonamental: no es limiten a recopilar una producció literària determinada, sinó que contribueixen activament a configurar la imatge d'una època i a establir una jerarquia de valors literaris.

L'objectiu principal d'aquest treball és analitzar fins a quin punt les antologies poden influir en la proposta i la consolidació d'un cànon poètic. Per abordar aquesta qüestió, s'examinen dues antologies de poesia catalana publicades l'any 1980 que recullen la producció dels anys setanta: *Les darreres tendències de la poesia catalana (1968–1979)*, d'Altaió i Sala-Valldaura, i *La nova poesia catalana*, de Marco i Pont. A partir d'aquestes obres, s'analitzen comparativament aspectes com l'organització interna, els criteris de selecció dels autors, la presència o absència de determinades veus poètiques i la relació de les antologies amb el context històric.

L'anàlisi mostra que aquestes compilacions responen a projectes culturals i ideològics diferenciats que incideixen en la manera d'interpretar la poesia catalana contemporània. El treball incorpora una lectura des de la crítica feminista que posa en relleu els biaixos de gènere presents en les antologies i analitza l'exclusió de les veus femenines com a resultat de dinàmiques de legitimitació desigual, vinculades a una anomalia cronològica en la publicació històrica de l'obra de les dones. Des d'una perspectiva postcolonial, el treball considera el paper de les antologies en el marc d'un projecte de legitimitació del cànon literari català, com a resposta a un colonialisme discursiu espanyol.

BIBLIOGRAFIA

- Altaió, Vicenç & Josep Maria Sala-Valldaura (1980): *Les darreres tendències de la poesia catalana (1968-1979)*. *Estudi i mostra*, Barcelona, Editorial Laia.
- Altaió, Vicenç & Josep Maria Sala-Valldaura (2018): *Mig segle de poesia catalana. Del maig del 68 al 2018*, Barcelona, Proa edicions.
- Bourdieu, Pierre (1995): *Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario*, traducció de T. Kauf, Barcelona, Anagrama.
- Casacuberta, Margarita (2020): «El modernisme: la construcció del camp literari català», dins Broch, Àlex; Badia, Lola; Cassany, Enric; Domingo, Josep M.; Castellanos, Jordi & Jordi Marrugat (dir.), *Història de la literatura catalana, vol. VI: Literatura*

contemporània (II): Modernisme. Noucentisme. Avantguardes, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, pp. 17-84.

Even-Zohar, Itamar (1979): «Polysystem theory», *Poetics Today*, 1.1-2, pp. 287-310.

Marco, Joaquim & Jaume Pont (1980): *La nova poesia catalana. Estudi i antologia*, Barcelona, Edicions 62.

Martínez-Gil, Víctor (2003): «1969: la generació de la televisió?», dins Compagna, Anna Maria; Benedetto, Alfonsina de & Núria Puigdevall i Bafaluny (ed.), *Momenti di cultura catalana in un millennio: Atti del VII Convegno dell'AISC*, vol. 1, Napoli, Liguori, pp. 247-261.

Marçal, Maria-Mercè & Lluïsa Julià (2006): «Diferència i/o normalització: la poesia catalana dels darrers trenta anys», *Rels*, 8, pp. 39-56.

Pozo-Sánchez, Begoña & Carles Padilla-Carmona (2021): «Criptoginia: una palabra nueva, un concepto para investigar», *Quaderns de Filologia: Estudis Lingüístics*, 26, pp. 175-192.

Pozo-Sánchez, Begoña (2021): «Les hereves de la poesia de Carmelina Sánchez-Cutillas (o sobre la fractura entre generacions literàries)», *SCRIPTA*, 17, pp. 540-560.

Rábade Villar, María do Cebreiro (2004): *As antoloxías de poesía en Galicia e Cataluña: Representación poética e ficción lóxica*, Santiago de Compostela, Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico.

Rábade Villar, María do Cebreiro (2007): «Elements per a una història de les antologies de poesia a Catalunya», *Els Marges*, 83, pp. 15-44.

Sopena Buixens, Mireia (2021): «La Selecta, centre de l'edició i de la vida literària (1943-1962)», Universitat Autònoma de Barcelona, tesi doctoral.

Sullà, Enric (2007): «El cànon literari: cap a una definició operativa», *Literature*, 5, pp. 9-22.

Tapia González, María Zoila (2025): «L'impacte de la filosofia feminista post-colonial en l'epistemologia feminista occidental: Un diàleg entre Beauvoir i Mohanty», *Oxímora. Revista Internacional de Ética y Política*, 25, pp. 146-164.

Cortés Jornet, Marina (Universitat de València): «La poesia d'autora en *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí* (1874-1883)»

PARAULES CLAU: Renaixença, Renaixença valenciana, Calendari Llemosí, escriptors vuitcentistes, poesia d'autora

RESUM

Entre 1874 i 1883 es va publicar, a València, l'anuari *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí*, fundat per Constantí Llombart i dirigit per aquest i Josep Maria Puig i Torralva. Aquest *Calendari* va ser el primer projecte literari en català amb pretensions cultes al País Valencià, amb una vocació unificadora i amb l'ambició de transcendir a altres indrets del domini lingüístic. Així, en cada número s'inclouïen nombroses col·laboracions d'escriptors i escriptores valencians, catalans i mallorquins, que van publicar-hi poesia, narrativa, teatre i assaig. En aquesta comunicació ens centrarem a estudiar l'aportació lírica que hi van fer les dones escriptores: Victòria Peña i Nicolau, Maria del Pilar Maspons i Labrós (Maria de Bell-lloc), Joaquina Santamaria i Ventura (Agneta de Valldaura), Maria Josepa Massanés i Dalmau, Manuela Agnès Rausell i Soriano, Lluïsa Duran i Pagès, Dolors Monserdà i Vidal, Magdalena Garcia Bravo, Agnès Armengol i Altayó i Encarnació de Palau i de Vall-llosera. Entre totes van publicar en el *Calendari Llemosí* trenta-cinc poemes.

En aquesta comunicació aprofitarem per parar atenció, en primer lloc, als temes que es tracten i als recursos que es fan servir en cada peça; en segon lloc, al model de llengua que feien servir aquestes autores, originàries de diferents punts dels Països Catalans, en una època en què el català encara no comptava amb una normativa oficial, i ho posarem en context amb les idees lingüístiques que es defensaven des del *Calendari Llemosí*, i, finalment, valorarem la tasca de visibilització que aquesta publicació va fer de la literatura d'autora. Amb aquest estudi, la nostra intenció és fer una aproximació a la Renaixença des d'una perspectiva doble: la producció literària femenina i les iniciatives impulsades des del País Valencià.

FONTS PRIMÀRIES

Armengol i Altayó, Agnès (1880): «Suspirs», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 94-95.

Duran i Pagès, Lluïsa (1879): «A las ninas valencianas», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 80-82.

— (1880): «Amants records», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 66-68.

— (1881): «Armonia crepuscular», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, p. 65.

— (1882): «La nina de dol», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1883*, pp. 88-91.

- Garcia Bravo, Magdalena (1880): «I flor de primavera és lo meu cor», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 51-53.
- (1881): «L'estiüet de san Martí», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, pp. 63-64.
- (1882): «Una flor», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1883*, p. 50.
- (1882): «Demprés dels Jochs Florals», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1883*, pp. 156-157.
- (1883): «Lo rey en Jaume», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al present any 1884*, p. 125.
- (1883): «13 maig 83. Dia de la Verge dels Desamparats», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al present any 1884*, p. 160.
- Maspoms i Labrós, Maria del Pilar (1875): «La flor blava», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1876*, pp. 54-55.
- (1880): «A una roquerola», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 121-122.
- (1881): «Los debers de cada hu», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, pp. 19-20.
- Massanés i Dalmau, Maria Josepa (1878): «Estisoras y didal», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1879*, pp. 31-32.
- (1878): «Creurer és viurer», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1879*, pp. 37-42.
- (1879): «Lo poster consol», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 17-22.
- Monserdà i Vidal, Dolors (1879): «Ma corona», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 90-94.
- (1880): «La nit de reys», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 32-35.
- (1881): «Lo campaner», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, pp. 49-51.
- Palau i Vall-llosera, Encarnació (1879): «Na Maria Josepha Massanés», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 38-39.
- Penya, Victòria (1874): «En Jusepet», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1875*, pp. 79-80.
- Rausell i Soriano, Manuela Agnés (1878): «A ma patria», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1879*, pp. 187-189.

- (1879): «La plasa de la Mare de Déu», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 67-69.
- (1880): «La joia de València», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 19-22.
- (1881): «La traïció d'Alaçarch», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, pp. 95-99.
- (1882): «La flor del taronger», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1883*, pp. 36-37.
- (1883): «Cent y un cantars», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al present any 1884*, pp. 162-166.
- Santamaria i Ventura, Joaquina (1875): «Mon amor», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1876*, pp. 134-135.
- (1876): «Carles II a Maria Lluïsa d'Orleans», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1877*, pp. 49-52.
- (1877): «Vora la mar», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al present any 1878*, pp. 72-73.
- (1878): «L'ametller y l'aucell», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1879*, pp. 117-119.
- (1879): «Somni», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1880*, pp. 101-102.
- (1880): «A Camoens», *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1881*, pp. 77-78.
- (1881): [sense títol], *Lo Rat Penat. Calendari Llemosí corresponent al any de 1882*, pp. 135-136.

BIBLIOGRAFIA

- Albert, Esteve (ed.) (1975): *Les cinc branques (poesia femenina catalana)*, Barcelona, Esteve Albert i Corp, editor.
- Bacardí, Montserrat & Pilar Godayol (2008): «Traductores: de les disculpes a les afirmacions», dins Pérez Montaner, Jaume (dir.), *Literatures*, 6, Barcelona, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, pp. 45-66.
- Bacardí, Montserrat & Pilar Godayol (dir.) (2011): *Diccionari de la traducció catalana*, Vic, Eumo Editorial.
- Bonnín Socias, Catalina (2006): *Poetes mallorquines del segle XIX. Col·laboració femenina a la Renaixença*, Palma, Edicions Can Sifre.
- Bussé Rojas, Clàudia (2022): *Les escriptores als Jocs Florals de Barcelona (1859- 1909)*, Universitat de Girona, treball final de grau.

- Cassany, Enric (2018): «La poesia», dins Broch, Àlex (dir.), *Història de la literatura catalana, vol. V, Literatura contemporània (I), El Vuit-cents*, Barceona, Barcino, pp. 319-355.
- Domingo, Josep Maria (2018): «Renaixença i literatura catalana, 1859-1893», dins Broch, Àlex (dir.), *Història de la literatura catalana, vol. V, Literatura contemporània (I), El Vuit-cents*, Barcelona, Barcino, pp. 153-198.
- Estrela, Josep Enric (2013): *Escriptors i literatura al Calendari Llemosí (1874- 1883)*, València, Institució Alfons el Magnànim.
- (2018): *Esperit de valencianisme. Constantí Llombart (1848- 1893)*, València, Institució Alfons el Magnànim / Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació.
- Lacueva Lorenz, Maria (2022): «Manuela Agnès Rausell Soriano (València, 21 de gener de 1839 – 19 de juny de 1918)», dins Lacueva Lorenz, Maria, *Dones & Valencianisme. Pioneres (1900 - 1939)*, València, Fundació Nexè, pp. 21-40.
- Mas, M. Carme (2007): «Dolors Monserdà i les dones escriptores», conferència al I Congrés Internacional Gènere i Modernitat a la Catalunya Contemporània. Escriutores republicanes, Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Nastasescu, Diana (2022): «Maria Josepa Massanés i Dalmau (1811-1887). De cuando poesía eran ellas», dins Sanmartín, Rosa & Stella Manaut Roca (coord.), *Creadoras Mediterráneas de todos los tiempos*, València, Lastura Ediciones, pp. 77-92.
- Oriol, Carme (2015): «Les dones folkloristes i la literatura popular catalana a Catalunya, un segle d'estudis i recerques», *EHumanista/IVITRA*, 8, pp. 656-668.
- Rafanell, August (1991): El llemosinisme valencià a la darrerria del segle XIX, *Caplletra*, 11, pp. 35-50.
- Roca Ricart, Rafael (2020): «Tres escriptores valencianes del segle XIX», *Saó*, 453, pp. 32-35.
- Tomàs, Margalida (2017): «Notes sobre les escriptores vuitcentistes catalanes: a l'entorn dels Jocs Florals de Barcelona», *Anuari Verdaguer*, 25, pp. 55-90.

Costa, Ivan (Universitat de les Illes Balears): «Del temps històric al temps interior: la biocronologia d'Andreu Nin com a clau d'interpretació del seu pensament i ideologia»

PARAULES CLAU: Andreu Nin, interpretació, pensament, biocronologia

RESUM

Tot i que la trajectòria d'Andreu Nin (1892-1937) ha estat àmpliament documentada des de la perspectiva política i històrica, la seva biografia intel·lectual continua essent un espai obert a relectures. Aquesta comunicació parteix de la biocronologia elaborada a la tesi doctoral per a proposar una lectura interpretativa del temps vital de Nin: no com una simple seqüència de fets, sinó com una estructura de sentit que articula la seva evolució ideològica i moral.

L'objectiu és examinar com la successió de moments biogràfics —la formació inicial dins el catalanisme d'esquerrers, el sindicalisme al moviment obrer català, l'experiència a la Rússia revolucionària, la ruptura amb l'ortodòxia comunista i la posterior amb el trotskisme— reflecteix un *temps interior*, entès com la consciència del propi itinerari. Aquesta lectura permet comprendre Nin no només com a subjecte històric immers en els conflictes del segle XX, sinó com a intel·lectual que construeix, a través del temps viscut, una ètica de la fidelitat i del compromís.

Metodològicament, el treball combina l'anàlisi biocronològica amb una aproximació hermenèutica, inspirada en els estudis sobre temporalitat narrativa (Ricoeur 1983) i en la relació entre vida i obra dels intel·lectuals europeus del període d'entreguerres. L'itinerari de Nin es proposa, així, com un relat moral en què la cronologia exterior dialoga constantment amb la interior, posant de relleu els moments de ruptura, silenci o transformació. Aquest enfocament ofereix una nova clau de lectura per entendre el pensament de Nin com un procés de construcció de sentit en el temps, i obre la porta a repensar la biografia d'altres intel·lectuals catalans com a espais de tensió entre història i consciència.

BIBLIOGRAFIA

- Castellet, Josep M. (1988): *Els escenaris de la memòria*, Barcelona, Edicions 62.
- Costa, Ivan (2024): *Els escrits d'un contraescriptor. Estudi i anàlisi de la producció literària i periodística d'Andreu Nin*, Universitat de les Illes Balears, tesi doctoral.
- Nin, Andreu (2007): *El jove Andreu Nin (textos periodístics)*, Calafell, Llibres de Matrícula.
- Pagès, Pelai (2010): *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera*, Barcelona, Editorial Laertes.
- Ricoeur, Paul (1983): *Temps et récit*, Paris, Seuil.

Dalmau Martínez, Laura (Universitat de València): «Aprendre amb cançons: una proposta andragògica per a treballar estructures lingüístiques avançades»

PARAULES CLAU: andragogia, valencià, ensenyament de llengües, cançó, estructures lingüístiques

RESUM

L'ensenyament de llengües a adults presenta unes característiques pròpies que requereixen metodologies específiques i enfocaments flexibles que s'adapten a les necessitats, els ritmes i les expectatives d'un alumnat que sovint és heterogeni. Això és, la formació ha de tindre en compte tant factors extrínsecs, com poden ser les motivacions professionals o administratives, com altres de caràcter intrínsec, relacionats amb l'incentiu personal, l'autonomia i l'interés cultural dels alumnes. En el cas del valencià, el fet d'assolir els nivells avançats de C1 i C2 d'acord amb el Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües (MECR), esdevé un repte important tant per a l'alumnat com per al professorat. Aquest desafiament no només és lingüístic, sinó també sociolingüístic i metodològic, ja que és una llengua minoritzada, i això condiciona l'exposició real, la percepció de la llengua i, sovint, la seguretat lingüística dels aprenents.

Entre les dificultats més habituals amb què s'enfronta l'alumnat de nivells avançats es troba la incorporació i consolidació d'estructures gramaticals complexes, la familiarització amb les varietats dialectals de la llengua i la millora de la competència discursiva oral i escrita, sobretot en entorns en què l'exposició a la llengua acostuma a ser limitada. Amb l'objectiu de fer front a aquests reptes, el present treball es proposa d'elaborar una seqüència didàctica centrada en el treball inductiu d'estructures lingüístiques avançades, com ara els pronoms relatius, les preposicions o els pronoms febles mitjançant el treball amb la cançó. La seqüència didàctica, dissenyada a partir d'un corpus de cançons del panorama musical actual, ha estat implementada en dos centres d'ensenyament de llengües per a adults. A partir de proves inicials i finals, així com de l'elaboració d'un grup de discussió amb docents, s'han analitzat els resultats d'aprenentatge, que han estat objectivament positius pel que fa a les destreses de comprensió escrita com de comprensió oral. Veurem, però, que els beneficis pedagògics de la cançó són limitats i no garanteixen l'ús social real de la llengua (Fraj 2023).

BIBLIOGRAFIA

Arenas, Alba & Aina Monferrer-Palmer (2023): «Enseigner une langue étrangère par le biais de chansons: proposition interculturelle et médiation interlinguistique en classe de catalan», *Scripta. Lingüística*, 60, pp. 249-277.

Bastons, Núria; Comajoan-Colomé, Llorenç; Guasch, Oriol & Teresa Ribas (2017): «Les creences del professorat sobre l'ensenyament de la gramàtica a primària, secundària i en l'ensenyament d'adults», *Caplletra*, 63, pp. 139-164.

Brunet, Ignasi; Belzunegui, Angel & Imma Pastor (2000): *Les tècniques d'investigació social i la seua aplicació*, Tarragona, Universitat Rovira i Virgili.

- Decret 242/2019, de 25 d'octubre, d'establiment dels ensenyaments i del currículum d'idiomes de règim especial a la Comunitat Valenciana, DOGV núm. 8683, 30 d'octubre de 2019, § [2019/10415], <https://dogv.gva.es/es/eli/es-vc/d/2019/10/25/242/dof/spa/html>.
- Dolz, Joaquim & Aina Monferrer-Palmer (2025): «La cançó a l'aula», dins Dolz, Joaquim & Aina Monferrer-Palmer (coord.), *Ensenyar (llengües) al País Valencià. Reflexions des de l'interaccionisme sociodiscursiu*, Castelló de la Plana, Publicacions de la Universitat Jaume I, pp. 221-258.
- Dörnyei, Zoltán (2008): *Estratègies de motivació a l'aula de llengües*, Barcelona, Editorial UOC.
- Fajula, Eva; Mirabel, Laia; Vilaplana, Àngels & Ariadna Viñas (2022): «Música, aprenentatge i emocions» *Llengua, Societat i Comunicació*, 20, pp. 71-79.
- Fraj, Eric (2023): «Cançó en llengua minoritzada i revitalització», *Lengas*, 93.
- Generalitat Valenciana (2024): *Alumnat matriculat a les EOI de la Comunitat Valenciana. Curs 2023-2024. [Dades obertes]. Dades obertes GVA*, <https://dadesobertes.gva.es/va/dataset/edu-alu-eoi-2024>.
- Rodríguez-Gonzalo, Carmen (ed.) (2024): *Enseñar y aprender gramática en contextos multilingües*, Barcelona, Graó.
- Silva, M. Teresa (2005): «La reducción de la ansiedad en el aprendizaje de una lengua extranjera en la enseñanza superior: el uso de canciones», *Interlingüística*, 16.2, pp. 1029-1039.
- Torras-Oliveras, Eulàlia (2020): «Entrevista a Joan Melcion», *Reseracle*, 1, pp. 108-115.
- Torras-Oliveras, Eulàlia (2022): «Entrevista a Isidre Crespo i Laia Trujillo», *Reseracle*, 3, pp. 102-111.
- Zedda, Paolo (2006): «La langue chantée : un outil efficace pour l'apprentissage et la correction phonétique», *Recherches en didactique des langues et des cultures*, 2.

Dalmau Martínez, Xavier (Universitat de València): «Francesc Eiximenis i la dansa dels àngels»

PARAULES CLAU: Edat Mitjana, Francesc Eiximenis, dansa medieval, *Lo libre dels àngels*

RESUM

Aquesta anàlisi aprofundeix en el coneixement de la cultura i la moralitat de l'Edat Mitjana a través de les referències dansístiques contingudes en la literatura catalana medieval, concretament en la figura de Francesc Eiximenis. El binomi dansa-literatura, poc analitzat pels investigadors, representa un magnífic recurs per a explorar i conèixer millor la moralitat (concepció moral de la cristiandat) en una època en la qual la dansa estava present en multitud de manifestacions culturals, destacant l'àmbit cortesà. Després de trobar una referència explícita a *Lo libre de les dones* sobre la dansa dels àngels es fa una revisió de *Lo libre dels àngels* del fraimenor, per a analitzar des d'una perspectiva escènica del moviment i iconogràfica la moralitat de l'època des de la dansa, tot incidint en les referències als àngels com a figures dansaires que no és gens comú al segle XIV.

Les danses dels àngels estan estretament relacionades amb les danses a Déu, ja que aquestes també se solen realitzar entorn de la figura de Déu o de Jesucrist. També, els àngels i les figures de les verges i la Mare de Déu tenen una relació més agermanada que no pas la dels terrenals «corromputs» —en paraules del menoret— i altres classificacions dels éssers humans. Tanmateix, mitjançant aquesta anàlisi volem posar en el focus la figura de l'àngel —ens celestials—, relacionada amb la dansa i comparant-la, així, amb la tradició musical que acompanya la figura de l'àngel en la tradició medieval del segle XIV.

BIBLIOGRAFIA

- Bourcier, Paul (1981): *Historia de la danza en occidente*, Barcelona, Editorial Blume.
- Buttà, Licia; Carruesco, Jesús; Massip, Francesc & Eva Subías (ed.) (2014): *Danses imaginades, danses relatades. Paradigmes iconogràfics del ball des de l'antiguitat clàssica fins a l'edat mitjana*, Tarragona, Institut Català d'Arqueologia Clàssica.
- Clark, James M. (2017): «The Dance of Death in Medieval Literature: Some Recent Theories of Its Origin», *The Modern Language Review*, 45.3, pp. 336-345.
- Eiximenis, Francesc (1983): *De Sant Miquel Arcàngel: el quint tractat del «libre dels àngels»*, editat per Wittlin, Curt Joseph, Barcelona, Curial.
- Eiximenis, Francesc (1981): *Lo libre de les dones*, editat per Coromines, Joan & Frank Naccarato, Barcelona, Curial.
- Gascón Uris, Sergi (1993): *Edició crítica del Llibre dels àngels (1392) de Francesc Eiximenis*, Universitat Autònoma de Barcelona, tesi doctoral.
- Gómez Muntané, María del Carmen (2000): *El Llibre vermell de Montserrat: cants i danses s. XIV: summary in English*, Sant Cugat del Vallès, Els llibres de la Frontera.
- Gougoud, Louis (1914): *La danse dans les églises*, Louvain, Peeters.

Kovács, Anika Lenke (2014): «La valoració del ball en textos morals, religiosos i literaris a l'antiga Corona d'Aragó», dins Buttà, Licia; Carruesco, Jesús; Massip, Francesc & Eva Subías (ed.), *Danses imaginades, danses relatades. Paradigmes iconogràfics del ball des de l'antiguitat clàssica fins a l'edat mitjana*, Tarragona, Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

Markessinis, Artemis (1995): *Historia de la danza desde sus orígenes*, Madrid, Librerías Deportivas Esteban Sanz.

De Arriba Manzano, Hèctor (Universitat de Barcelona): «Pensar-se en el lloc: la recuperació d'un sentit de pertinença a *Canto jo i la muntanya balla*, d'Irene Solà»

PARAULES CLAU: *Canto jo i la muntanya balla*, Irene Solà, literatura catalana contemporània, narracions etnopoètiques, geografia humanista, ecofeminisme

RESUM

A *Canto jo i la muntanya balla*, d'Irene Solà, la ubicació on succeeix la narració té un paper protagonista. A més, mitjançant les múltiples veus humanes i no humanes que conformen la novel·la, observem diferents maneres d'habitar un mateix territori; de fet, la mateixa escriptora ha explicat en diferents entrevistes el seu interès per aquesta qüestió. Així, doncs, en aquesta comunicació tenim l'objectiu d'analitzar els elements de *Canto jo* que intervenen en l'experimentació de l'espai que habitem i en la seva posterior transformació en lloc. En aquest procés el paisatge físic i simbòlic de l'individu o la comunitat que habita en aquest espai té un paper central, ja que dota dels elements referencials que permeten pensar-se en el lloc.

Per a dur a terme aquesta anàlisi, hem dividit aquesta comunicació en tres parts.

En primer lloc, comentem com intervenen en aquest procés els elements que formen part del paisatge simbòlic segons la geografia humanista. En el cas de *Canto jo* tenim en compte les narracions etnopoètiques, el coneixement de la toponímia, les tradicions i l'ús de la varietat diatòpica. Un apartat on observem com el folklore permet crear i enfortir llaços amb la comunitat, fet que també intervé en la vinculació amb el lloc.

En segon lloc, analitzem el narrador del capítol «L'escena», un turista. Aquest personatge, d'acord amb la idea de viatge modern i turisme de Marc Augé, presenta un tipus de desplaçament que no permet un contacte real amb l'espai que travessa ni conèixer l'alteritat que l'habita.

Finalment, comentem la qüestió del paisatge físic. A *Canto jo*, d'acord amb la concepció d'espai i lloc de l'ecofeminisme, considerem que es posa èmfasi a entendre el territori defugint de l'antropocentrisme. Aquest missatge es vehicula mitjançant les múltiples veus no humanes, que analitzem per a veure com aquests narradors es pensen en el lloc.

BIBLIOGRAFIA

Augé, Marc (2006): «Prólogo. El viaje inmóvil», dins Lucena Giraldo, Manuel & Juan Pimentel Igea (coord.), *Diez estudios sobre literatura de viajes*, Madrid, Consejo Superior de Investigaciones Científicas / Instituto de la Lengua Española, pp. 9-16.

Báder, Petra (2025): «La gravitación de la montaña: la polifonía posthumana de las voces narrativas en *Canto yo y la montaña baila* de Irene Solà», *Kamchatka: Revista de Análisis Cultural*, 25, pp. 589-616.

Bakhtín, Mikhaïl (1982 [2a ed. 1985]): *Estética de la creación verbal*, Madrid, Siglo XXI Editores.

Coll, Pep (1996 [2025]): *Muntanyes maleïdes*, Barcelona, Empúries.

- Deleuze, Gilles & Félix Guattari (1988 [6a ed. 2004]): «Introducción: rizoma», dins *Mil mesetas. Capitalismo y esquizofrènia*, València, Pre-Textos, pp. 9-29.
- Fernández, June (2020): «Quería imaginar el otro lado de las leyendas que nos han contado los hombres», *Pikara Magazine*, en línia.
- Genette, Gérard (1989): *Palimpsestos. La literatura en segundo grado*, Madrid, Taurus.
- Ghosh, Amitav (2016): *The Great Derangement*, Chicago / London, The University of Chicago Press.
- Gómez, Gemma (2016): *Gramàtica del català rossellonès*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Lluís, Joan-Lluís (2022): *El dia de l'ós*, Barcelona, Club Editor.
- Marchena, Gemma (2019): «No hace falta ir a Vietnam a buscar historias: Mallorca está llena de ellas», *Última Hora*, en línia.
- Márquez, Lucía (2020): «De bruixes, tempestes, arbres, mort i desig: una conversa amb Irene Solà», *Alicante Plaza*, en línia: <https://alicantepiazza.es/alicantepiazza/DebruixestempestesarbresmortidesigunaconvorsaambIreneSol1>.
- Matas, Àlex (2021): *Els marges dels mapes: una geografia desplaçada*, València, Edicions Tres i Quatre.
- Mur, Gerard E. (2021): «Irene Solà: “La novel·la em permet anar construint des d'un arxiu”», *Núvol*, en línia: <https://www.nuvol.com/lilibres/irene-sola-la-novel-la-em-permet-anar-construint-des-dun-arxiu-162851>.
- Nogué, Joan (2016): «El reencuentro con el lugar: nuevas ruralidades, nuevos paisajes y cambio de paradigma», *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 62.3, pp. 489-502.
- Nogué, Joan (2017): *El paisatge, entre el subjecte i l'objecte*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Socials i Filosofia.
- Oriol, Carme (2002): *Introducció a l'etnopoètica: teoria i formes del folklore en la cultura catalana*, Valls, Cossetània Edicions.
- Oriol, Carme (2004): «El folklore en la literatura; un model d'anàlisi aplicat a l'obra de Víctor Català», dins Sunyer, Magí; Pujades, Roser & Pere Poy (ed.), *Literatura i identitats*, Valls, Cossetània Edicions, pp. 37-58.
- Plumwood, Val (2002): *Environmental Culture. The ecological crisis of reason*, London, Routledge.
- Puig, Maria (2019): «Tornar. Els paisatges de la inquietud en la narrativa catalana de principis del segle XXI», Universitat de Girona, tesi doctoral.
- Pujol, Josep M. (1989): «La crisi del folklore», *Serra d'Or*, 360, pp. 20-23.
- Samper, Emili (2023): «L'aportació d'Anna de Valldaura al llegendari català», *Caplletra*, 75, pp. 135-168.

- Sánchez-Ballester, Raül (2023): «Anàlisi ecofeminsita de *Canto jo i la muntanya balla*, d'Irene Solà», *Ítaca. Revista de Filologia*, 14, pp. 93-117.
- Schaeffer, Jean-Marie (1988): «Del texto al género. Notas sobre la problemática genérica», dins Garrido, Miguel Ángel (coord.), *Teoría de los géneros literarios*, Madrid, Arco/Libros, pp. 155-182.
- Solà, Irene (2019 [15a ed. 2022]): *Canto jo i la muntanya balla*, Barcelona, Editorial Anagrama.
- TermFolk = Arxiu De Folklore (2021): «Relat etiològic», *TermFolk*, Tarragona, Arxiu de Folklore. En línia: https://termfolk.arxiudefolklore.cat/resultats?text=etiol%C3%B2gic&letter=e&order=&pagination_number=.
- Tuan, Yi-fu (1977): *Space and place: the perspective of experience*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- Vallerani, Francesco (2008): «La pèrdua traumàtica del sentit del lloc: degradació del paisatge i patologies depressives», dins Nogué, Joan; Puigbert, Laura & Gemma Bretcha (ed.), *Paisatge i salut*, Olot / Barcelona, Observatori del Paisatge de Catalunya / Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.
- Veny, Joan (2006): «Cap a les arrels dels nostres noms de lloc», dins Bassa i Martín, Ramon Miquel & Hermínia Planisi Gili (coord.), *Seminari de metodologia en toponímia i normalització lingüística*, Palma, Universitat de les Illes Balears, pp. 11-26.
- Verdaguer, Jacint (2002): *L'Atlàntida*, Vic, Eumo Editorial.
- Ysàs, Eloi (2015): «Els balls de l'ós als Pirineus, estudi teatral d'un ritu europeu d'hivern», Universitat Rovira i Virgili, tesi doctoral.

Fabregat Rallo, Balma (Universitat de València): «L'estàndard, el gènere i la llengua d'origen: estudi sociolingüístic a Benicarló»

PARAULES CLAU: Benicarló, gènere, llengua primera, normativa, sociolingüística, velarització

RESUM

Aquest estudi sociolingüístic pretén mostrar, amb una anàlisi qualitativa de dades, quin és el grau d'assoliment de la normativa en un grup d'estudiants de 4t de l'ESO de la localitat de Benicarló (Baix Maestrat). Per a fer-ho, s'ha passat un qüestionari a 19 alumnes d'una mateixa classe amb frases en castellà que han hagut de traduir al valencià. Les 228 formes verbals recollides, pertanyents al subjuntiu, s'han aprofitat en el programa informàtic SPSS (IBM 2023), un mecanisme de taules encreuades, per a comprovar si les variables independents de gènere o de llengua primera influeixen en el coneixement o no de les formes normatives. Cal assenyalar que, d'acord amb la situació del parlar de Benicarló en el dialecte nord-occidental, es donen com a solucions normatives les que inclouen tant l'AVL com l'IEC. Amb els resultats del programa, s'extrauen percentatges que demostren que el gènere sí que hi ha influït, ja que hi ha una diferència entre les solucions de les dones i els homes, però que la llengua primera no és determinant. Amb això, s'interpreta que les dones assoleixen millor la normativa per la pressió social i acadèmica que reben i que el coneixement de la norma és ben bé baix independentment de la llengua d'origen per una qüestió de desinterés lingüístic i acadèmic, per la manca d'uns fonaments de la difusió de l'estàndard valencià en l'àmbit acadèmic i mediàtic i, finalment, per la degradació a les aules de la falta de recursos, d'acompliment del currículum o de professionalització docent. D'acord amb aquests resultats, què podem fer per a revertir-ho?

BIBLIOGRAFIA

- AVL = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2006): *Gramàtica normativa valenciana*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- Beltran, Vicent & Carles Segura-Llopes (2019): *Els parlars valencians* (3a ed. actualitzada), València, Publicacions de la Universitat de València.
- Casesnoves, Raquel (2012): «La sociolingüística variacionista», dins Puigdevall, Maite (coord.), *Sociolingüística*, Barcelona, Editorial UOC, pp. 3-64.
- IBM CORP. (2023): *IBM SPSS Statistics*, versió 29.0.2.0, Armonk, NY, IBM Corp.
- IEC = Institut D'estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.
- Ulldemolins, Amanda (2021): *La llengua estàndard a les comarques centrals del domini lingüístic català*, Castelló de la Plana, Publicacions de la Universitat Jaume I.

Feliu i Cuberes, Mercè (Universitat Autònoma de Barcelona): «“Els bons desitjos d’un fill de Tremp”»: aproximació a la història de la llengua a través de l’obra de Francesc R. Monrós i Fitó»

PARAULES CLAU: història externa o social de la llengua, usos lingüístics, Francesc R. Monrós, Conca de Tremp

RESUM

Aquesta proposta té com a objecte d’estudi les dades històriques referides a la llengua de què Francesc Ramon Monrós (Tremp, 1863-1944) se serveix en el capítol «Quadros en prosa», inclòs dins *De la Conca de Tremp i d’altres indrets* (1932). L’objectiu és descriure i analitzar, des del punt de vista de la història externa de la llengua, els usos lingüístics que l’autor documenta en la narració de fets culturals, polítics i socials de l’esmentada àrea territorial entre 1876 i 1923.

El marc teòric té en compte la disciplina d’història externa o social de la llengua (per. ex. Nadal 1992; Nicolás 1998; Casals 2020), la qual s’ocupa de l’estudi dels fets polítics, socials i culturals que envolten una llengua i que en condicionen l’evolució i els usos lingüístics. Seguint Corbeil (1980), Bastardas (2003) i Marí (2012), cal distingir els usos *institucionalitzats*, els *individualitzats* i el contínuum entre ambdós.

Pel que fa als resultats, hem segmentat els usos lingüístics en tres etapes (Ferrando i Nicolás 2011). En primer lloc, entre 1876 i 1906, l’autor trempolí descriu el castellà com la llengua de cultura i de l’ensenyament. Monrós es posiciona en el catalanisme polític arran de la descoberta d’un «escrit en nostra parla [...], despertà en mi tals sentiments, em digué coses tan noves» (Monrós 1932:110). En segon lloc, entre 1906 i 1923, s’hi relaten reunions amb els poders fàctics locals. Si bé no s’hi parla de temes lingüístics, els diàlegs que protagonitzen són en català, així com la resta d’integrants amb qui es relaciona. Durant aquest període, i seguint Monrós, el castellà s’empra principalment en l’escriptura, ho veiem, per exemple, en l’anunci en castellà d’un col·loqui que es desenvolupà en català. Amb l’arribada al poder de Primo de Rivera, Monrós relata l’ús del català com a mitjà de comunicació en ambients col·loquials familiars, però no n’aporta una descripció institucional.

BIBLIOGRAFIA

- Balcells, Albert (2014): *La Mancomunitat de Catalunya, 1914-1925: el primer pas vers l’autogovern des de la desfeta de 1714*, Barcelona, Diputació de Barcelona.
- Barnada, Clara (2014): «La modificació del mapa de les representacions lingüístiques de principi de segle a La Veu de Catalunya», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 24, pp. 329-344.
- Bastardas, Albert (2003): «Comunicacions institucionalitzades i comunicacions individualitzades: la complexitat de l’ús social de les llengües», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 17, pp. 315-322.
- Benet, Josep (1995): *L’intent franquista de genocidi cultural contra Catalunya*, Barcelona, Publicacions de l’Abadia de Montserrat.

- Casals, Daniel (2020): «Política i planificació lingüístiques durant la Segona República (1931-1939). Els cursos presencials no universitaris de català organitzats i promoguts per la Generalitat de Catalunya», *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 74, pp. 58-74.
- Corbeil, Jean Claude (1980): *L'aménagement linguistique du Québec*, Montréal, Guérin.
- Ferrando, Antoni & Miquel Nicolàs (2011): *Història de la llengua catalana*, Barcelona, Editorial UOC.
- Ginebra, Jordi (2006): *Llengua i política en el pensament d'Antoni Rovira i Virgili*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Ginebra, Jordi (2010): *Llengua, nació i modernitat. Projectes i conflictes en la Catalunya dels segles XIX i XX*, Valls, Cossetània Edicions.
- Marcet, Pere (1987): *Història de la llengua catalana*, vol. 2, Barcelona, Teide.
- Mari, Isidor (2012): «Els usos lingüístics: tres consideracions sobre la delimitació conceptual, consolidació i la modificabilitat», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 22, pp. 17-26.
- Martí, Joan (1992): *L'ús social de la llengua catalana*, Barcelona, Barcanova.
- Monrós, Francesc Ramon (1932): *De la Conca de Tremp i d'altres indrets*, Tremp, Publicacions del Casal Popular de Cultura.
- Nadal, Josep Maria (1992): *Llengua escrita i llengua nacional*, Barcelona, Quaderns Crema.
- Nicolàs, Miquel (1998): *La història de la llengua catalana: la construcció d'un discurs*, València / Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Ferrando González, Victòria (Universitat Pompeu Fabra): «El biaix de gènere en català als models de llenguatge extens»

PARAULES CLAU: biaix, gènere, català, intel·ligència artificial, models

RESUM

Aquesta comunicació analitza el biaix de gènere en tres models de llenguatge extens (*Large Language Models* en anglès) en llengua catalana: Salamandra-2b-instruct, ChatGPT-4o i Gemini Flash 2.0. Es combinen dues vessants: la perspectiva de gènere i la lingüística computacional. L'objectiu del treball és estudiar com aquests models, entrenats amb grans quantitats de dades, poden reproduir i amplificar estereotips de gènere.

La recerca parteix de la hipòtesi que aquests models presenten biaixos de gènere també en català, llengua minoritzada i sovint exclosa dels estudis sobre intel·ligència artificial. Mitjançant tres proves adaptades de l'estudi de Zhao et al. (2024), s'analitzen els resultats que proporcionen els models. Les proves consisteixen en una selecció d'adjectius segons una llista d'oficis, en la selecció de pronoms personals segons una sèrie d'adjectius, i en la generació de diàlegs breus segons el gènere dels interlocutors.

Els resultats mostren que, tot i que alguns models intenten oferir respostes neutrals, hi persisteixen patrons esbiaixats. Es detecten associacions estereotipades entre determinats trets adjectivals o professions i un gènere concret, així com temàtiques de conversa diferenciades segons el gènere dels interlocutors. A més, l'anàlisi evidencia una manca de coherència entre models.

Finalment, es destaca la importància de desenvolupar models de llenguatge extens en català lliures de biaixos per a garantir una intel·ligència artificial imparcial i neutra. La comunicació, doncs, conclou que la lluita contra el biaix de gènere en l'àmbit de la intel·ligència artificial ha de ser multidisciplinària i, sobretot, que el català, com a llengua minoritzada, ha de tenir un paper actiu en aquest nou entorn digital.

BIBLIOGRAFIA

Zhao, Jinman; Ding, Yitian; Jia, Chen; Wang, Yining & Zifan Qian (2024): *Gender Bias in Large Language Models across Multiple Languages*, arXiv preprint arXiv:2403.00277.

Fonts González, Ester (Universitat Rovira i Virgili): «La preposició *contra* segons les dades del *CTILC*: preposició de règim o introductora d'adjunts?»

PARAULES CLAU: *contra*, argument, adjunt, règim preposicional, hostilitat

RESUM

Aquesta comunicació estudiarà la preposició *contra* a partir de les dades extretes del *CTILC*, amb l'objectiu d'analitzar-ne els usos sintàctics. Es vol descriure el contingut semàntic i l'ús sintàctic d'aquesta preposició que, en el domini espacial, expressa una relació d'oposició física o de recolzament i, en el domini abstracte, d'enfrontament i oposició, d'hostilitat (Sancho Cremades 2002: 1770-1771; *GIEC*: 765).

Un dels punts d'anàlisi serà si aquest component d'hostilitat al qual es refereixen Sancho i la *GIEC* és sempre una aportació de la preposició com a categoria lèxica o si el mateix verb ja el lexicalitza com a tret semàntic que, llavors, la preposició duplica. En aquest sentit, es tindran en compte els plantejaments de Ginebra (en premsa: 8), que afirma que «hi ha una forta vinculació entre el contingut semàntic del verb i la funció semàntica del complement introduït per la preposició» i que «en molts casos la preposició “duplica” informativament un tret que ja expressa el verb de manera inherent», de manera que «esdevé redundant (estructuralment buida), encara que no sigui una preposició inherentment buida». Així, tal com s'il·lustra a (1), el mateix verb *combatre* es pot formar tant amb un complement preposicional amb la preposició *contra* com amb complement directe, però *contra* a (1a) sembla que no afegeix informació respecte de (1b):

- (1) a. va voler immortalitzar els transports militars que sortien d'Ulm i baixaven pel Danubi per anar a *combatre contra* els turcs (Anna Casassas, *El Danubi*, 2002).
- b. *Combatia* els quads i els marcomans, amb les seves legions treia el cap per la Porta Hongaresa (Anna Casassas, *El Danubi*, 2002).

En la comunicació, a més, es tractarà de la concurrència de *contra* amb altres variants — per exemple, *en contra (de)*— i de si aquest contrast té a veure precisament amb el caràcter regit o adjunt del complement.

BIBLIOGRAFIA

- GIEC* = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://giec.iec.cat/inici>.
- Ginebra, Jordi (en premsa): «El complement de règim», dins Pérez Saldanya, Manuel; Martines, Josep; Rigau, Gemma & Jordi M. Antolí (dir.), *Gramàtica del català antic*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- Ginebra, Jordi & Anna Montserrat (1999): *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Edicions 62.
- Sancho Cremades, Pelegrí (2002): «La preposició i el sintagma preposicional», dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Mascaró, Joan & Manuel Pérez Saldanya (dir.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 2, Barcelona, Empúries, pp. 1689-1796.

Francés Agulló, Berta (Universitat d'Alacant): «Pervivència dels fraseologismes alcoians de Rafael Cantó»

PARAULES CLAU: *Refrañs y dichos en llengua valenciana que s'usen en Alcoy al presén*, Rafael Cantó, Alcoi, fraseologia, refranys alcoians, variació lingüística

RESUM

El treball té com a punt de partida el recull *Refrañs y dichos en llengua valenciana que s'usen en Alcoy al presén*, escrit per Rafael Cantó a la darrerria del segle XIX, una obra manuscrita que constitueix un testimoni valuós del patrimoni lingüístic i cultural alcoià. El recull ofereix l'oportunitat, inusual, de contrastar el repertori fraseològic d'un parlar local de la llengua catalana contemporània i de finals del segle XIX-principis del s. XX.

A partir de la transcripció i estudi detallat del document inèdit, elaborada anteriorment com a TFG, l'objectiu de la investigació actual és analitzar el grau de coneixement dels parlants actuals d'Alcoi de la fraseologia aplegada per Cantó fa més de 130 anys, a fi de comprovar la renovació i pervivència del repertori fraseològic.

Així, el treball s'estructura en diverses fases. Primerament, s'hi presenta una contextualització històrica i cultural del manuscrit, que permet entendre tant la figura de l'autor com el marc lingüístic i social de la ciutat d'Alcoi al segle XIX. Després, es duu a terme una selecció acurada dels refranys i frases fetes, classificats segons criteris temàtics, simbòlics i pragmàtics.

Posteriorment, es dissenya un instrument metodològic d'investigació basat en enquestes sociolingüístiques, elaborades a partir del corpus fraseològic original. La tria dels informants respon a uns criteris objectius que tenen en compte variables com edat, procedència, formació o professió, per tal de garantir una mostra representativa de la comunitat lingüística alcoiana contemporània. Les enquestes, realitzades de manera individual i oral, permeten arregar dades sobre el grau de coneixement, ús i vitalitat de cada expressió en el context actual.

El treball, per tant, analitza quantitativament la freqüència i ús dels fraseologismes i, alhora, qualitativament el seu valor cultural, per a comparar el lèxic del segle XIX amb el del XXI i observar-ne els processos de transmissió i canvi.

BIBLIOGRAFIA

DCVB = Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1930-1962): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Moll, 10 vols. En línia: <https://dcvb.iec.cat/>.

Castañer, Francisco (1919): *Bon pilot, bon farinot*, Alcoi, Cercle Industrial d'Alcoi.

Francés, Balma (inèdit): *Edició i estudi de «Refrañs y dichos en llengua valenciana que s'usen en Alcoy al presén» de Rafael Cantó i Llopis*.

Institut d'Estudis Catalans (s. d.): *Informants | Atles Lingüístic del Domini Català*. En línia: <https://aldc.iec.cat/metodologia-2/preambul-2/informants/>.

- Institut d'Estudis Catalans (s. d.): *Qüestionari | Atlas Lingüístic del Domini Català*. En línia: <https://aldc.iec.cat/metodologia-2/preambul-2/questionari/>.
- Martí Mestre, Joaquim (2017): *Diccionari de fraseologia (Segles XVII-XXI)*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- Sagrera, Bàrbara (2019): *Corpus de fraseologia de les Illes Balears: classificació, descripció i contextualització*, Manacor, Edicions Món de Llibres.
- Sanchis Guarner, Manuel (1951): *Calendari de refranys*, Barcelona, Editorial Barcino.
- Tormo, Josep (2017): «La fraseologia típica alcoiana del segle XX (amb una síntesi sobre el subdialecte “xeu”)», dins *Estudis filològics en homenatge al professor Jordi Colomina*, Alacant, Departament de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant, pp. 249-294.

Garau Borràs, Pere (Universitat de les Illes Balears): «“Un poeta novell d’una estranya maduresa” o l’aventura satírica de Carles Bau de l’Aire: aproximació a l’estudi de l’autoria de *Les flors del Mall*»

PARAULES CLAU: poesia catalana contemporània, sàtira, Llibres del Mall, grup de Girona

RESUM

Les flors del Mall de Carles Bau de l’Aire és un libel satíric escrit el 1981 i presentat als premis Carles Riba d’aquell mateix any. L’obra es compon per un total de vint-i-vuit poemes que critiquen acarnissadament els poetes entorn dels Llibres del Mall: Maria Mercè Marçal, Ramon Balasch, Xavier Bru de Sala, Àlex Susanna, Miquel de Palol, Josep Piera, Jaume Pont Ibáñez, Miquel Alzueta, i l’artista Joan-Pere Viladecans. L’autoria de l’obra és presumptament desconeguda, encara que existeixen diverses propostes per fixar-la (Dilla 2003; Roureda 2007; Climent 2015). La nostra proposta analitza el context de creació de l’obra i la repercussió que tingué en premsa per tal de perfilar els motius i intencions de la sàtira. Amb això, s’ha analitzat la tensió existent entre el grup editorial de Llibres del Mall i els autors del conegut «grup de Girona» i Quaderns Crema. Al mateix temps, l’estudi s’ha centrat a recopilar reaparicions parcials del contingut de l’original en publicacions firmades dels seus autors, principalment de Salvador Oliva i Narcís Comadira. En definitiva, aquesta recerca pretén ser un sumari de les publicacions sobre l’afer Carles Bau de l’Aire, amb una proposta sòlida d’identificació, almenys parcial, dels autors rere el pseudònim.

BIBLIOGRAFIA

- Climent, Laia Mercè (2013): *Maria-Mercè Marçal, veus entre onades*, Barcelona, Edicions Tres i Quatre.
- Dilla, Xavier (2003): «El vers lleuger», *El País*, secció «El Quadern /3», 2 de gener.
- Julià, Lluïsa (2017): *Maria-Mercè Marçal. Una vida*, Barcelona, Galàxia Gutenberg.
- Molas, Joaquim (1977): «Retòrics i terroristes en la poesia catalana de postguerra», *Els Marges*, 9, pp. 3-6.
- Rourera, Jordi (2007): «Del nyap il·legible a la novel·la execrable. La “polèmica Carner” i altres manifestacions antinoucentistes dels Imparables», *Els Marges*, 81, pp. 107-120.

Garcia Durà, Carmen (Université de Picardie Jules Verne): « La nasalitat indeguda en català, l'error habitual dels francòfons»

PARAULES CLAU: contrast de llengües, interferència lingüística, nasalització, fonètica, pronunciació, didàctica

RESUM

A l'hora de parlar en català (L2), la nasalització no desitjada és una problemàtica freqüent que trobem en els aprenents francòfons. En aquest estudi, primerament, es fa una anàlisi fonètica contrastiva entre el francès i el català per mostrar per què es produeixen les interferències, des d'un punt de vista diacrònic i articulatori. Tot seguit, s'observa com afecten, entre d'altres, a la intel·ligibilitat dels seus discursos i al nivell lingüístic global de l'aprenent. Finalment, per resoldre-ho, es dissenyen quatre estratègies didàctiques orientades als nivells més inicials (A1-A2), prenent com a perspectiva la cognició (en un sentit més teòric i racional) i l'articulació (en un sentit més pràctic). Aquesta proposta pretén omplir un buit real en la didàctica fonètica del català L2 i oferir eines útils per a l'aula.

BIBLIOGRAFIA

Delvaux, Véronique; Metens, Thierry & Alain Soquet (2002): «Propriétés acoustiques et articulatoires des voyelles nasales du français», *XXIVèmes Journées d'étude sur la parole*, Nancy, 1, pp. 348-352.

Fradejas, José Manuel (2010): *Las lenguas románicas*, Arco / Libros - La Muralla.

Meynadier, Yohann (2013): «Éléments de phonétique acoustique», *Méthodes et outils pour l'analyse phonétique des grands corpus oraux*, pp. 25-83.

Ohala, John J. (1975): «Phonetic explanations for nasal sound patterns», dins Ferguson, Charles A.; Hyman, Larry M. & John J. Ohala, *Nasálfest: Papers from a symposium on nasals and nasalization*, Palo Alto, CA, Stanford University Language Universals Project, pp. 289-316.

WALS = World Atlas of Language Structures: *Chapter Vowel Nasalization*. En línia [darrera consulta: 7 de juny de 2025]: <https://wals.info/chapter/10>.

Garcia Escrivà, Anna (Universitat de València): «Dues versions d'un mateix llibre: *Sant Vicent Ferrer* segons Almela i Vives»

PARAULES CLAU: Francesc Almela i Vives, *Sant Vicenç Ferrer*, *Sant Vicent Ferrer*, ideologia lingüística

RESUM

En la vida del lletraferit i periodista vinarossenc Francesc Almela i Vives (1903-1967) podem distingir dues etapes ben discordants ideològicament. En la primera d'aquestes, va ser un habitual en les revistes de tipus valencianista dels anys 20 i primeries dels 30, tant en el rol de director, de col·laborador o com a simple personatge citat. La segona etapa, en canvi, és la immediatament posterior a la guerra d'Espanya, en què va patir un procés de depuració i va haver de *reinventar-se* per poder subsistir econòmicament i física. En aquests contextos tan diferenciats apareixien dues obres: *Sant Vicenç Ferrer* (1927 i publicat a Barcelona) i *Sant Vicent Ferrer* (1955 i publicat a València), dues obres en què el contingut és el mateix però la visió –tal com ja s'observa en el títol– és diferent. En aquesta comunicació, repassem les diferències tant lèxiques, ortogràfiques i gramaticals i, encara més, els canvis de visió que introdueix en la segona versió.

BIBLIOGRAFIA

- Almela i Vives, Francesc (1927); *Sant Vicenç Ferrer*, Barcelona, Editorial Barcino.
- Almela i Vives, Francesc (1955): *Sant Vicent Ferrer*, València, Lletres valencianes.
- Ballester, Josep (1987): *Francesc Almela i Vives. Obra poètica*, València, Edicions Alfons el Magnànim.
- Ballester, Josep (1993): «La trajectòria literària i intel·lectual de Francesc Almela i Vives a la postguerra», *Anuari de l'Agrupació Borriana de Cultura*, 4, pp. 75-84.
- Soler, Enric (1960): *Bio-bibliografia de Francisco Almela y Vives*, València, [s.n.].

Giménez Franco, Paula (Grup d'Estudis Etnopoètics): «Perspectiva de gènere i anàlisi dels personatges femenins protagonistes de les *Rondalles valencianes* d'Enric Valor»

PARAULES CLAU: *Rondalles valencianes*, Enric Valor, personatges femenins, perspectiva de gènere, etnopoètica

RESUM

Aquesta comunicació s'inscriu en l'àmbit de la literatura popular i dels estudis de gènere i proposa una anàlisi crítica de la representació de les dones protagonistes en les *Rondalles valencianes* d'Enric Valor. Malgrat la centralitat de Valor en la cultura literària valenciana, la seua obra no ha estat encara objecte d'un estudi sistemàtic sobre la construcció de la feminitat i les asimetries de gènere que s'hi manifesten. La recerca parteix de la hipòtesi que les figures femenines del corpus no són simples arquetips folklòrics, sinó representacions simbòliques que reflecteixen, reproduïxen o qüestionen els imaginaris tradicionals sobre el paper de la dona.

El treball combina l'anàlisi etnopoètica amb les aportacions de la teoria feminista aplicada a la literatura popular per a oferir una lectura interdisciplinària i actualitzada de les rondalles. La metodologia, de caràcter qualitatiu, se centra en l'estudi del discurs i del contingut per detectar estereotips, desigualtats i formes de resistència dins de les narracions, alhora que incorpora l'anàlisi de les funcions segons el model de Vladímir Propp.

El corpus està format per tretze rondalles seleccionades per la presència de protagonistes femenines actives o decisives en la trama. L'estudi de casos com Llucina («El patge Saguntí») o Toneta («I queixalets, també!») permet observar com aquestes dones ocupen el centre de l'acció i subverteixen —o no— les jerarquies narratives tradicionals. En conjunt, el treball pretén visibilitzar com la veu femenina emergeix dins del sistema narratiu valencià i com la literatura popular pot esdevindre, també, un espai de relectura crítica del gènere.

BIBLIOGRAFIA

- Albero, Jaume (2012): *La memòria reinventada: L'univers rondallístic d'Enric Valor*, València, Institució Alfons el Magnànim.
- Beltran, Rafael (2007): *Rondalles populars valencianes: Antologia, catàleg i estudi dins la tradició del folklore universal*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- Gelabert, Maria Magdalena (2017): *La figura de la dona a l'Aplec de Rondalles Mallorquines d'Antoni M. Alcover*, Universitat de les Illes Balears, tesi doctoral.
- Gelabert, Maria Magdalena (2018): *La dona a les Rondalles Mallorquines d'Antoni M. Alcover*, Palma, Edicions Món de Llibres.

- Holbek, Bengt (1998): *Interpretation of Fairy Tales: Danish Folklore in a European Perspective*, Helsinki, Suomalainen Tiedeakatemia / Academia Scientiarum Fennica.
- Jorgensen, Jeana (2008): «Gender», dins Leeming, David A.; Madden, Kathryn & Stanton Marlan (ed.), *The Greenwood Encyclopedia of World Folklore and Folklife*, vol. 2, Westport, CT, Greenwood Press, pp. 450-454.
- Oriol, Carme (2017): *Cuentos populares con protagonistas activas: La cara más desconocida de la tradición*, dins Pérez Collados, José María (ed.), *Mujeres de palabra: La narrativa oral de tradición ibérica*, València, Publicacions de la Universitat de València, pp. 25-44.
- Propp, Vladímir (1998): *Morfología del cuento* (4a ed.), Madrid, Ediciones Akal / Fundamentos.
- Valor, Enric (2010–2018): *Rondalles valencianes*, Picanya, Edicions del Bullent.
- Vidal, Vicent (2020): *Una història de la literatura popular valenciana (1873–2019)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Valriu Llinàs, Caterina (en curs de publicació): *Les heroïnes de les rondalles meravelloses: resiliència, perseverança i enginy*, Editorial Reichenberger.

Gomila Sánchez, Maria Mercè (Universitat de Barcelona): «Autobiografia, assaig i ficció: una aproximació a *Paraules al sol*, de Maria Antònia Oliver»

PARAULES CLAU: Maria Antònia Oliver, *Paraules al sol*, Jaume Fuster, epistolari, autobiografia, autoficció, gènere literari, intimitat, memòria, identitat, censura, literatura catalana contemporània, franquisme, escriptura femenina

RESUM

Aquest estudi ofereix una aproximació a *Paraules al sol* (2022), de Maria Antònia Oliver, amb l'objectiu de delimitar-ne la naturalesa genèrica i analitzar-ne la intersecció entre autobiografia, epistolari i ficció. L'obra, construïda a partir de les cartes reals entre Oliver i Jaume Fuster durant l'arrest militar d'aquest a Cabrera l'any 1968, esdevé un testimoni privilegiat d'una època marcada per la repressió franquista i, alhora, una peça literària d'enorme riquesa simbòlica.

Mitjançant els plantejaments teòrics de Bajtín, Riera, Catelli, Lejeune i De Man, el treball interpreta *Paraules al sol* com una doble escriptura epistolar en què els dos autors, des de realitats oposades, construeixen un espai d'intimitat i de resistència. Fuster transforma les cartes en un dietari de reclusió i d'autoconeixement; Oliver, en un exercici d'alliberament personal i d'afirmació del jo femení. La correspondència esdevé, així, un territori compartit on la paraula permet superar la distància i convertir l'experiència privada en matèria literària.

L'anàlisi conclou que *Paraules al sol* és una obra híbrida que trenca les fronteres entre gèneres i ofereix una mirada singular sobre la relació entre amor, memòria i identitat. Més enllà del seu valor testimonial, el llibre reivindica l'escriptura com a espai de llibertat i com a eina de reconstrucció personal i col·lectiva dins la literatura catalana contemporània.

BIBLIOGRAFIA

- Arriaga Flores, Mercedes (2005): «Epistolarios en Italia: un punto de vista teórico sobre un genero femenino», dins Cortés, Carles; Espinós, Joaquim; Esteve, Anna & Àngels Francés (ed.), *Epístola i literatura*, Alacant / València, Denes Editorial.
- Broch, Àlex (1980): *Literatura catalana dels anys 70*, Barcelona, Edicions 62.
- Catelli, Nora (2007): *En la era de la intimidación*, Rosario, Beatriz Viterbo Editora.
- Fisher, Mark (2018): *Los fantasmas de mi vida: Escritos sobre depresión, hauntología y futuros perdidos*, Buenos Aires, Caja Negra.
- Oliver, Maria Antònia (2022): *Paraules al sol*, Barcelona, La Magrana.
- Pla, Xavier (2022): *El soldat de Baltimore. Assaigs sobre literatura i realitat en temps d'autoficció*, Palma, Lleonard Muntaner Editor.
- Riart, Oriol (2020): «Diarios personales de combatientes como fuente para el estudio de la Guerra Civil española. Pasado y Memoria», *Revista de Historia Contemporánea*, 20, pp. 213-233.

Riera, Carme (2005): «Un diàleg ajornat: la carta», dins Cortés, Carles; Espinós, Joaquim; Esteve, Anna & Àngels Francés (ed.), *Epístola i literatura*, Alacant / València, Denes Editorial.

Velasco Martínez, Luís (2017): «¿Uniformizando la nación?: el servicio militar obligatorio durante el franquismo», *Historia y Política*, 38, pp. 57-89.

Gonzàlvez Blasco, Miquel (Universitat d'Alacant): «El verb *portar* en català antic: una panoràmica des d'una perspectiva cognitiva»

PARAULES CLAU: *portar*, semàntica diacrònica cognitiva, gramaticalització, verbs de moviment

RESUM

Aquesta comunicació presenta una panoràmica general de l'evolució semàntica i gramatical del verb *portar*, una peça nuclear del sistema verbal del català antic. La recerca s'inscriu dins la semàntica diacrònica cognitiva (Traugott & Dasher 2002; Geeraerts 2010) i combina una anàlisi qualitativa i quantitativa a partir de corpus històrics, especialment del *Corpus Informatitzat del Català Antic* (CICA). L'objectiu és descriure els processos de canvi semàntic, la motivació cognitiva i els possibles casos de gramaticalització (Traugott & Trousdale 2013).

El treball s'emmarca en la línia d'estudis sobre verbs de moviment transitius i verbs de moviment acompanyat (MCA) (Torres Soler 2024) i parteix de la hipòtesi que *portar* ha desenvolupat, al llarg dels segles, un conjunt de valors derivats —causatius, aspectuals i intersubjectius— que reflecteixen mecanismes generals de canvi lingüístic com la metàfora, la metonímia i la (inter)subjectivació (Langacker 1987; Martines 2015). Aquests processos semblen haver afavorit l'ampliació progressiva del camp semàntic del verb, amb l'aparició de valors menys literals i més abstractes, sovint vinculats a nocions de resultat, permanència o implicació subjectiva.

La comunicació oferirà, d'una banda, una síntesi del marc teòric i metodològic del projecte i, de l'altra, també dos estudis de cas que exemplifiquen l'aplicació del model: (1) la construcció «*portar/aportar* + NOM ABSTRACTE», especialment quan designen sentiments i actituds, on es constata un procés de subjectivació i de reinterpretació relacional; i (2) les construccions «*portar* + participi», que evolucionen des d'un constructe composicional a un valor resultatiu, pròxim a les perífrasis aspectuals.

- (1) Susaxí és que aquell qui *porte mala volentat* a son proïsme; si matex mate (*Sermons* [St. Vicent Ferrer], xva, IV, 233: 13 [CICA]).
- (2) com qui intenta vestir d'improvisació el que *porta escrit i reflexionat* de fa molts dies (Portabella, David (2007) *Avui*, núm. 10.626 [CTILC]).

En conjunt, aquesta recerca pretén contribuir a la comprensió del canvi semàntic i construccional en català i a la caracterització dels mecanismes cognitius que impulsen la gramaticalització, tant en català com en altres llengües romàniques.

BIBLIOGRAFIA

- Geeraerts, Dirk (2010): *Theories of Lexical Semantics*, Oxford, Oxford University Press.
- Langacker, Ronald W. (1987): *Foundations of Cognitive Grammar: Volume I: Theoretical Prerequisites*, Stanford, Stanford University Press.

- Martines, Josep (2015): «Diacronia i neologia: canvi semàntic, subjectivació i representació del pensament. El català *esmar*, des de ‘taxar’ fins a ‘inferir’ i ‘imaginar’ i més enllà», *Caplletra*, 59, pp. 221-248.
- Torres Soler, Julio (2024): *Evolución semántica y gramaticalización de los verbos llevar y traer*, Universitat d’Alacant, tesi doctoral.
- Traugott, Elizabeth C. & Richard B. Dasher (2002): *Regularity in Semantic Change*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Traugott, Elizabeth C. & Graeme Trousdale (2013): *Constructionalization and Constructional Changes*, Oxford, Oxford University Press.

Grimalt Iern, Martí (Universitat de Barcelona): «Entre l'esperpent i l'absurd: teoria, connexions i influències als *Desbarats* de Llorenç Villalonga»

PARAULES CLAU: Llorenç Villalonga, desbarat, esperpent, absurd

RESUM

Un dels aspectes més oblidats de l'obra de Llorenç Villalonga és el teatre. D'entre el seu corpus dramàtic destaquen els *Desbarats*, un total de setze peces de teatre breu publicades el 1965, caracteritzades per una comicitat relacionada amb el grotesc i l'absurd. Escrites majoritàriament durant els anys quaranta amb un mode d'exposició preestablert, eren unes obres que l'autor no valorava gaire, ni per una edició ni per una representació. L'actualitat d'aquestes, però, es justifica pel darrer muntatge que s'ha fet el 2025 al Teatre Principal de Palma.

El director d'aquest espectacle explica que les peces es troben «entre l'esperpent i l'absurd amb una petita reducció de surrealisme» (Duran 2025a: 6). Partint d'aquesta citació, investigarem quines relacions es poden establir amb l'esperpent de Ramón del Valle-Inclán i el Teatre de l'Absurd. Prèviament a això, establirem una teoria del desbarat per a pensar quina informació ens dona aquesta nominalització, donada pel prologuista de la primera edició (Vidal i Alcover, 1965: 11).

Es partirà, doncs, de tres eixos. En primer lloc, es desenvoluparà una «Teoria del desbarat» a partir, d'una banda, de les definicions lèxiques del terme, donades per obres descriptives i normatives (IEC 2025; RAE 2025). Dins d'aquesta teoria, també es parlarà d'atenció a la «Teoria del disparate» de Ramón Gómez de la Serna, inclosa a mode de pròleg al llibre *Disparates* (Gómez De La Serna 1921) i a la «Crònica de Mallorca» de Josep Maria Llompart, en què l'autor dona una importància central al terme (Llompart 1961).

Seguidament, es farà un anàlisi comparativa amb les dues referències que hem esmentat. Per a la comparació amb l'esperpent, es partirà de les obres principals que s'inclouen en aquest corrent teatral i de diferents textos crítics sobre aquest (Marín 2016; Serrano Alonso 2019). D'altra banda, l'exercici comparatiu amb el Teatre de l'Absurd partirà de les declaracions de Josep Maria Benet i Jornet en el primer text crític que analitza i situa el teatre villalonguà i de les tesis defensades per Martin Esslin al seu llibre sobre aquesta qüestió (Benet i Jornet 1973; Esslin 1966).

BIBLIOGRAFIA

Benet i Jornet, Josep Maria (1973): «Notes sobre el teatre de Llorenç Villalonga», *Lluc*, 629, pp. 9-12.

DCVB = Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1930-1962): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Moll, 10 vols. En línia: <https://dcvb.iec.cat/>.

Del Valle-Inclán, Ramón (1961): *Luces de bohemia*, edició d'Alonso Zamora Vicente, Madrid, Espasa Calpe.

Del Valle-Inclán, Ramón (1964): *Martes de carnaval. Las galas del difunto. Los cuernos de don Friolera. La hija del capitán. Esperpentos*, Madrid, Espasa Calpe.

- Duran, Rafel (2025): «Notes del director», dins Villalonga, Llorenç, *Desbarats*, Palma, Teatre Principal, programa de mà, p. 6.
- Esslin, Martin (1966): *El Teatro del Absurdo*, Barcelona, Editorial Seix Barral. (Edició original: ESSLIN, Martin (1964): *The Theatre of the Absurd*, London, Eyre & Spottiswoode.)
- Gómez De La Serna, Ramón (1921): *Disparates*, Madrid, Calpe.
- IEC = Institut d'Estudis Catalans (2025): *Diccionari de la llengua catalana*, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://dlc.iec.cat>.
- Llompart, Josep M. (1961): «Crònica de Mallorca», dins *Cap d'any 1961*, Palma, Editorial Moll, pp. 43-58.
- Marín, Norma (2016): «Lo esperpéntico en *Divinas palabras* de Valle-Inclán: teoria y práctica», *ESCENA. Revista de las artes*, 76.1, pp. 119-138.
- Nadal, Antoni (1997): «Llorenç Villalonga i el teatre regional», *Estudis Baleàrics*, 57, pp. 45-48.
- Porcel, Baltasar & Llorenç Villalonga (2011): *Les passions ocultes. Correspondència i vida. Epistolari complet (1957-1976)*, Barcelona, Edicions 62.
- RAE = Real Academia de la Lengua Española (2025): *Diccionario de la lengua española*, Real Academia de la Lengua Española. En línia: <https://www.rae.es>.
- Serrano Alonso, Javier (2019): «Valle-Inclán explica el esperpento: un manuscrito inédito», *Anales de la literatura española contemporánea*, 44.3, pp. 109-147.
- Simbor, Vicent (2021): «Llorenç Villalonga. 17.5 El teatre», dins Castellanos, Jordi & Jordi Marrugat (dir.), *Història de la literatura catalana. Literatura contemporània (III). Del 1922 al 1959*, Barcelona, Enciclopèdia catalana / Editorial Barcino / Ajuntament de Barcelona, pp. 621-623.
- Vidal i Alcover, Jaume (1965): «Pròleg», dins Villalonga, Llorenç, *Desbarats*, Palma, Editorial Daedalus.
- Villalonga, Llorenç (1965): *Desbarats*, Palma, Editorial Dedalus.
- Zamora Vicente, Alonso (1961): «Introducción», dins Del Valle-Inclán, Ramón, *Luces de bohemia*, Madrid, Espasa Calpe.

Hernández Cabrera, Anna M. (Universitat de València): «Reaprofitament i reescriptura dels articles de Joan Fuster per a *El Correo Catalán*»

PARAULES CLAU: Joan Fuster, reescriptura, articulisme, transtextualitat

RESUM

La professionalització de Joan Fuster com a articulista i, per tant, l'extensa col·laboració amb nombrosos diaris i revistes explica el reaprofitament de textos per a publicar-los en diferents capçaleres. Així ho palesen les coincidències de títols entre les publicacions de Fuster, per exemple, en *Informaciones* i *La Vanguardia*, de manera gairebé simultània. A diferència d'aquesta sincronia, la correspondència d'articles entre *Levante* i *El Correo Catalán* està marcada per una distància temporal notòria (des d'uns pocs mesos fins a sis anys, entre 1956 i 1963), la qual cosa condueix a pensar en la relectura del text propi i en la possibilitat de reescriptura, tot tenint en compte, a més, el canvi de públic i la censura que havien de passar els diferents textos.

Aquest estudi té l'objectiu d'analitzar els diferents comportaments amb què Fuster reutilitza, ara per a *El Correo Catalán*, els articles ja publicats i els dona una nova vida, una nova lectura, una reinterpretació. En moltes ocasions, a més, veurem com aprofita novament aquests textos en incloure'ls en llibres com *Diccionari per a ociosos* o *Examen de consciència*, on també hi haurà transformacions derivades de la traducció al català.

BIBLIOGRAFIA

- Cano Mateu, J. Àngel (2022): *Joan Fuster i 'Serra d'Or'. Els articles seriatos (1968-1984)*, València, Publicacions de la Universitat de València / Càtedra Joan Fuster.
- Cano Mateu, J. Àngel (2023): «A la caza del intelectual. Joan Fuster, víctima del franquismo». *Pasajes. Revista de Pensamiento Contemporáneo*, 67, pp. 110-124.
- Fuster, Joan (09/08/1956): «Una vacuna de inteligencia», *Levante*.
- Fuster, Joan (16/08/1959): «El mar que siempre recomienza», *Levante*.
- Fuster, Joan (26/08/1959): «El genio y los cromosomas», *Levante*.
- Fuster, Joan (17/01/1960): «Los héroes al revés», *Levante*.
- Fuster, Joan (08/04/1962): «El genio y los cromosomas», *El Correo Catalán*.
- Fuster, Joan (01/07/1962): «Una vacuna de inteligencia», *El Correo Catalán*.
- Fuster, Joan (05/07/1962): «El mar que siempre recomienza», *El Correo Catalán*.
- Fuster, Joan (01/06/1963): «Los héroes al revés», *El Correo Catalán*.
- Fuster, Joan (1962): *Examen de consciència*, Barcelona, Edicions 62.
- Fuster, Joan (2004): *Correspondència, VII. Joaquim Maluquer (1a part)*, València, Editorial Tres i Quatre.
- Fuster, Joan (2005): *Correspondència, VIII. Joaquim Maluquer (2a part)*, València, Editorial Tres i Quatre.

- Genette, Gérard (1982): *Palimpsestes: la littérature au second degré*, Paris, Éditions du Seuil.
- Gregori Soldevila, Carme (2022): «La construcció de l'escriptor: professionalització, reescriptura i actitud literària», dins Carbó, Ferran; Furió, Antoni & Tobies Grimaltos (ed.), *Una posteritat de paper. Simposi Internacional Joan Fuster*, València, Publicacions de la Universitat de València / Càtedra Joan Fuster, pp. 37-62.
- López-Pampló, Gonçal (2023): «L'entrada "Amor" de *Diccionari per a ociosos*: reescriptures de Joan Fuster», *Catalonia*, 32, pp. 69-86.
- Pérez i Moragón, Francesc (2022): «El periodisme de Joan Fuster: una opció professional», dins *Joan Fuster i el periodisme*, València, Publicacions de la Universitat de València / Càtedra Joan Fuster, pp. 115-144.

**Hernández Ruiz, Marc & Salvador Mata, Bertran (Universitat Pompeu Fabra):
«Sant Jordi digital: anàlisi de les recomanacions literàries en català a Instagram i a
TikTok»**

PARAULES CLAU: creació de contingut, plataformització, indústria literària, literatura catalana, comunitats digitals

RESUM

Aquest estudi analitza les recomanacions literàries coetànies a la Diada de Sant Jordi 2025 per part dels principals prescriptors en català a Instagram i a TikTok. La investigació indaga en els codis de prescripció de la cultura digital i examina la representació de la indústria editorial catalana en plataformes socials.

El propòsit de la recerca és descriure la tipologia de recomanacions literàries i les col·laboracions establertes amb la indústria literària. En segon lloc, es pretén identificar els discursos que configuren el llibre com a artefacte cultural i afectiu, així com les referències socials i nacionals del Dia del Llibre.

La investigació s'emmarca en el context dels estudis sobre les comunitats digitals literàries (Felski 2008; Driscoll 2024; Reddan *et al.* 2024), el treball digital amb perspectiva interseccional (Abidin 2015; Duffy 2015; Banet-Weiser 2018), i l'impacte de la plataformització en les identitats nacionals minoritzades (Tomlinson 2003; Castells 2004; Haf & Uribe-Jongbloed 2013), així com en els mercats editorials locals (Thompson 2013; Ruiz Domènech 2019).

La metodologia és qualitativa i proposa un treball d'anàlisi de contingut multimodal (Kress & van Leeuwen 2006) i temàtica (Braun & Clarke 2012) d'un màxim de cinc publicacions per cadascun dels trenta principals perfils de *Booktok* o *Bookstagram* en català.

Els resultats provisionals indiquen una tendència a la revalorització del fons editorial recent en detriment de les novetats estrictes. És majoritària la novel·la escrita per autores joves de l'àmbit català i l'obra publicada en grups editorials. Així mateix, Sant Jordi es consolida com l'esdeveniment literari i afectiu per excel·lència, amb una programació digital exclusiva i una exaltació tant de la jornada com de l'esfera privada dels prescriptors.

BIBLIOGRAFIA

- Abidin, Crystal (2015): *Communicative Intimacies: Influencers and Perceived Interconnectedness*, Singapore, Springer.
- Arendt, Birte & Gertrud Reershemius (2024); *Heritage Languages in the Digital Age*, Multilingual Matters.
- Banet-Weiser, Sarah (2018): *Empowered: Popular Feminism and Popular Misogyny*, Durham, NC, Duke University Press.
- Braun, Virginia & Victoria Clarke (2012): *Thematic Analysis: A Practical Guide*, London, SAGE.

- Castells, Manuel (2004): *The Power of Identity*, Oxford, Blackwell.
- Driscoll, Beth (2024), *What Readers Do*, London, Bloomsbury Publishing.
- Duffy, Brooke Erin (2015): *(Not) Getting Paid to Do What You Love: Gender, Social Media, and Aspirational Work*, New Haven, Yale University Press.
- Felski, Rita (2008): *Uses of Literature*, Malden / Oxford, Blackwell Publishing.
- Gunther Kress & Theo Van Leeuwen (2006): *Reading Images : The Grammar of Visual Design*, London: Routledge.
- Haf, Elin & Enrique Uribe-Jongbloed (2013): *Social Media and Minority Languages*, Bristol, Multilingual Matters.
- Reddan, Bronwyn; Rutherford, Leonie; Schoonens, Amy & Michael Dezuanni (2024): *Social Reading Cultures on BookTube, Bookstagram, and BookTok*, Milton Park, Taylor & Francis.
- Ruiz Domènech, Bernat (2019): *Literatura catalana i mercat editorial: una relació complexa*, Barcelona, L'Avenç.
- Thompson, John B. (2013): *Merchants of Culture: The Publishing Business in the Twenty-First Century*, London, Polity Press.
- Tomlinson, John (2003): *Globalization and Culture*, Chicago, University of Chicago Press.

Juan de Javier, Aina (Universitat de Barcelona): «La traducció del dialecte i de l'oralitat de l'Aplec de rondaies mallorquines d'en Jordi des Racó»

PARAULES CLAU: rondalles, Antoni Maria Alcover, traducció, dialecte, oralitat

RESUM

Aquesta comunicació se centra en les traduccions castellana, anglesa i francesa de l'*Aplec de rondaies mallorquines d'en Jordi des Racó*, escrit per Antoni Maria Alcover. L'*Aplec*, que es comença a publicar l'any 1896 i que està format per vint-i-quatre volums, no s'ha traduït sencer a cap llengua, però sí que se n'han fet traduccions parcials en castellà, anglès, francès, alemany, rus, txec, romanès i japonès.

El recull d'Alcover es caracteritza per voler imitar de la manera més precisa possible la manera de parlar de la Mallorca de finals del segle XIX i principis del segle XX. Per aquest motiu, s'hi plasma el llenguatge viu i espontani de l'època, el qual està farcit de trets dialectals i de marques d'oralitat. Si bé això constitueix una gran mostra de riquesa lingüística en català, suposa una dificultat afegida en el moment de traduir l'obra a altres llengües, ja que s'han de buscar estratègies per transportar a la llengua d'arribada les particularitats lingüístiques del text original.

Amb l'objectiu de veure com s'han traslladat aquests trets representatius de l'*Aplec*, per a aquesta comunicació s'estudiaran els recursos utilitzats en les traduccions fetes d'una mostra de rondalles a tres llengües diferents. En el cas del castellà, s'analitzaran els llibres *Cuentos maravillosos* i *Nuevos cuentos maravillosos*, de Teodor Llorente Falcó; en anglès, s'examinaran els volums *Once There Was and Was Not*, de George Ezra Dane i Beatrice Dane, i *Folk-Tales of Majorca*, de David Huelin i, per al francès, s'estudiaran les *Rondaies de l'île dorée*, de Peter Roderick. Concretament, es vol determinar sobretot les solucions que s'han adoptat per traduir els trets propis de l'oralitat i les característiques dialectals.

BIBLIOGRAFIA

- Agost, Rosa (1998): «La importància de la variació lingüística en la traducció», *Quaderns: revista de traducció*, 2, pp. 83-95.
- Alcover, Antoni M. (1923): *Aplech de Rondayes mallorquines d'en Jordi des Racó*, vol. 4, Palma, Estampa de N'Antoni Rotger.
- Alcover, Antoni M. (1983): «Com he fet mon Aplec de Rondaies mallorquines», *Randa*, 14, pp. 121-136.
- Azevedo, Milton, M. (1998): «Orality in translation: Literary dialect from English into Spanish and Catalan», *Sintagma: revista de lingüística*, 10, pp. 27-43.
- Briguglia, Caterina (2013): *Dialecte i traducció literària. El cas català*, Vic, Eumo Editorial.
- Dane, George Ezra & Beatrice Dane (1931): *Once there was and was not*, Garden City / New York, Doubleday, Doran & Company, Inc.

- DCVB = Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1930-1962): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Moll, 10 vols. En línia: <https://dcvb.iec.cat/>.
- Giugliano, Marcello & Victòria Alsina (2019): «La traducció de la variació lingüística i de l'oralitat ficcional en la versió catalana de Moby Dick per M. Antònia Oliver», *Anuari TRILCAT*, 9, pp. 3-31.
- Grimalt, Josep Antoni (1994): «Les 'Notes de rondaies' de mossèn Alcover, entre l'oralitat i l'escriptura», *Revista d'etnologia de Catalunya*, 4, pp. 58-67.
- Grimalt, Josep Antoni (1996): «Introducció», dins Alcover, Antoni M., *Aplec de rondaies mallorquines d'En Jordi d'es Racó*, Palma, Moll, pp. 7-26.
- Huelin, David (1945): *Folk-Tales of Mallorca*, Buenos Aires, Agonia.
- Julià, Josep (1994): «Dialectes i traducció: reticències i aberracions», dins Bacardí, Montserrat (coord.), *Actes del II Congrés Internacional sobre Traducció*, pp. 561-574.
- Llorente Falcó, Teodor (1914): *Cuentos maravillosos*, València, Establecimiento Tipográfico Domenech.
- Llorente Falcó, Teodor (1914): *Nuevos cuentos maravillosos*, València, Establecimiento Tipográfico Domenech.
- Marco, Josep (2002): *El fil d'Ariadna. Anàlisi estilística i traducció literària*, Vic, Eumo Editorial.
- Perea, Maria Pilar (2016): «Les traduccions a l'anglès i al castellà de les *Rondaies mallorquines* d'Antoni M. Alcover», *Anuari TRILCAT*, 6, pp. 53-75.

Lago Rico, Aitana (Universitat d'Alacant): «Crisi i subjectivitat en tres autores catalanes actuals: narrar la precarietat amb humor i ironia»

PARAULES CLAU: crisi, literatura catalana actual, novel·la, subjectivitat, precarietat, humor, ironia, sarcasme

RESUM

Aquesta ponència proposa una lectura transversal de *Les generacions espontànies*, de Mar Bosch, *Gina*, de Maria Climent i *Consum preferent*, d'Andrea Genovart, des d'una perspectiva centrada en la influència de la crisi del 2008 en la narrativa, així com el relat de la recessió a través de l'humor, la ironia i el sarcasme. D'entrada, s'exposa una panoràmica de les conseqüències de la crisi i els conflictes posteriors en la literatura, especialment des del punt de vista d'una generació de joves protagonistes en edat d'emancipació incapaces d'acomplir les expectatives creades per la generació precedent: faena i parella estables, una casa pròpia i, fins i tot, la maternitat. Paral·lelament, s'analitzen l'humor, la ironia i el sarcasme com a estratègies discursives per a enfrontar aquesta situació.

L'anàlisi, per tant, aborda tres obres amb un plantejament similar —les vivències d'una protagonista jove en la ciutat contemporània— mitjançant un esquema que relaciona les diferents temàtiques amb les formes de l'humor que millor les representen. En aquesta línia, hi ha la crítica àcida de la ironia i el sarcasme com a recurs clau per a narrar l'esfondrament del sistema d'expectatives, centrat en tres àmbits: la faena, la parella i la llar. Com a conseqüència, la distància relativitzadora de l'humor esdevé la millor forma de digerir la crisi personal que se'n deriva, la qual es reflecteix en la psicologia de les protagonistes a través de processos com la crisi d'identitat, la incapacitat per a prendre decisions, i la necessitat de cercar l'evasió. Tot plegat ens permet constatar que les tres obres són relats configurats a partir de les conseqüències socials de la crisi, i, alhora, identificar la resposta que cada novel·la dona al conflicte, d'acord amb l'estratègia discursiva predominant.

BIBLIOGRAFIA

- Ballart, Pere (1992): «De la ironia com a figuració literària», *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 47, pp. 7-29.
- (2006): «Ubiquïtat de la ironia —o, si més no, alguns dels seus usos entre els poetes actuals», *Caplletra*, 41, pp. 111-130.
- Becerra Mayor, David (2018): «El relato de la pérdida y las representaciones del fin de la clase media en las novelas de la crisis», dins Peris, Jaume (ed.), *Cultura e imaginación política*, México / Paris, Editorial Rilma/ADEHL Editions, pp. 45–62.
- Bosch Oliveras, Mar (2017): *Les generacions espontànies*, Barcelona, Edicions del Periscopi.
- Climent, Maria (2024): *Gina*, Barcelona, L'Altra Editorial.

- Fabregat, Laura (2019): «Les noves veus de la narrativa ebreca: el cas de Marta Rojas i Joan Todó», *Miscel·lània del Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre*, 29, pp. 329-44.
- Genovart, Andrea (2023): *Consum preferent*, Barcelona, Editorial Anagrama.
- Hutcheon, Linda (1995): *Irony's edge : the theory and politics of irony*, London, Routledge.
- López-Terra, Federico (2019): «Narrar la crisis. Representación y agencia en la España poscrisis», dins Claesson, Christian (ed.), *Narrativas precarias. Crisis y subjetividad en la cultura española actual*, Xixón, Hoja de Lata, pp. 121-156.
- Maestre, Antoni (2006): *Humor i persuasió: l'obra periodística de Quim Monzó*, Alacant, Universitat d'Alacant, Departament de Filologia Catalana.
- Mira-Navarro, Irene (2024): «Una novel·la sense crisi? El discurs literari sobre l'esclat financer en dues narradors catalanes actuals», *Bulletin of Contemporary Hispanic Studies*, 6.1, pp. 23-36.
- Moyano, Claudio (2021): «Narrar la precarietat: crisi del subjecte i subversió de l'ordre dominant a *Yo, precario* (2013), de Javier López Menacho», *452°F: revista de teoria de la literatura y literatura comparada*, 25, pp. 108-127.
- Ojeda, Júlia (2023): «La crisi: passat i present (quan narrar es torna imperatiu)», *Concret* 4. Economia i Pensament.
- (2024): «Ideología lingüística e identidad nacional en tríptico de Marta Rojals», dins Claesson, Christian (ed.), *Novela política en la España plurilingüe*, Venezia, Rassegna Iberistica.
- Picornell, Mercè (2024): «Casa, umbral, calle. Habitar la literatura catalana (y sus arrabales)», dins Claesson, Christian (ed.), *Novela política en la España plurilingüe*, Venezia, Rassegna Iberistica.

**Martínez Barceló, Yolanda (Universität Heidelberg / Universitat de València):
«ConTacto Balear: el multilingüisme a les Illes»**

PARAULES CLAU: multilingüisme, migració, llengües en contacte, llengua d'herència, sociolingüisme, Illes Balears

RESUM

Des dels seixanta, el nombre de residents estrangers a les Illes Balears ha anat en augment (Salva-Tomás 2002; Vila & Salvat 2013), fins a arribar al 21,17% de l'actualitat (IBESTAT 2024). No obstant això, són pocs els estudis lingüístics envers aquest grup poblacional (Sastre Bestard 2012; Uth & Vanrell 2023). Així doncs, *Contacto Balear* és un projecte sobre el contacte de llengües que es produeix a les Illes Balears i, concretament, en l'ús individual que es fa a les famílies mixtes multilingües (amb especial interès per aquelles on conviuen el castellà o català amb l'alemany). Per això, s'ha creat un corpus lingüístic a partir de qüestionaris i entrevistes sociolingüístiques semidirigides, on aconseguir informació tant dels usos lingüístics que les persones fan com de les actituds i prejudicis envers les llengües.

En aquesta comunicació presentaré la metodologia utilitzada, així com els resultats aconseguits en les primeres 35 entrevistes realitzades, on ja es veu una certa distribució dels participants envers, entre altres, la seva opinió davant la posició i importància de la llengua catalana, relacionada amb la situació general de l'ús de la llengua a les Illes (Blas-Arroyo 2007; Castell *et al.* 2023). Així, tot i que tots els participants mostren una actitud positiva davant el multilingüisme i el veuen com un avantatge per als residents, no tots mostren la mateixa opinió quant al lloc que les llengües haurien d'ocupar a la societat balear. En canvi, els resultats mostren una diversificació envers les opinions que els individus mantenen davant de la política lingüística utilitzada per a la preservació del català, les llengües necessàries per a integrar-se lingüísticament a les Illes i inclús en la consideració del mallorquí/menorquí/eivissenc com a llengües pròpies o dialectes de la llengua catalana. A més, també es mostrarà la distribució d'aquests resultats en relació amb altres factors, com són l'idioma de l'entrevista, els idiomes que coexisteixen en la família i les regles establertes per al seu ús (Arnaus Gil 2022), els anys de residència a una zona catalanoparlant, etc.

BIBLIOGRAFIA

- Arnaus Gil, Laia (2022): «Spanish and German as heritage and majority Languages in early multilingual Acquisition: Family Language Policies and other child-external Factors for heritage language Competence», *International Journal of Multilingualism*, 19.2, pp. 210-232.
- Blackledge, Adrian & Aneta Pavlenko (2001): «Negotiation of identities in multilingual contexts», *The International Journal of Bilingualism*, 5.3, pp. 243-257.
- Blas-Arroyo, José Luis (2007): «Spanish and Catalan in the Balearic Islands», *International Journal of the Sociology of Language*, 184, pp. 79-93.

- Castell, Xisca; Cremades, Elga & Maria del Mar Vanrell (coord.) (2023): *Actituds i usos lingüístics dels joves de les Illes Balears*, Palma, Direcció General de Política Lingüística (Govern de les Illes Balears) / Universitat de les Illes Balears.
- Salvà-Tomàs, Pere A. (2002): «Tourist development and foreign immigration in Balearic Islands», *Revue Européenne Des Migrations Internationales*, 18.1, pp. 87-101.
- Sastre Bestard, Bàrbara (2012): «Integració lingüística de la població alemanya resident a Mallorca: Un estudi en català amb un resum en Alemany», *Treballs de sociolingüística catalana*, 22, pp. 249-269.
- Uth, Melanie & Maria del Mar Vanrell (2023): «Multilingüismo y turismo: Visiones desde la península de Yucatán y Mallorca», *Energeia*, 8, pp. 104-130.
- Vila, Francesc Xavier & Eulàlia Salvat (ed.) (2013): *Noves immigracions i llengües*, Agrupació d'Editors i Autors universitaris.

Mas Fiol, Jeroni (Universitat Autònoma de Barcelona): «Comportament i anàlisi de les construccions amb adverbi posposat del català»

PARAULES CLAU: Construccions *riu avall*, adverbi nominal intransitiu, nom escarit, preposicions espacials, fitació

RESUM

Les construccions amb adverbi posposat, construccions del tipus *riu avall*, es formen a partir de la combinació d'un nom escarit, que actua com el fons de l'expressió locativa (contrari a Romeu 2014), i d'un adverbi nominal intransitiu (Rigau & Pérez Saldanya 2007), que denota direcció o ruta (*amunt*, *endins*, etc.). D'aquesta manera, l'objectiu d'aquest treball és estudiar el seu comportament intern i, posteriorment, proposar una anàlisi de la seva formació. Les propietats que l'anàlisi hauria de poder derivar són: (1) el paral·lelisme que podem traçar amb altres construccions amb adverbis nominals intransitius (e.g. *endins del bosc*), (2) el fet que el primer element sigui escarit (**el bosc endins*), i (3) les restriccions d'aparició dels modificadors de mesura (**ben bosc endins*). La metodologia que se seguirà en aquest treball, doncs, es basa en judicis de gramaticalitat i la lingüística de corpus, especialment en el *Corpus Informatitzat de la Llengua Catalana*.

Per tant, presentam una anàlisi que es basa en el concepte de fitació, i.e. la presència o no de límits, i en una interpretació forta de l'estructura de les preposicions espacials d'Svenonius (2010), representada a (1).

(1) [Sp p [SGrau (SMes) Grau [SLoc Loc [SEix Eix [SK K [SD ...]]]]]]

Proposam que tant *endins del bosc* com *bosc endins* parteixen de la mateixa estructura. Primer, al nucli del sintagma grau es generaria un tret [FITAT], que si és positiu es materialitzaria com a *a* i si és negatiu, com a *en* (Acedo-Matellán & Real-Puigdollers 2025). El terme axial (*dins*) es generaria com a nucli del sintagma eix i el fons (*el bosc*), com a nucli del sintagma determinat. Si el nom és escarit (*bosc*), i.e. sense trets de definitud, fallaria l'assignació de cas i s'hauria de moure al sintagma mesura, a l'especificador del sintagma grau, cosa que provoca que no s'hi pugui generar una expressió de mesura (*ben*). Així doncs, a (2) es mostra l'esquema d'anàlisi.

(2) a. Bosc endins

b. [Sp [SGrau (bosc1) en[FITAT] [SLoc [SEix dins [SK [Sn t1]]]]]]

En conseqüència, la nostra anàlisi permet derivar de les propietats d'aquestes construccions esmentades amunt. A més, ofereix un model útil per estudiar aquestes construccions en altres llengües romàniques, com el castellà, el portuguès o el galleg.

BIBLIOGRAFIA

Acedo-Matellán, Víctor & Cristina Real-Puigdollers (2025): «Boundedness in locative prepositions: Evidence from Catalan», *Natural Language & Linguistic Theory*, 43.1, pp. 867-905.

- Real-Puigdollers, Cristina (2021): «A minimalist approach to the syntax of p: A romance perspective», *Linguistic Variation*, 21.1, pp. 90-134.
- Real-Puigdollers, Cristina (2024): «The roots of prepositions: adverbials and complex PPs in Catalan», xerrada presentada al *Workshop on Aspect and Argument Structure of Adverbs/Adjectives and Prepositions/Participles*, Tarragona, Universitat Rovira i Virgili.
- Pérez Saldanya, Manuel & Gemma Rigau (2005): «Cuesta arriba e por llano: The development of “postpositions” in Spanish and Catalan», *Journal of Portuguese Linguistics*, 4.1, pp. 69-91.
- Pérez Saldanya, Manuel & Gemma Rigau (2007): «Els adverbis de lloc intransitius i la formació de construccions amb adverbis posposats», *Estudis Romànics*, 29.1, pp. 61-80.
- Sancho Cremades, Pelegrí (2008): «La preposició i el sintagma preposicional», dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Rigau, Gemma & Manuel Pérez Saldanya (dir.), *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona, Empúries, pp. 1689-1796.
- Svenonius, Peter (2010): «Spatial P in English», dins Cinque, Guglielmo & Luigi Rizzi (ed.), *Mapping Spatial PPs: The Cartography of Syntactic Structures*, vol. 6, Oxford, Oxford University Press, pp. 127-160.

Mira Anton, Carla (Universitat d'Alacant): «De Bel Olid a Najat El Hachmi. La diversitat del feminisme a través de l'assaig»

PARAULES CLAU: Bel Olid, Najat El Hachmi, feminisme, assaig

RESUM

A partir del canvi de segle, i més concretament de 2010, hi ha hagut una revisió del pensament feminista que parteix d'una nova onada que reivindica la necessitat del feminisme com a ideologia en una societat encara fortament masculista, tot i els avanços. Dins d'aquest marc, el moviment feminista presenta una gran varietat de posicionaments que enriqueixen el discurs i el tornen dinàmic i viu. En aquest sentit, l'assaig ha estat un gènere idoni per a debatre, revisar conceptes i obrir perspectives. Autores com Bel Olid, amb el seu llibre *Feminisme de butxaca* (2017), o Najat El Hachmi, amb *Sempre han parlat per nosaltres* (2019), són dos exemples d'aquesta producció de pensament feminista a través de l'assaig en el context català.

L'objectiu d'aquesta proposta de comunicació és analitzar les característiques del pensament feminista, exposat a partir del gènere assagístic. El posicionament divergent d'ambdues autores servirà per il·lustrar, a més a més, la riquesa dels discursos feministes a hores d'ara. Per a portar a terme aquest treball es tindran en consideració les aportacions que des de la crítica feminista s'han realitzat i que s'adiuen al pensament de les autores citades. Així ens referirem a la Teoria Queer (Butler 2021), al concepte d'interseccionalitat (Rodó-Zárate 2021) o al de subjecte subaltern (Kristeva 1981), entre d'altres. A més, transitarem pel pensament feminista de la darrera dècada (Aruzza *et al.* 2019; Fernández 2023; Ojeda *et al.* 2024) que ens portarà a justificar la tria de les autores realitzada.

BIBLIOGRAFIA

- Amorós, Celia & Ana De Miguel (2019): *Teoría feminista*, Barcelona, Biblioteca Nueva.
- Aruzza, Cinzia; Bhattacharya, Tithi & Nancy Fraser (2019): *Feminisme per al 99%*, Barcelona, Tigre de paper.
- Butler, Judith (2021): *Problemes de gènere*, Barcelona, Angle Editorial.
- Cabré, Maria Àngels (2022): *La lluita necessària. Retrat dels feminismes avui*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Carbonell, Neus & Meri Torras (ed.) (1999): *Feminismos literarios*, Madrid, Arco/Libros.
- Darici, Katuscia (2023): «Sempre han parlat per nosaltres (2019): escriptura literària i feminisme en Najat El Hachmi» dins Roca, Rafael (ed.), *Ser invisible. Testimonis literaris i documentals femenins*, Catarroja, Afers, pp. 325-340.
- Fernández Lamelas, Eva (2023): «Feminismo: Debates actuales, ambigüedades, conflictos y olvidos», *Anuario Del Conflicto Social*, 14, e-42567.
- Francés, Maria Àngels (2010): *Literatura i feminisme*, Tarragona, Arola Editors.

- Kristeva, Julia (1981): «Woman Can Never Be Defined», dins Marks, Elaine & Isabelle de Courtivron (ed.), *New French Feminisms*, New York, Schocken Books, pp. 137-141.
- Moi, Toril (1999): *Teoría literaria feminista*, Madrid, Cátedra.
- Morris, Pam (1993): *Literature and Feminisms*, Oxford, Blackwell.
- Ojeda, Júlia; Punsoda, Anna & Marta Roqueta-Fernàndez (ed.) (2024): *Màtria o barbàrie. Trenta veus del feminisme català*, Barcelona, Angle Editorial.
- Pujal, Margot (2005): *El feminisme*, Barcelona, Editorial UOC.
- Rodó-Zárate, Maria (2021): *Interseccionalitat. Desigualtats, llocs i emocions*, Barcelona, Tigre de paper.
- Russ, Joanna (2022): *Com destruir l'escriptura de les dones*, Barcelona, Raig Verd.

Molas Bolaño, Carla (Universitat de Barcelona): «El paper del ritme en l'ordre dels binomis irreversibles del català»

PARAULES CLAU: prosòdia, ritme, binomis irreversibles, ordre de mots

RESUM

L'estudi de la incidència dels factors prosòdics i segmentals que poden afectar l'ordre dels components dels binomis (estructures com *sang i fetge* o *clar i català*) no ha estat tan explorat en català com ho ha estat en altres llengües, com ara l'anglès, en què sí que s'ha analitzat àmpliament (veg., per exemple, Ryan 2019). Tot i amb això, hi ha, per al català, alguns treballs recents dedicats a la prosòdia d'aquestes construccions, com ara el de Pons-Moll & Molas Bolaño (2025), sobre els binomis irreversibles, o els de Pons-Moll & Molas Bolaño (2021, 2023), que analitzen binomis reversibles.

Hi ha qüestions rellevants, però, que no s'han analitzat prou a fons, com ara el paper del ritme en l'ordre dels components dels binomis —distribució de síl·labes tòniques i àtones, xocs i valls accentuals, accent final, prominència inicial del sintagma fonològic, etc. En llengües com l'anglès s'ha assenyalat que els factors rítmics poden incidir en la distribució dels components binomials (Bolinger 1962; Mollin 2014) però que hi tenen un paper més aviat secundari (Ryan 2019). En espanyol, d'altra banda, s'ha vist que els binomis respecten els principals principis rítmics (Pons-Moll 2024), per bé que cal un estudi aprofundit sobre la qüestió.

Aquesta investigació en curs procurarà descriure i analitzar la incidència dels factors rítmics en la distribució dels components dels binomis irreversibles del català, a partir del corpus d'Espinal (2004, 2006) i seguint els treballs preliminars de Pons-Moll & Molas Bolaño (2021, 2023, 2025) i Pons-Moll (2024). Es tindran en compte, també, estudis clàssics sobre mètrica i prosòdia general (Nespor & Vogel 1986; Hayes 1995, entre d'altres) i catalana (Oliva 1992, 2008; Serra 1993, 1995; Prieto 2002, entre d'altres). Cal analitzar detingudament si l'ordre que presenten els binomis irreversibles és més harmònic rítmicament que no pas l'ordre oposat. Tenint en compte els estudis previs i les investigacions preliminars, s'espera que els factors rítmics puguin incidir en l'ordre dels elements, però que possiblement hi tinguin un paper secundari.

BIBLIOGRAFIA

Bolinger, Dwight L. (1962): «Binomials and pitch accent», *Lingua*, 11, pp. 34-44.

Espinal, Maria Teresa (2004, 2006): *Diccionari de sinònims de frases fetes*. En línia: <https://dsff.uab.cat/>.

Hayes, Bruce (1995): *Metrical stress theory: Principles and case studies*, Chicago, University of Chicago Press.

Mollin, Sandra (2014): *The (ir)reversibility of English binomials. Corpus, constraints, developments*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.

Nespor, Marina & Irene Vogel (1986): *Prosodic Phonology*, Dordrecht, Foris Publications.

- Oliva, Salvador (1992): *La mètrica i el ritme de la prosa*, Barcelona, Quaderns Crema.
- Oliva, Salvador (2008): *Nova introducció a la mètrica*, Barcelona, Quaderns Crema.
- Pons-Moll, Clàudia (2024): «Las propiedades fonológicas de los binomios irreversibles en español», *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*.
- Pons-Moll, Clàudia & Carla Molas Bolaño (2021): «Propietats fonològiques dels binomis (ir)reversibles en català», treball presentat al *XII Workshop sobre la prosòdia del català*, Universitat de Barcelona i Universitat de les Illes Balears.
- (2023): «Prosodic weight in Catalan reversible binomials», comunicació presentada al *Going Romance 2023* (30/11/2023 - 01/12/2023), Radboud University of Nijmegen, Nijmegen, Holanda. En línia.
- (2025): «Pes, ritme i altres propietats dels binomis irreversibles del català», *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 136, pp. 62-84.
- Prieto, Pilar (2002): «Entonació», dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Mascaró, Joan & Manuel Pérez Saldanya (dir.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 1, Barcelona, Empúries, pp. 393-462.
- Ryan, Kevin (2019): «Prosodic end-weight reflects phrasal stress», *Natural Language and Linguistic Theory*, 37, pp. 315-356.
- Serra, Pep (1993): «De la representació de l'accent», *Llengua i literatura*, 5, pp. 417-443.
- (1995): «L'estructura prosòdica i l'accent», *Caplletra*, 19, pp. 113-145.

Montoya Boix, Bàrbara & Aina Torres-Latorre (Universitat de les Illes Balears i Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La transcripció de textos en català (segles XVI-XIX): problemes actuals i una proposta metodològica»

PARAULES CLAU: edició de textos, criteris de transcripció, manuscrits catalans

RESUM

La transcripció de textos és una font immensa d'informació lingüística dels diferents períodes de la història de la llengua catalana –i de qualsevol llengua. Tanmateix, la tasca d'edició d'aquests textos recau sovint en especialistes d'altres àmbits, com ara historiadors o juristes. Els criteris aplicats per aquests especialistes són dispars i massa sovint opten per regularitzacions gràfiques (Miralles & Valsalobre 2013: 286). La introducció de tots aquests canvis als textos originals comporta una sèrie de dificultats per a l'estudi lingüístic dels textos i de vegades obliga els lingüistes a acudir als manuscrits o als impresos originals.

Així, no existeix a hores d'ara un sistema unificat de transcripció de textos per a la llengua catalana. Sí que hi ha un cert consens pel que fa a l'edició de textos literaris en edicions crítiques. En el cas de l'edat moderna, període que, a més, ha sofert tradicionalment del rebuig relacionat amb l'etiqueta *Decadència* (per a una visió crítica del terme, vg. Rossich 1990; Escartí 2005, *inter alia*) normalment se segueixen els criteris proposats per Rossich (2006). Manquen, però, uns criteris de transcripció per a textos com ara textos juridicoadministratius, dietaris o cartes privades i diferents autors i corpus han aplicat criteris creats *ad hoc*, amb lleugeres diferències els uns respecte dels altres (vg. Miralles 2018; *Scripta; EpiCAT*).

És per això que l'objectiu d'aquest treball és presentar una proposta metodològica per a la transcripció de textos no literaris del català des del segle XVI fins al segle XIX, inclòs, és a dir, de la llengua catalana moderna i contemporània abans de la normativització del segle XX. La proposta inclou (1) la definició de les metadades per a la capçalera dels documents; (2) l'establiment dels criteris de transcripció per a dues edicions diferenciades (transcripció fidel i transcripció normalitzada), i (3) un exemple d'aplicació pràctica.

BIBLIOGRAFIA

- Escartí, Vicent Josep (2005): «Nota sobre la Decadència», dins Martínez Romero, Tomàs (ed.), *Les Lletres hispàniques als segles XVI, XVII i XVIII*, Castelló de la Plana, Servei de Comunicació / Publicacions de la Universitat Jaume I, pp. 59-70.
- Miralles, Joan (2018): «Textos editats de l'edat moderna a les Illes Balears (1601-1832)», *Notandum*, 48, pp. 33-58.
- Miralles, Eulàlia & Pep Valsalobre (2013): «L'edició de textos catalans moderns», dins Martínez-Gil, Víctor (ed.), *Models i criteris de l'edició de textos*, Barcelona, Editorial UOC, pp. 249-307.
- Rossich, Albert (1990): «La literatura catalana entre el Barroc i el Romanticisme», *Caplletra*, 9, pp. 35-57.

Rossich, Albert (2006): «Criteris d'edició (Textos clàssics de l'edat moderna)», dins Rossich, Albert & Pep Valsalobre (ed.), *Poesia catalana del barroc. Antologia*, Bellcaire d'Empordà, Edicions Vitel·la, pp. 25-36.

Nicolau Perelló, Josep (Universitat de les Illes Balears): «De l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya a l'Arxiu Folklòric i Bibliogràfic de les Illes Balears: els materials reproduïts per Andreu Ferrer Ginard»

PARAULES CLAU: Andreu Ferrer Ginard, Obra del Cançoner Popular de Catalunya, arxivística folklòrica, Mallorca, cançó llarga

RESUM

El folklorista Andreu Ferrer Ginard (Artà, 1877 – Palma, 1975) és reconegut per ésser el fundador de la revista *Tresor dels Avis: revista mensual d'etnografia, mitologia i folklore de Balears*, la primera publicació especialitzada en folklore en llengua catalana (Coll 2015), però també fou un dels recercadors de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC) a les Illes Balears. En concret, el folklorista va col·laborar en tres de les missions que desenvoluparen a l'arxipèlag: la primera, a Mallorca (Massot 1999, 2014); la quarta, a Menorca (Massot 1998, 2004), i la setena, a la mateixa illa (Massot 2004, 2005).

Altrament, el projecte personal més ambiciós fou la creació de l'Arxiu Folklòric i Bibliogràfic de les Illes Balears de la Fundació Tresor dels Avis (1922-1973), amb l'objectiu de conservar per escrit la literatura de tradició oral. En aquest darrer fons consten molts de materials que es corresponen per datació i informants amb la recerca que va dur a terme el folklorista mallorquí per al projecte català. A més, en una conferència inèdita —que consta al fons familiar— l'autor expressà que «per l'interès que per tots té la recollida de cançons permeteu-me que allargui un poc més per dir-vos que me'n vaig quedar algunes, lletra i tonada, aplegades allavores i que guard en el meu Aplec».¹

En aquesta comunicació revisarem el paper d'Andreu Ferrer Ginard com a col·laborador de l'OCPC i, sobretot, durant la primera missió corresponent a Mallorca —el nostre camp d'estudi—, amb la finalitat d'establir les línies de treball que va desenvolupar. Posteriorment, complementarem l'anàlisi amb el buidatge dels materials del fons del folklorista (més de 400 cançons llargues) i la corresponent comparació amb els originals i els esborranys de l'OCPC per a identificar els materials del fons Ferrer que pertanyen a la missió de 1924 a Mallorca i no consten al corresponent arxiu, conservat a l'Abadia de Montserrat.

BIBLIOGRAFIA

Coll, Margalida (2015): *La revista Tresor dels Avis (1922-1928): memòria, paraula i folklore*, Manacor, Editorial Món de Llibres.

Massot, Josep (1993-2014): *Obra del Cançoner popular de Catalunya. Materials. 19 volums (del 3 al 21)*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

¹ Conferència inèdita «Sa Pobla a l'avançada del folklore mallorquí», pronunciada dia 9 de gener de 1970, conservada per Andreu Ferrer Artigues, net del folklorista.

- (1999a): «L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i les Illes Balears», dins *Semblances i comentaris*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 287-326.
- (2004a): «Menorca dins l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya», dins *Escriptors i erudits contemporanis. Quarta sèrie*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, pp. 139-168.

MATERIALS D'ARXIU

Fons de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya: Carpetes C-023, C-024 i C-025.

Nolla Bertran, Rut (Universitat Pompeu Fabra): «“I el teu renom...? D'on ve?” Una classificació dels renoms castellers tarragonins a través dels processos de formació lèxica»

PARAULES CLAU: renoms, castells, Tarragona, classificació lèxica, processos de formació

RESUM

Amb motiu del nostre treball final de grau, vam inventariar i analitzar lingüísticament els renoms presents a les quatre colles castelleres tarragonines. Més enllà de la fonètica i la morfosintaxi, ens vam emmirallar en les propostes onomàstiques tradicionals — essencialment en la d'Enric Moreu-Rey (1981)— a l'hora d'establir una classificació lèxica exhaustiva d'aquestes formes.

L'enfocament tradicional —sobretot centrat en els camps semàntics i en la motivació pragmàtica dels renoms analitzats— ens va permetre establir una gran varietat de tipologies lèxiques que, a més a més de constatar el valor de les colles castelleres com a oasis urbans de sobrenom, denoten l'interès lingüístic del material casteller recollit. No obstant, aquestes tipologies resultants sovint no són excloents entre si i, per consegüent, igual que succeeix amb la majoria de publicacions onomàstiques que segueixen aquesta tendència tradicional, no permeten establir un sistema estrictament objectiu.

Per aquest motiu, partint del mateix conjunt de renoms castellers, ens proposem de replantejar el mètode habitual de categorització lèxica dels renoms. Després d'una breu contextualització sobre els objectius, la metodologia i els resultats del treball final de grau esmentat —que principalment exposarem en relació amb el nivell lèxic—, descriurem un sistema de classificació lèxica antroponímica basat en els processos morfològics de formació de mots i, consegüentment, en els constituents que fan possible aquests processos.

Entre d'altres fonts, partirem de les reflexions gramaticals plantejades des de l'Institut d'Estudis Catalans pel que fa a aquesta qüestió (*GIEC* 2016: § 6.5, 10, 11, 12) i identificarem aquells patrons de formació antroponímica que, basats generalment en la combinació de diferents processos morfològics, divergeixen dels que trobem de manera habitual en el lèxic comú i ens permeten extreure conclusions generals sobre la creació i l'ús contemporani dels renoms, si més no en l'entorn casteller, també des de la perspectiva de la semàntica cognitiva.

BIBLIOGRAFIA

Àlvaro, Maria Teresa (2025): «L'aprofitament escolar dels malnoms», Ministeri d'Educació i Formació Professional, https://procomun.intef.es/ode/view/es_2025032122_9062109.

Bernales, Dayana; Dominguez, Hoover Lenin; Lovón, Joanna & Yaravid Martínez (2024): «Motivaciones semántico-cognitivas en la creación de antropónimos quechuas de la variedad chanca», *Nombres. Revista académica del RENIEC*, 9.1, pp. 90-120.

- Bosch, Eva (2013): «El nom propi i la percepció de la identitat lingüística: anàlisi etnolingüística dels noms més posats a Catalunya l'any 2008», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 24, pp. 89-111.
- Brotons, Xavier (ed.) (2020): «Diccionari biogràfic. Dels inicis als anys 20», dins *Enciclopèdia Castellera*, Valls, Cossetània.
- GIEC = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://giec.iec.cat/inici>.
- Hernández, Francesc Josep (2023): «Els malnoms de l'Horta Sud: estudi motivacional i lingüístic», Universitat de València, tesi doctoral.
- Marhuenda, Marina (2023): «Uns crien la fama i altres carden la llana. Malnoms del poble de la Vall de Laguar», Universitat d'Alacant, treball de final de grau.
- (2025): *Uns crien la fama i altres carden la llana. Malnoms del poble de la Vall de Laguar*, Pedreguer, Avellà Gràfiques.
- (2025): «La veu popular a l'aula», Universitat d'Alacant, treball de fi de màster.
- Martines, Josep (2020): «Cap a una semàntica cognitiva del català (I): la cognició, el cos, l'espai i el temps», *Estudis Romànics*, 42, pp. 323-343.
- Moreu-Rey, Enric (1981): *Renoms, motius, malnoms i noms de casa*, Barcelona, Millà.
- (1991): *Antroponímia: Història dels nostres prenomes, cognoms i renoms*, Barcelona, Universitat de Barcelona.
- Selfa, Moisès (2004): *Pego i els seus noms*, Pego, Ajuntament de Pego.

Ortells Miragall, Norman (Universitat de València): «Col·loquialismes i argot juvenil en la música catalana actual»

PARAULES CLAU: lèxic, col·loquial, argot juvenil, col·loquialisme, recursos lexicogràfics

RESUM

En aquesta comunicació analitzem el lèxic col·loquial i d'argot juvenil en la música catalana actual, tenint en compte contribucions al tema com Giraud (1985), sobre què és l'argot, i obres sobre el col·loquial i l'argot català com Bassols & Segarra (2009), Bernal (2024), Bernal & Sinner (2009), Payrató (1988/1996), Salvanyà (2024) i Santamaria (2010). Partim d'un corpus que inclou les 50 cançons més vistes en YouTube l'any 2023 segons la revista *Enderrock*. Quant als col·loquialismes, en distingim tres grups: variants informals, paraules col·loquials i unitats fraseològiques. A aquests grups, podem sumar-hi vulgarismes i eufemismes. Quant a l'argot, distingim les formes catalanes (o d'altres orígens però que es poden considerar integrades) i les formes que procedeixen d'altres llengües (anglès, castellà i francès). Així mateix, hem classificat les formes identificades semànticament (acció, objecte, persones, qualitat o estat i altres). Hem comprovat, a més, si les formes estan recollides en obres especialitzades sobre lèxic col·loquial i argòtic, com els diccionaris de Pomares (1997) o de Flaix FM (Salvanyà 2009) i el llibre Viladomat *et al.* (2024). També tenim en compte recursos digitals i audiovisuals actuals sobre lèxic juvenil, en concret: *Com ho diria – El portal de l'argot juvenil* (UB), *Diccionari Adolescent-Adult* (3Cat) o *Ésadir* (apartat de lèxic restringit). Tot això ens ha permès de fer un glossari de formes que il·lustra la col·loquialització i l'especialització argòtica de la música juvenil i permet identificar els intèrprets que més recorren a aquests recursos. L'anàlisi mostra que un fenomen cultural i sociolingüístic com la música pot ser un vehicle per a introduir formes lèxiques de diversos registres i llengües, a més de crear-ne de noves, sovint per la influència i imitació de gèneres musicals i estils forans. Aquests usos, que contrasten amb els dels registres formals, es poden relacionar amb la funció identitària dels sociolectes juvenils.

BIBLIOGRAFIA

- Bassols, Maria Margarida & Mila Segarra, (ed.) (2009): *El col·loquial dels mitjans de comunicació*, Vic, Eumo.
- Bernal, Elisenda & Carsten Sinner (2009): «*Al seu rotllo: aproximació al llenguatge juvenil català*», *Zeitschrift für Katalanistik*, 22, pp. 7-36.
- Bernal, Elisenda (ed.) (2024): *Col·loquial(s). Estudis de l'ús del català actual*, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag.
- Guiraud, Pierre (1985): *L'argot*, Paris, Presses Universitaires de France.
- Payrató, Lluís (1996 [1988]): *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*, València, Publicacions de la Universitat de València, 3a edició.
- Pomares, Joaquim (1997): *Diccionari del català popular i d'argot*, Barcelona, Edicions 62.

Salvanyà, Jaume (2024): «Català col·loquial i lexicografia», dins Bernal, Elisenda (ed.), *Col·loquial(s). Estudis de l'ús del català actual*, Leipzig, Leipziger Universitätsverlag.

Salvanyà, Jaume & Grup Flaix, (2009): *Diccionari del català col·loquial: dubtes davant del micròfon*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

Santamaria, Laura (2010): «El col·loquial de la ficció. La caracterització de la parla dels joves», *Llengua i ús: revista tècnica de política lingüística*, 49, pp. 78-89.

Viladomat Monterde, Gerard; Soler Mañé, Clara & Xavier Mas Craviotto (2024): *Petem-ho! Manual de català per a 'boomers' i millennials'*, Barcelona, Rosa del Vents.

RECURSOS

Com ho diria – El portal de l'argot juvenil, Universitat De Barcelona (2020). En línia: <https://www.ub.edu/comhodiria/>.

Diccionari Adolescent-Adult (3Cat). En línia: <https://www.3cat.cat/3cat/diccionari-aa/>.

Ésadir – Lèxic restringit (col·loquial) – El portal lingüístic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, Barcelona, Generalitat de Catalunya / Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. En línia: <https://esadir.cat/lexic/usrestringit/>.

Ortiz-Benavent, Alba (Universitat de València): «Una ciutat sense noms, un poble sense memòria: una proposta didàctica sobre la toponímia urbana de València»

PARAULES CLAU: toponímia, didàctica de la llengua, proposta didàctica, TIC, nomenclàtor toponímic

RESUM

Aquest treball presenta una proposta didàctica ja implementada a l'aula de 2n d'ESO d'un IES de València, centrada en la toponímia urbana de València com a recurs per explorar el potencial educatiu de la toponímia a secundària i recuperar el valor patrimonial dels noms de lloc. Concretament, l'estudi té l'objectiu d'analitzar com integrar la toponímia a secundària com a recurs pedagògic en l'assignatura de Valencià i de valorar el potencial didàctic de continguts lingüístics (morfologia, lèxic i etimologia), les percepcions de l'alumnat i les oportunitats i limitacions educatives que comporta. Davant la manca d'estudis sobre aquesta disciplina, es dissenya una proposta que combina la teoria amb l'aplicació pràctica mitjançant les TIC, com Google my maps i cercadors en línia. La proposta s'ha executat dins del marc teòric de l'ensenyament de llengües a secundària, les possibilitats didàctiques que ofereix la toponímia per al treball de continguts lingüístics dins de l'assignatura de Valencià, l'aproximació vivencial a la toponímia (especialment com a eina per fomentar el vincle amb el territori) i, finalment, els conceptes teòrics onomàstics en què es basa la investigació (definició, branques de l'onomàstica i finalitat). A més, la investigació s'emmarca en el camp de la didàctica de la llengua amb enfocament comunicatiu i competencial, i s'inscriu dins de les metodologies actives, concretament l'aprenentatge basat en projectes. Al mateix temps, adopta una perspectiva d'educació patrimonial i identitària, ja que utilitza la toponímia com a eina per reforçar el vincle de l'alumnat amb el territori i el patrimoni lingüístic i cultural. Finalment, des del punt de vista metodològic, el treball s'insereix en la investigació-acció i l'estudi de cas qualitatiu en un context educatiu real. Fet i fet, com a producte final, l'alumnat ha elaborat un nomenclàtor toponímic digital, basat en la recerca i en l'exploració del seu entorn. Al capdavant, els resultats de l'estudi qualitatiu mostren un augment en la motivació, una millora en el coneixement de l'onomàstica i una major consciència sobre la identitat lingüística i cultural.

Pérez Pérez, Lidia (Universitat de València): «Antoni Orfila (Fila-Or), entre la rondallística local i universal»

PARAULES CLAU: Antoni Orfila, rondalla, ATU, universal, Menorca

RESUM

Antoni Orfila Pons (Sant Lluís, 1884 – Cala Figuera, 1936), conegut per Fila-Or a les seves publicacions, és un dels folkloristes més rellevants, i oblidats, de Menorca. Arraconades les seves publicacions a la «Pàgina Menorquina» d'*El Bien Público* entre 1927 i 1935 i, esporàdicament, al «Full Menorquí» d'*El Iris* entre 1934 i 1935, volem recuperar la seva figura i posar a l'abast del públic qui va ser Fila-Or i què representa la feina que va fer per la cultura popular de l'illa.

En un divers i nombrós recull de tradicions orals, Orfila recopilà més de 2.000 mostres de la nostra cultura, 250 de les quals són narracions orals. L'objectiu d'aquesta comunicació és, doncs, presentar Antoni Orfila en un món on la rondalla esdevé universal. Tant és així que al seu llegat documentat hi trobem tipus ATU documentats per primera vegada en la rondallística catalana, com ara el tipus 1811 *Jokes about Religious Vows*, que fins avui només s'havien catalogat a països com Irlanda, Itàlia, Hongria, Eslovènia, Sèrbia, Bulgària o Grècia; i, ara, a Menorca amb la rondalla «Ase nostro i mal de panxa meu?».

En definitiva, Antoni Orfila és un folklorista rellevant tant en l'àrea mediterrània com també en la rondallística universal, ja que amb el seu llegat contribuï a deixar instància de la nostra societat i cultura, que alhora també pot ser compartida amb la resta del món.

BIBLIOGRAFIA

- Camarena, Julio & Maxime Chevalier (2003): *Catálogo tipológico del cuento folklórico español, tomo IV (cuentos-novela)*, Alcalá de Henares, Centro de Estudios Cervantinos.
- Barber, Miquel (1981): *Full Menorquí, index sistemàtic (1934-1936)*, Maó, Consell Insular de Menorca.
- Barber, Miquel (ed.) (1981): *Pàgina Menorquina de El Bien Público. Edició facsímil*, Maó, Consell Insular de Menorca.
- Oriol, Carme & Emili Samper (ed.) (2017): *Història de la literatura popular catalana*, Tarragona, Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.
- Pérez, Lidia (2022): *Edició i catalogació de les rondalles de «La Pàgina Menorquina de El Bien Público»*, Universitat de les Illes Balears, treball de fi de grau.
- Pons, Guillem (2001): *Antoni Orfila Pons: es capellà de Llucalari*, Sant Lluís, S'Auba.
- Rondcat = *Cercador de la rondalla catalana. Arxiu de Folklore*, Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. En línia: <http://rondcat.arxiudedefolklore.cat/?locale=ca>.

Uther, Hans-Jörg (2011): *The Types of International Folktales : a Classification and Bibliography. I. Animal Tales, Tales of Magic, Religious Tales, and Realistic Tales, with an Introduction; II. Tales of the Stupid Ogre, Anecdotes and Jokes, and Formula Tales; III. Appendices*, Helsinki, Suomalainen Tiedeakatemia.

Plaza Garcia, David (Universitat Rovira i Virgili): «Verbs lleugers: una anàlisi contrastiva de la traducció de l'anglès al català»

PARAULES CLAU: verbs lleugers, verbs de suport, construccions amb verbs lleugers, CVL, traducció

RESUM

Els verbs lleugers es defineixen com a verbs amb un significat deslexicalitzat o altament gramaticalitzat. D'aquí ve que el terme que els defineixi com a «lleugers», «verbs de suport» o «construccions amb verbs lleugers». A diferència dels verbs complets, s'han de complementar amb un substantiu que aporta el significatiu predicatiu i que formen un predicat compost i n'adquireixen, així, significat.

En els darrers anys, els estudis de les construccions amb verb lleugers (o de suport) han anat en augment. En especial, han atret força l'atenció d'algunes tradicions com l'anglosaxona, on tenen una gran tradició i un ús més estès. L'objectiu és dur a terme un estudi comparatiu d'aquestes construccions en la traducció de l'anglès al català.

Per això, es durà a terme una recerca en els camps de la literatura i la traducció mitjançant el COVALT, que és un conjunt de corpus de literatura narrativa traduïda. Com a conjunt de corpus reuneix tant originals com traduccions de textos narratius procedents de l'alemany, l'anglès i el francès i traduïts al català i l'espanyol. A més, també inclou dos corpus monolingües comparables del català i de l'espanyol.

L'estudi, doncs, se centrarà en la traducció de CVL amb *make* seguint una comparació quantitativa dels resultats del COVALT per analitzar si els resultats de la traducció en català es corresponen amb el verb *fer* i, per tant, la traducció conserva predicats estatus o d'acció o si, en cas de no ser així, clarificar i veure si les traduccions opten per unitats monolèxiques o polilèxiques amb un altre VL.

BIBLIOGRAFIA

- Alvarez Morera, Georgina (2023): *The nominal in light verb constructions: a corpus-based study in present-day English, German, Catalan and Spanish*, Universitat Rovira i Virgili, tesi doctoral.
- (2024): «Les construccions amb verb de suport i els seus correlats sintètics verbals: un estudi de corpus del català actual», *Études Romanes de Brno*, 45.4, pp. 6-27.
- Ginebra, Jordi (2003): «Fraseologia, concurrències lèxiques i llengua estàndard», dins Pradilla, Miquel Àngel (ed.), *Identitat lingüística i estandardització*, Valls, Cossetània Edicions, pp. 7-55.
- (2006): «Contrastos sintàctics, contrastos fraseològics. A propòsit d'una traducció de Joaquim Mallafrè», dins Ginebra, Jordi & Magí Sunyer (ed.), *Paraula donada. Estudis de llengua i literatura en homenatge a Joaquim Mallafrè*, Benicarló, Onada Edicions, pp. 71-83.
- (2008): «Els verbs de suport en català i en anglès. Estudi contrastiu a partir d'un petit corpus paral·lel», *Els Marges*, 85, pp. 53-72.

Marco, Josep & Llum Bracho (2024): «Light Verb Constructions and alternative full verbs in Catalan and Spanish non-translated and translated literary texts», dins Marco, Josep & Isabel Tello (ed.), *Towards an Empirical Verification of the Gravitational Pull Hypothesis. Evidence from the COVALT Corpus*, Berlin, Peter Lang, pp. 173-203.

Ponç Delgado, Gonçal (Universitat d'Alacant): «La revalencianització dels hodònims d'Alacant al segle XIX»

PARAULES CLAU: ciutat d'Alacant, contacte de llengües, hodonímia, premsa històrica, segle XIX

RESUM

Els estudis toponímics internacionals basats en la teoria crítica han observat que els canvis de nom de carrers són un recurs habitual dels poders polítics per a reafirmar determinades identitats (Rose-Redwood, Alderman & Azaryahu 2017). Un exemple clar d'açò és l'Alacant de la primera mitat del segle XIX, quan l'Ajuntament va reanomenar tres quartes parts dels carrers de la ciutat, que fins llavors tenien sobretot denominacions populars i d'origen valencià, i va incorporar nombrosos referents polítics i religiosos espanyols (Sánchez Martín 2008). Així, les classes mitjanes i baixes d'Alacant, que eren valencianoparlants (Montoya Abat 1996: 46; 1997), van haver d'adoptar aquesta nova nomenclatura establida en castellà pel consistori.

En aquesta comunicació s'analitzen els noms de carrer d'Alacant en valencià que apareixen en la premsa de finals del segle XIX. Per a obtindre'ls, s'ha buidat un ampli corpus format per números d'*El Cullerot*, *El Campaner*, *Garrotà de Segó* i *El Amic del Poble*. Són especialment rellevants les seccions de telegrams dels setmanaris mencionats, ja que les persones que n'enviaven, pertanyents a les classes mitjanes i baixes, havien d'indicar el carrer de procedència. Es parlarà especial atenció a les denominacions noves i a les estratègies d'adaptació al valencià o l'absència d'aquestes.

Dels vora 150 hodònims documentats, un 50 % té forma valenciana, tot i que en alguns casos aquesta alterna amb la forma en castellà; un 30 % presenta formes indistingibles entre ambdós llengües, i el 20 % restant sols s'hi troba amb formes morfològicament castellanes. Del 50 % que té forma valenciana, la mitat són noms preexistents que es van mantindre, mentre que l'altra mitat són nous i es van adaptar. S'han trobat adaptacions fonològiques, morfològiques i lèxiques, algunes d'elles impròpies. El 20 % que no té només que forma castellana, d'altra banda, normalment manca d'un equivalent clar en valencià.

BIBLIOGRAFIA

- Bevià i García, Màrius (1996): «Toponímia urbana de la ciutat d'Alacant (segles XIV-XVI)», *Quaderns de Migjorn. Revista d'estudis comarcals del sud del País Valencià*, 3, pp. 117-129.
- Montoya Abat, Brauli (1996): *Alacant: La llengua interrompuda*, Paiporta, Denes.
- Montoya Abat, Brauli (1997): «La Difusió social de la substitució lingüística a la ciutat d'Alacant: Assaig d'una cronologia», *Treballs de sociolingüística catalana*, 13, pp. 25-38.
- Moya Cermeño, Eleuterio (2011): «Nomenclátor de la ciudad de Alicante (Siglos XVI a XXI)», S. l.: s. n. Arxiu Municipal d'Alacant: R. 9021.

Rose-Redwood, Reuben; Alderman, Derek & Maoz Azaryahu (2017): «The urban streetscape as political cosmos», dins Rose-Redwood, Reuben; Alderman, Derek & Maoz Azaryahu (ed.), *The Political Life of Urban Streetscapes: Naming, Politics and Place*, London, Routledge, pp. 1-24.

Salomón Uroz, Marc (2022): «Anàlisi sociolingüística de la toponímia oficial de la ciutat d'Alacant», *Ítaca. Revista de Filologia*, 13, pp. 147-169.

Sánchez Martín, Víctor (2008): «El impacto del liberalismo en las calles de Alicante durante el siglo XIX», *Pasado y Memoria. Revista de Historia Contemporánea*, 7, pp. 189-218.

Vidal Tur, Gonzalo (1974): *Alicante: sus calles antiguas y modernas*, Alicante, Ayuntamiento de Alicante. En línia: <https://www.alicante.es/sites/default/files/documentos/libro-publicacion/alicante-sus-calles-antiguas-y-modernas/alicante-sus-calles-antiguas-y-modernas.pdf>.

FONTS DEL CORPUS

El Cullerot, 1884-1890, núm. 1-19, 86-116, Arxiu Fundació Mediterráneo.

Garrotá de Segó, 1888, núm. 1-12, Arxiu Fundació Mediterráneo.

El Cullerot Alicantí, 1893, núm. 8-9, Arxiu Municipal d'Alacant.

El Cullerot Alicantí, 1897, núm. 4-52, Biblioteca Virtual de Premsa Històrica.

El Cullerot, 1898, núm. 4-33, Biblioteca Virtual de Premsa Històrica.

El Amic del Poble, 1899, núm. 1-13, Biblioteca Virtual de Premsa Històrica.

Reher Fernández, Bernat (Universitat de Girona): «Els primers retrats de Josep Pla»

PARAULES CLAU: Josep Pla, *Coses vistes*, retrats, estil

RESUM

Amb el capítol «Retrats» de *Coses vistes* (1920-1925), Josep Pla consolida el retrat com una modalitat textual específica dins la seva obra: una forma breu que combina observació, caracterització i judici implícit, i que transcendeix la descripció per convertir-se en un instrument de lectura moral i social del seu temps. Aquesta tensió entre la mirada periodística i la configuració literària del subjecte anticipa els grans cicles de maduresa: *Els homenots* i *Els retrats de Passaport*.

L'objectiu de la comunicació és analitzar aquest primer moment formatiu com a laboratori d'un mètode de representació literària que no només descriu sinó que construeix un sistema de valors i d'interpretació històrica. Es desenvoluparan tres qüestions: el procediment d'observació i selecció dels personatges, la configuració estilística de la veu que descriu i valora, i la funció moral de l'estil com a instrument de coneixement.

A partir d'una lectura detallada d'alguns retrats de *Coses vistes*, es proposa examinar de quina manera Pla concep l'escriptura com un dispositiu de representació capaç de condensar l'experiència d'una època en figures humanes significatives.

BIBLIOGRAFIA

- Arqués, Rossend (2002): «Josep Pla: Itàlia com a mirall». *Quaderns d'Italià*, 7, pp. 187-206.
- Bonada, Lluís (1990): «*El quadern gris*» de Josep Pla, Empúries, Les Naus d'Empúries.
- Coll-Vinent, Sílvia (2025): «Els retrats de *Coses vistes*», dins *100 anys de Coses vistes. Catàleg de l'exposició «100 anys de Coses vistes. El llibre que va convertir Josep Pla en escriptor»*, Palafrugell, Fundació Josep Pla, pp. 133-136.
- Nova, Alessandro (2012): «Vasari i el retrat», dins *Vidas de artistas y otras narrativas biográficas*, Barcelona, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, pp. 13-56.
- Pla, Josep (1925) [2025]: *Coses vistes (1920-1925)*, Barcelona, Edicions Diana. [Barcelona, Destino.]
- Pla, Xavier (2024): *Un cor furtiu. Vida de Josep Pla*, Barcelona, Destino.
- (1997): *Josep Pla, ficció autobiogràfica i veritat literària*, Barcelona, Quaderns Crema.
- (2025): «L'ull no pot veure's», dins *100 anys de Coses vistes. Catàleg de l'exposició «100 anys de Coses vistes. El llibre que va convertir Josep Pla en escriptor»*, Palafrugell, Fundació Josep Pla, pp. 137-140.

Sohm, Philip Lindsay (2001): *Style in the Art Theory of Early Modern Italy*, New York, Cambridge University Press.

Roigé Fullat, Anna (Universitat Rovira i Virgili): «Origen i evolució d'enfadar(-se) i enutjar(-se) (ss. XIII-XXI): un estudi de corpus»

PARAULES CLAU: construcció causativa, construcció pronominal, forma analítica, forma sintètica, predicats psicològics

RESUM

Els verbs objecte d'estudi d'aquest treball, *enfadar(-se)* i *enutjar(-se)*, són verbs psicològics que, segons la classificació tradicional en tres grups verbals (Belletti & Rizzi 1987), estarien inclosos dins del tipus AcExp (Royo 2017), ja que són verbs transitius amb experimentador objecte acusatiu i tema subjecte (*La situació enfada/enutja la Maria*). Tot i aquesta classificació, l'ús predominant d'aquests verbs en català contemporani és el preposicional (vegeu *DIEC2*, *DUVC*, *CTILC*). En canvi, en català modern trobem referències de construccions causatives del verb *enutjar* (1a). El mateix ocorre amb el verb *enfadar*, que ens arriba a través del castellà (*DECat*: III, 337, b) i presenta aquesta estructura ja al segle XVII (2a). Cal destacar, a més a més, que les formes sintètiques anomenades coexistien amb altres predicats psicològics expressats de manera analítica (1b-2b).

- (1) a. [...] la Ciutat offerí donar al senyor virey y bisbe set companyies de guarda perquè ningú los anujàs ni agraviàs (Dietari de Jeroni Pujades [III], *CIGCMod*)
b. no prengau enuig del que us diré (Tirant lo Blanch, *CICA*).
- (2) a. que no li escriguesen més sobre dits trasts, que l'enfadaven (Dietari [P. J. Porcar], *CICA*).
b. anasem a la Sanch, que no y à aquí dar enfado, ni tenir-lo (Dietari [P. J. Porcar], *CICA*).

Amb aquesta premissa, presentem un estudi sobre el sorgiment i el procés d'evolució dels predicats psicològics que presenten *enfadar(-se)* i *enutjar(-se)*. Tenint en compte estudis previs sobre la qüestió, com el de Royo (2017) o Acedo-Matellán & Mateu (en premsa), es presenten i s'analitzen de manera quantitativa i qualitativa les dades que ens proporcionen el *Corpus Informatitzat del Català Antic (CICA)*, el *Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern (CIGCMod)* i el *Corpus textual informatitzat de la llengua catalana (CTILC)*.

BIBLIOGRAFIA

- Acedo-Matellán, Víctor & Jaume Mateu (en premsa): «El verb i el sintagma verbal», dins Pérez Saldanya, Manuel; Martines, Josep; Rigau, Gemma & Jordi M. Antolí (dir.), *Gramàtica del català antic*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- Belletti, Adriana & Luigi Rizzi (1988): «Psych-Verbs and Theta-Theory», *Natural Language and Linguistic Theory*, 6.3, pp. 291-352.
- CICA* = Torruella, Joan; Pérez Saldanya, Manuel & Josep Martines (dir.) (2006): *Corpus Informatitzat del Català Antic*. En línia: <http://www.cica.cat/>.

- CIGCMOG* = Martines, Josep; Martines, Vicent; Antolí, Jordi M. & Elena Sánchez López (dir.) (2024): *Corpus Informatitzat de la Gramàtica del Català Modern*, Alacant, ISIC-IVITRA, Universitat d'Alacant. En línia: <https://metaconcor.kiobus.net/>.
- CTILC* = Rafel, Joaquim (dir.) (s.d.): *Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <http://ctilc.iec.cat/>.
- DECat* = Coromines, Joan (1980-1991): *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona, Curial. En línia: <https://decat.iec.cat/entrada.asp>.
- DIEC2* = Institut d'Estudis Catalans (2007): *Diccionari de la llengua catalana*, 2a ed. [1995], Barcelona, Institut d'Estudis Catalans / Enciclopèdia Catalana / Edicions 62. En línia: <http://dlc.iec.cat/>.
- DUVC* = Ginebra, Jordi & Anna Montserrat (2019): *Diccionari d'ús dels verbs catalans*, Barcelona, Educaula.
- Royo, Carles (2017): *Alternança acusatiu/datiu i flexibilitat semàntica i sintàctica dels verbs psicològics catalans*, Universitat de Barcelona, tesi doctoral.

Rossinyol Solanellas, Sònia (Universitat de Girona): «El Quadern Gris i La Vida Secreta: Consolidació de la identitat en Josep Pla i Salvador Dalí»

PARAULES CLAU: autobiografia, identitat, producció del jo, ultralocalisme, Josep Pla, Salvador Dalí

RESUM

La present proposta de comunicació es basa en el meu treball de final de màster titulat: *El Quadern Gris i La Vida Secreta: Consolidació de la identitat en Josep Pla i Salvador Dalí*, el qual ha resultat en el projecte de la meua tesi doctoral, iniciada el curs 2025-2026.

Es tracta d'un exercici de literatura comparada dels textos autobiogràfics *El Quadern Gris*, de Josep Pla (1966), i *La Vida Secreta*, de Salvador Dalí (1942), partint de la hipòtesi que davant la crisi de sentit que deriva de la Gran Guerra i la Guerra Civil Espanyola i l'acceleració del desenvolupament tecnològic, tots dos autors utilitzen l'exercici autobiogràfic per afirmar la seva identitat, arrelada en dos eixos: la seva subjectivitat en tant que creadors i un sentiment de pertinença en el món rural i el paisatge empordanès; en totes dues obres podem identificar elements de la «novel·la de formació d'un artista» —*Künstlerroman*— i una forta presència del paisatge com a element que marca el caràcter i l'estat d'ànim dels protagonistes.

L'anàlisi d'aquestes dues obres permet, per una banda, traçar els múltiples paral·lelismes, coincidències i divergències entre aquests dos autors que comparteixen origen, època i trets essencials de la seva manera de ser al món i, per altra banda, entendre com tots dos utilitzen l'exercici autobiogràfic per explicar la construcció de la seva individualitat com a personatges públics i, sobretot, creadors; així com per circumscriure's en un món concret, ultralocal, que s'emmarca a Catalunya i més concretament l'Empordà rural, des del qual reuneixen la força per projectar-se al món.

BIBLIOGRAFIA

- Barthes, Roland (2021 [1967]): «La muerte del autor», dins Barthes, Roland, *El susurro del lenguaje: Más allá de la palabra y la escritura*, Barcelona, Paidós.
- Benjamin, Walter (1991 [1936]): *El narrador*, Madrid, Taurus Ed.
- Bourdieu, Pierre (1989): «La ilusión biográfica», *Historia, antropología y fuentes orales*, 2, pp. 27- 33.
- Dalí, Salvador (2022 [1942]): *The Secret Life of Salvador Dalí*, Figueres, Fundació Gala Salvador Dalí.
- De Man, Paul (1991): «La autobiografía como des-figuración», *Suplementos anthropos*, 29, pp. 147-150.
- Ferrater, Gabriel (2010): *Tres prosistes: Joaquim Ruyra, Caterina Albert, Josep Pla*, vol. 238, Barcelona, Grupo Planeta Spain.
- Garolera, Narcís (2008): *El Quadern gris, de Josep Pla, ¿ un dietari?*, València, Eliseu Climent.

- Giddens, Anthony (1997 [1995]): *Modernidad e identidad del yo: el yo y la sociedad en la época contemporánea*, Barcelona, Ediciones Península.
- Hall, Stuart (2003): «Introducción: ¿Quién necesita identidad», dins Hall, Stuart & Paul D. Gay (ed.), *Cuestiones de identidad cultural*, Madrid, Amorrortu, pp. 13-39.
- Lejeune, Philippe (1975): *Le pacte autobiographique*, Paris, Editions du Seuil.
- Pla, Josep (1981): *Obres de museu: Salvador Dalí, Josep Pla*, Barcelona, DASA.
- (2014 [1966]): *El quadern gris*, Barcelona, Destino.
- Pla, Xavier (1918): «Els enigmes del quadern gris», dins *Josep Pla, El primer quadern gris. Dietaris, 1919*.
- (1997): *Josep Pla: ficció autobiogràfica i veritat literària*, vol. 19, Barcelona, Quaderns Crema.
- (2023): *Un cor furtiu. Vida de Josep Pla*, Barcelona, Destino.
- Santamaria de Mingo, Vicent (2008): «Un excurs sobre Pla i Dalí», *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 84, pp. 43-50.
- Taylor, Charles (1996 [1989]): *Las fuentes del yo: la construcción de la identidad moderna*, Barcelona, Paidós.

Rovira López, Sílvia (Universitat de Barcelona): «Les vocals mitjanes tòniques al català en el català d'Andorra: un estat de la qüestió»

PARAULES CLAU: andorrà, vocalisme, vocals mitjanes, canvi fònic

RESUM

La comunicació presenta l'estat de la qüestió sobre les vocals mitjanes /e/ - /ɛ/ i /o/ - /ɔ/ del català d'Andorra i dona a conèixer la proposta de la meua tesi doctoral, que parteix de la hipòtesi de l'existència d'un canvi fònic en curs de fusió en el sistema vocàlic mitjà, especialment observable en parlants joves. Aquesta hipòtesi es fonamenta en observacions personals i en les consideracions d'alguns estudis de l'andorrà.

Per a l'estat de la qüestió, s'ha fet un buidatge de les transcripcions fonètiques de les vocals mitjanes dels estudis de Riera (1992), Rabassa (1994) i de *l'Atlas Lingüístic del Domini Català (ALDC)*. Els resultats mostren una variació ingent en l'obertura de les vocals mitjanes, sovint amb alternances dins d'una mateixa parròquia. Dins d'aquest context de variació, s'observa que les característiques que s'havien associat fins a dia d'avui principalment al pallarès i al ribagorçà —v. p. ex. Veny & Massanell (2015); Beà (2016)— són presents en l'andorrà: és el cas del manteniment de [ɛ] llatinovulgar, present en tots els contextos consonàntics possibles (*s[ɛ]rp, f[ɛ]sta, b[ɛ], n[ɛ]u, dim[ɛ]cres*); també del timbre [ɛ] en el diftong romànic A[j] (*ll[ɛ]t, carret[ɛ]ra*). Igualment, hi són presents els tancaments davant de N'R i [w] (*div[e]ndres, pr[e]w*); tots aquests trets propis del pallarès-ribagorçà són especialment notables a la parròquia de Canillo, la qual es troba, paradoxalment, més allunyada d'aquest bloc dialectal.

Paral·lelament, s'observen nombrosos tancaments vocàlics en mots que presenten [ɛ] i [ɔ] arreu del domini lingüístic (*m[e]l, t[ɛ]rra, v[ɛ]rd, r[o]ba, c[o]va, f[o]c*), principalment a la parròquia occidental d'Ordino. Aquests tancaments, conjuntament amb la percepció d'obertures mitjanes que detecta Riera (1992), poden ser indicis de la fusió vocàlica, que sent present ja en parlants nascuts entre el 1894 i la meitat del segle XX, pot trobar-se més avançat actualment.

BIBLIOGRAFIA

- ALDC = Veny, Joan & Lídia Pons (dir.) (2001-2018): *Atlas Lingüístic del Domini Català*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://aldc.iec.cat/>.
- Beà, Isaac (2016): *El parlar del Pallars Sobirà i la Vall Fosca*, Universitat de Lleida, tesi doctoral.
- Rabassa, Lídia (1994): *Phonétique, phonologie et morphologie nominale du catalan andorran: Le système et ses variations*, Université Toulouse-Jean Jaurès, tesi doctoral.
- Riera, Manel (1992): *La llengua catalana a Andorra. Estudi dialectològic dels seus parlars rurals*, Barcelona, Centre de Barcelona de l'Institut d'Estudis Andorrans.
- Veny, Joan & Mar Massanell (2015): *Dialectologia catalana: aproximació pràctica als parlars catalans*, Barcelona, Universitat de Barcelona.

Sánchez-Ballester, Raül (Universitat d'Alacant): «Entre la natura i la paraula: una lectura ecocrítica d'*Els dics* d'Irene Solà»

PARAULES CLAU: ecocrítica, Irene Solà, literatura catalana contemporània, estudis animals, natura.

RESUM

L'objectiu d'aquesta proposta de comunicació és fer una anàlisi ecocrítica de la novel·la *Els dics* (2018), d'Irene Solà, des d'una perspectiva ecocrítica. Glotfelty (1996) definia l'ecocrítica com la disciplina que estudia la relació entre literatura i medi ambient. Des d'aquella primera definició fins a l'actualitat, aquesta disciplina, desenvolupada principalment en l'acadèmia anglòfona, s'ha estès a altres contextos i s'ha obert a altres gèneres literaris, manifestacions artístiques i marcs teòrics afins com l'ecofeminisme, el postcolonialisme o els estudis animals, entre d'altres (Buell, Heise i Thornber 2011). Tot i que l'ecocrítica començà a consolidar-se a la dècada dels noranta del segle passat, en l'àmbit de la catalanística continua sent una perspectiva relativament recent. Tal com assenyalava Zurrón Servera (2024), començà a aplicar-se a la literatura catalana a partir de la segona dècada del segle XXI i, especialment, a partir de l'any 2022. No obstant això, la gran majoria de les investigacions ecocrítiques se centren en l'anàlisi de poesia, la narrativa de Mercè Rodoreda o *Canto jo i la muntanya balla* (2019), d'Irene Solà (Ribas Ballestín 2022; Sánchez-Ballester 2023; Zorita Arroyo & Macarro Sánchez 2024).

En aquest context, la comunicació proposa ampliar el camp d'estudi de l'ecocrítica catalana mitjançant una lectura d'*Els dics*, una obra que, tot i haver estat eclipsada per l'èxit de les novel·les posteriors de Solà i no haver rebut pràcticament atenció per l'acadèmia, ja ofereix una riquesa temàtica i simbòlica notable en relació amb la natura. L'anàlisi abordarà com Solà literaturitza el seu paisatge més proper, la comarca d'Osona, i presenta relacions d'interdependència entre els personatges humans, l'entorn i animals no-humans com una vaca o un gorjablanc. Així mateix, hi ha un reconeixement d'aquests éssers com a agents, ja que, a través del mecanisme de la imaginació empàtica (Malamud 2003; Flys-Junquera 2013), protagonitzen alguns dels relats d'Ada, la protagonista de la novel·la.

BIBLIOGRAFIA

- Buell, Lawrence; Heise, Ursula & Thornber, Karen (2011): «Literature and Environment», *Annual Review of Environment and Resources*, 36, pp. 417-440.
- Flys-Junquera, Carmen (2013): «“Las Piedras Me Empezaron a Hablar”: una aplicació literaria de la filosofia ecofeminista», *Feminismo/s*, 22, pp. 89-112.
- Glotfelty, Cheryll (1996): «Introduction. Literary studies in an age of environmental crisis», dins Glotfelty, Cheryll & Harold Fromm (ed.), *The Ecocriticism Reader*, Athens, The University of Georgia Press, pp. 15-37.
- Malamud, Randy (2003): *Poetic Animals and Animals Souls*, London, Palgrave Macmillan.

Ribas Ballestín, Pau (2022): Casa, prat, muntanya. Aplicació de les tendències actuals de l'ecocrítica a l'anàlisi de tres novel·les de la literatura catalana contemporània, Universitat Oberta de Catalunya, treball de fi de màster.

Sánchez-Ballester, Raül (2023): «Anàlisi ecofeminista de *Canto jo i la muntanya balla* d'Irene Solà», *Ítaca: Revista De Filologia*, 14, pp. 93-117.

Zorita Arroyo, Diego & Joaquín Macarro Sánchez (2024): «La derivación ecologista del mito de Orfeo en *Canto yo y la montaña baila* de Irene Solà», *Ecozon@*, 15.2, pp. 189-205.

Zurrón Servera, Irene (2024): «El giro ecocrítico ante Mercè Rodoreda», *Impossibilia*, 27, pp. 154-167.

Santero Piqué, Gisela (Universitat de Barcelona): «La poesia als camps de concentració francesos de la postguerra»

PARAULES CLAU: camps de concentració francesos, literatura concentracionària, poesia catalana, literatura catalana del s. XX

RESUM

Després de la Guerra Civil espanyola, uns 275.000 refugiats que havien creuat la frontera francesa, són retinguts en camps de concentració arreu del sud de França i en unes condicions deplorables. Els estudis anteriors sobre la producció escrita en aquest context s'han centrat sobretot en la literatura del jo (memòries, dietaris, cartes, etc.), o bé només en una obra —majoritàriament *Crist de 200.000 braços*, d'Agustí Bartra. Així, hem constatat un buit en la bibliografia: falta un cens de les obres catalanes dels camps de concentració del sud de França. Amb aquest treball de recerca, doncs, es descriuen, més enllà de la producció memorialística, les característiques pròpies de la literatura de ficció d'aquest context. I ho hem fet a partir de l'elaboració d'un inventari —amb pretensió d'exhaustivitat— de les obres de literatura de ficció en català escrites per autors coetanis als fets.

A causa de les limitacions d'aquest treball, hem optat per fer una anàlisi crítica literària basada en el comentari de text de les obres poètiques. Concretament, una auca de propaganda (Unión Nacional Española en las Ediciones CI Brigada de Toulouse 1944), dos poemes que Torra (2009) aplega en un recull de versos i proses que tenen en comú el nucli temàtic del Nadal de 1939 (Vallès 1941; Vall 1939), la versió definitiva del *Poema de l'home* (1946), d'Agustí Bartra (1968), el primer llibre de poemes que publica aquest mateix autor després de l'exili (Bartra 2015), i els poemes escrits en català de Jaume Grau inclosos a *Ulisses en el fang (Poemes d'exili)* (2023).

Així, hem pogut veure que el corpus poètic comparteix una sèrie de llocs comuns en consonància amb la literatura concentracionària de corrent europeu tals com la denúncia de les condicions de vida o la concepció de la literatura com a portaveu de la col·lectivitat.

BIBLIOGRAFIA

- Arañó Vega, Laia & Josep-Vicent Garcia Raffi (2024): *Els Camps de concentració del sud de França, 1939: memòria entre sorra i filferrades*, El Papiol (Barcelona), Efadós.
- Bartra, Agustí (1968): «Tercera elegia», *Ecce Homo*, Barcelona, Edicions 62.
- Bartra, Agustí (2015): *L'arbre de foc*, Barcelona, Adesiara.
- Campillo, Maria (2006): *Memòria literària i ficció de l'univers concentracionari*, Barcelona, Fundació Carles Pi i Sunyer.
- Grau Casas, Jaume (2023): «Ulisses en el fang (Poemes d'exili)», *Home en ruïnes: Relats i poemes des dels camps de la vergonya*, Barcelona, Associació Catalana d'Esperanto / Kataluna Esperanto-Asocio.
- Rousset, David (2004): *El Universo concentracionario*, Barcelona, Anthropos.

- Sam Abrams, Donald (2015): «Arrencar el cor de l'aigua» dins Bartra, Agustí, *L'arbre de foc*, Martorell, Adesiara, pp. 9-49.
- Sánchez Zapatero, Javier (2019): «La literatura concentracionaria: universalidad, representación y memoria. Vegueta», *Anuario de la Facultad de Geografía e Historia*, 19), pp. 431-455.
- Sicot, Bernard (2008): «Literatura española y campos franceses de internamiento. Corpus razonado (e inconcluso)», *Cahiers de Civilisation Espagnole Contemporaine*, 3.
- Simbor Roig, Vicent (2004): «Les novel·les dels camps de concentració», *Caplletra*, 36, pp. 217-246.
- Torra, Quim (2009): *El Nadal que on vam tornar a casa. 1939, el primer Nadal d'exili*, Barcelona, Acontravent.
- Unión Nacional Española en las Ediciones CI Brigada de Toulouse (1944): *L'auca del refugiat*.
- Vall, Francesc (1939): «“Un sol mot”». Camp de Sant Cebrià», *L'illot de l'art*, 2, 25 de desembre de 1939.
- Vallès, Jules (1941): «“Cant de Nadal” Camp de Bram, Nadal de 1939», *Catalunya, Revista d'informació i Expansió Catalana*, Buenos Aires, gener de 1941.
- (1946). *Suite poètica. La poesia d'Agustí Bartra*, México, Artistes Catalans Contemporanis.
- Vela Aulsea, Carles (2023): «Pròleg», dins Grau Casas, Jaume, *Home en ruïnes: Relats i poemes des dels camps de la vergonya*, Barcelona, Associació Catalana d'Esperanto / Kataluna Esperanto-Asocio.
- Vilanova, Francesc (2006): *Exiliats, proscrits, deportats: el primer exili dels republicans espanyols: dels camps francesos al llindar de la deportació*, Barcelona, Empúries.

Sarria Navarro, Josep (Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La construcció del gènere extralingüístic a partir del gènere gramatical en català»

PARAULES CLAU: lingüística *queer*, performativitat de gènere, gènere lingüístic, gènere extralingüístic, gènere gramatical

RESUM

Un dels objectius principals de la lingüística *queer* és analitzar com construïm el gènere extralingüístic mitjançant l'ús que fem de la llengua (Livia & Hall 1997; Motschenbacher 2011). Aquesta idea enllaça amb el concepte de *performativitat de gènere* expressat per Butler (2006, 2009, 2011), que proposa que el sistema binari sexe / gènere extralingüístic no és una propietat innata de les persones, sinó que és un constructe bastit a partir de la reiteració convencional i involuntària d'actes, actituds, maneres de fer o comportar-se, etc.

En el present estudi pretenem analitzar el potencial que té el gènere lingüístic en català per a construir el gènere extralingüístic humà, arran del fet que hi ha una correlació no total però sí significativa entre tots dos quan ens referim a persones (masculí = home vs. femení = dona). Per a fer-ho, extraurem exemples d'usos específics (no genèrics) del gènere lingüístic en català de corpus generalistes actuals com el *CTILC* o el *CIVAL*, i també bastirem un corpus *ad hoc* amb exemples extrets de xarxes socials per a observar possibles desafiaments a la correlació esmentada adés, atés que solen quedar fora de l'àmbit que abasten els corpus.

L'anàlisi ens permetrà repassar críticament algunes de les premisses de què parteixen les explicacions tradicionals sobre el funcionament del gènere gramatical en català, com ara la idea que la correlació és entre el sexe i el gènere gramatical (*GIEC* 2016: 160, 2023: 1-2; AVL 2006: 93; GAL 2006), que la correlació és negligible (Junyent 2007: 8; Roca 2015: 2, Grup de treball de la jornada «Visibilitzar o marcar» 2010: 1) o que el gènere extralingüístic no existeix (IEC 2023; Roca 2015: 2). A tall de conclusió, adduirem que el gènere lingüístic en català és una manera més —encara que no l'única— de bastir el gènere extralingüístic, i que pot fer curt a l'hora de cobrir la complexitat social del gènere extralingüístic i els desafiaments que s'hi poden fer.

BIBLIOGRAFIA

- AVL = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2006): *Gramàtica normativa valenciana*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- Butler, Judith P. (2006): *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*, London, Routledge.
- (2009): *Undoing gender*, London, Routledge.
- (2011): *Bodies that matter: On the discursive limits of «sex»*, London, Routledge.
- GIEC* = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia. <https://giec.iec.cat/inici>.

- Grup d'Antropologia Lingüística (Universitat de Barcelona) (2006): «Per què en diem gènere quan volem dir sexe?». En línia: https://www.gela.cat/lib/exe/fetch.php?media=genere_sexe_grup_antropologia_ub.pdf.
- Grup de treball de la jornada «Visibilitzar o marcar» (2010): «Acord sobre l'ús no sexista de la llengua».
- Institut d'Estudis Catalans. (2023): *El llenguatge inclusiu: Compatibilitat dels recursos estilístics dels usos no sexistes amb la normativa lingüística*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia: <https://sf.espais.iec.cat/files/2023/10/El-llenguatge-inclusiu.pdf>.
- Junyent, Carme (2007): «Gènere, sexe, llengua», ponència presentada al VIII Congrés de Lingüística General, Universitat Autònoma de Madrid.
- Livia, Anna & Kira Hall (ed.) (1997): *Queerly Phrased. Language, Gender, and Sexuality*, Oxford, Oxford University Press.
- Motschenbacher, Heiko (2010): *Language, Gender and Sexual Identity: Poststructuralist perspectives*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.
- Roca, Ignasi M. (2015): *Nota científica informativa sobre la substància i l'ús del gènere gramatical amb especial atenció al doblisme català*. En línia: https://www.gela.cat/lib/exe/fetch.php?media=genere_nota_cientifica_informativa_dobletisme_cat.pdf.

Sellés Lloret, Laura (Universitat d'Alacant): «Cartografies sensorials en l'obra narrativa d'Eva Baltasar»

PARAULES CLAU: sentits, Eva Baltasar, literatura catalana contemporània, tacte, *queer*

RESUM

La trilogia narrativa d'Eva Baltasar —integrada per les novel·les *Permagel* (2018), *Boulder* (2020) i *Mamut* (2022)— ens convida a submergir-nos profundament en la subjectivitat de tres protagonistes femenines aïllades i desvinculades de les convencions socials. En aquesta comunicació es pretén explorar com la poètica dels sentits configura i potencia l'experiència íntima i la (no)relació d'aquestes amb el món, ja que l'agudització dels sentits permet a les protagonistes habitar la seua solitud, establir vincles amb l'entorn i negociar els seus desitjos. Així, pararem especial atenció a la importància del tacte com a canal d'afirmació i connexió identitària. Aquest sentit emergeix com un element central que transcendeix la mera descripció i esdevé un vehicle d'articulació emocional i afectiva.

Tenint en compte tot açò, mitjançant una anàlisi textual, partirem de la fenomenologia *queer* que proposa Sara Ahmed (2006), per a analitzar com les percepcions corporals i l'orientació sensorial condicionen experiències en identitats dissidents així com de les teories de la masculinitat femenina d'Halberstam (1998) per a analitzar la qüestió de la percepció i recepció en relació amb els estereotips de la *butch* (estereotip que s'activa quan llegim els textos protagonistes de Baltasar) i la *femme* (proposta de l'editorial italiana Nottetempo que no va en consonància amb el comportament estereotípic d'aquest mateix constructe social). Tot al servei d'exposar com aquest la corporalitat i la sensorialitat en Baltasar no són ornaments literaris, sinó components essencials per a entendre la seua poètica.

BIBLIOGRAFIA

- Ahmed, Sara (2019 [2006]): *Fenomenologia queer: orientaciones, objetos, otros*, traducció de Javier Sáez del Álamo, Barcelona, Bellaterra.
- Butler, Judith P. (2004): *Deshacer el género*, Barcelona, Paidós.
- Halberstam, Judith (2008): *Masculinidad femenina*, Madrid, Egales. [1998: *Female Masculinity*, United States of America, Duke University Press.]
- Howes, David (2014): «El creciente campo de los Estudios Sensoriales», *Revista Latinoamericana de Estudios sobre Cuerpos, Emociones y Sociedad*, 15, pp. 10-26.
- Preciado, Paul B. (2022): *Dysphoria mundi*, Barcelona, Anagrama.
- Zafra, Remedios (2015): *Ojos y capital*, Bilbao, Consonni.

Sieni, Irene (Università per Stranieri di Siena): «L'escriptora sarda Michela Murgia i la traducció catalana de la seva novel·la *Accabadora* (2009)»

PARAULES CLAU: Michela Murgia, Sardenya, literatura contemporània, traducció, anàlisi traductològica

RESUM

De la mateixa manera que les veus d'escriptores italianes van arribar a Catalunya —com Elsa Morante o Natalia Ginzburg—, les veus d'escriptores catalanes també han anat arribant al panorama literari italià —com Mercè Rodoreda o Montserrat Roig. Els trets d'una italo-filia pròpia dins del perfil culte català ja han estat detallats i analitzats, entre d'altres, per Nadal (2022), que confirma el lligam estret que s'estableix entre aquestes dues cultures, en especial quan s'examinen des d'una dimensió literària. Tot i l'interès i el vincle entre aquestes dues cultures, només s'han traduït al sard dues obres catalanes, recollides a la base de dades del TRAC; en canvi, pel que fa a les obres sardes, s'han traduït dues grans escriptores com Grazia Deledda (1871-1936) i Michela Murgia (1972-2023).

De fet, en aquest sentit, la nostra comunicació se centra en la figura de l'intel·lectual, activista, assagista i escriptora de ficció Michela Murgia, nascuda a Sardenya, que el 2009 va publicar *Accabadora*, la seva novel·la més coneguda i per la qual va rebre els premis Campiello i Supermondello. Així doncs, el nostre objectiu és doble: d'una banda, oferir una primera aproximació de la recepció als Països Catalans de les obres de l'escriptora sarda contemporània, que alhora contribueixi a la seva difusió a través del prisma editorial; de l'altra, presentar una anàlisi traductològica de *L'acabadora*, traduïda per Mercè Ubach i publicada el 2011 per Proa, que permeti posar en relleu quins elements de la traducció presenten dificultats en la traducció al català —com ara mots i trets lingüístics propis del sard— i, sobretot, com s'hi enfronta la traductora. Només per citar-ne un exemple, Ubach deixa en sard la paraula *tzia*, que, com explica en una nota, en la cultura sarda al·ludeix a una senyora que es tracta amb molt respecte. Per tot això, considerem oportú presentar Murgia, una escriptora que ha contribuït decisivament a configurar el panorama cultural italià dels darrers anys, atès que la seva veu traspasa les fronteres italianes i arriba a un públic divers i internacional. Això és possible, sens dubte, gràcies a les traduccions fetes en català, com la d'*Accabadora*, que contextualitzarem i analitzarem amb detall.

BIBLIOGRAFIA

Murgia, Michela (2009): *Accabadora*, Torino, Einaudi.

Murgia, Michela (2011): *L'acabadora*, Barcelona, Edicions Proa.

Nadal Pasqual, Cèlia (2022): *Grazia Deledda nella cultura letteraria catalana: traduzioni, canoni, rappresentazioni della violenza*, dins Manca, Dino (ed.), *Sento tutta la modernità della vita. Attualità di Grazia Deledda a 150 anni dalla nascita*, ISRE Edizioni - AIPSA Edizioni Cagliari, pp. 575-596.

TRAC = Traduccions del català – Institut Ramon Llull. (26 de gener 2026). En línia:
https://www.llull.cat/catala/recursos/trac_traduccions.cfm.

Subirats Múria, Maria (Universitat de Barcelona): «Peuet o pevet: l'alternança u/v en els diminutius dels substantius acabats en [w] a Tortosa»

PARAULES CLAU: al·lomorfia, alternança u/v, substantius acabats en [w], diminutius, tortosí

RESUM

En el domini lingüístic català existeixen, en general, dues formes alternatives de diminutius dels substantius acabats en [w]: *peuet* ~ *pevet* (de *peu*) o *veuet* ~ *vevet* (de *veu*). Tal com han apuntat diversos autors, en tortosí tradicionalment les variants pròpies han estat aquelles amb *v* (vg. Beltran 1986: 30; Massip 1989: 48; Castellà 2018: 129; Buj 2019: 52, entre d'altres). Malgrat que aquesta alternança u/v afecta de manera general la derivació, s'ha decidit de centrar l'estudi en els diminutius perquè són una de les formes de derivació més productives en tortosí (Castellà 2018: 130) i en les quals es pot observar més freqüentment aquest fenomen.

Per tal d'obtenir dades sincròniques d'aquest fenomen s'han realitzat enquestes dialectals l'any 2025. A partir d'aquestes dades, el present treball pretén analitzar com es comporta aquesta alternança en els diminutius dels substantius acabats en [w] actualment a la localitat de Tortosa. També es vol estudiar si avui dia en aquesta localitat existeix només una de les dues variants o si coexisteixen ambdues formes i, en aquest darrer cas, si en preval una per sobre de l'altra. A més de la dimensió geogràfica, el treball adopta una perspectiva sociolingüística, atès que es vol observar si hi ha variació generacional.

En general, s'ha evidenciat que actualment a Tortosa coexisteixen les formes de diminutius amb *v* (*pevet*) i amb *u* (*peuet*), tot i que presenten variació generacional que apunta a la pèrdua d'aquest tret dialectal, ja que entre els joves les formes tradicionals amb *v* s'estan perdent a favor de les formes generals amb *u*.

BIBLIOGRAFIA

- Beltran, Joan S. (1986): *L'estàndard occidental: Una proposta sobre l'estàndard català a les terres del darrer tram de l'Ebre*, Barcelona, Generalitat de Catalunya / Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica.
- Buj, Àngela (2019): *Els parlars del Montsià. Estudi geolingüístic*, Universitat de València, tesi doctoral.
- Castellà, Carles M. (2018): *El tortosí del Baix Ebre i l'estàndard. Descripció lingüística, anàlisi i propostes*, Benicarló, Onada Edicions.
- Massip, M. Àngels (1989): *Aproximació descriptiva al parlar tortosí*, Tarragona, Publicacions de la Diputació de Tarragona.

Torres-Latorre, Aina (Universitat de València / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana): «La posició dels pronoms febles respecte del verb en català antic: la pèrdua de restriccions sintacticopragmàtiques»

PARAULES CLAU: català antic, pronoms febles, anteposició, posposició, entorns sintacticopragmàtics

RESUM

En el català actual, la posició dels pronoms febles depèn del tipus de forma verbal, de manera que els pronoms s'anteposen a un verb en forma finita —excepte l'imperatiu—, es posposen a un verb en forma no finita i a l'imperatiu i poden mostrar variació en la posició quan acompanyen perífrasis verbals (*GIEC* 2016: § 8.3.3; Bonet 2002). Tanmateix, en català antic, la posició dels clítics pronominals amb les formes verbals finites podia variar entre anteposició i posposició. Aquesta variació no era aleatòria, sinó que estava condicionada per una sèrie de restriccions sintacticopragmàtiques, segons les quals els pronoms febles se situaven davant o darrere del verb depenent de l'entorn sintacticopragmàtic en què apareguera la forma verbal (Fischer 2002; Batllori *et al.* 2005; Torres-Latorre 2023).

Així, en els primers estadis de la llengua es poden distingir tres grups d'entorns sintacticopragmàtics pel que fa a la col·locació dels pronoms febles amb formes verbals finites: un grup d'anteposició obligatòria, un grup de posposició obligatòria i un tercer grup en què és possible la variació de la posició dels pronoms (per al català antic, Sentí & Bouzouita 2022; Torres-Latorre 2023; per al castellà antic, Granberg 1988; Castillo Lluch 1996; Bouzouita 2008, *inter alia*).

En aquest treball, a partir de dades del *CICA*, s'analitza l'evolució de la posició dels pronoms febles des d'aquest estadi inicial, que podríem datar al segle XIII, fins al final del català antic, ço és, fins al segle XVI. Durant aquest període es constata l'aparició cada vegada més freqüent de l'anteposició en el grup de posposició absoluta i la progressiva tendència cap a l'anteposició en el grup de variació. Aquest canvi d'ordre respecte del verb es pot entendre com un procés de fixació propi d'un procés de gramaticalització (Lehmann 1985: 306-307).

BIBLIOGRAFIA

- Batllori, Montserrat; Iglésias, Narcís & Ana Maria Martins (2005): «Sintaxi dels clítics pronominals en català medieval», *Caplletra*, 38, pp. 137-177.
- Bonet, Eulàlia (2002): «Cliticització», dins Solà, Joan; Lloret, Maria-Rosa; Mascaró, Joan & Manuel Pérez Saldanya (ed.), *Gramàtica del català contemporani*, vol. 1, Barcelona, Empúries, pp. 933-989.
- Bouzouita, Miriam (2008): *The Diachronic Development of Clitics in the History of Spanish*, King's College, tesi doctoral.
- Castillo Lluch, Mónica (1996): *La posición del pronombre átono en la prosa hispánica medieval*, Universidad Autónoma de Madrid, tesi doctoral.

- CICA = Torruella, Joan; Pérez Saldanya, Manuel & Josep Martines (dir.) (2006): *Corpus Informatitzat del Català Antic*. En línia: <http://www.cica.cat/>.
- Fischer, Susann (2002): *The Catalan clitic system. A diachronic perspective on its syntax and phonology*, Berlin, De Gruyter.
- GIEC = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. En línia. <https://giec.iec.cat/inici>.
- Granberg, Robert (1988): *Object pronoun position in medieval and early modern Spanish*, University of California, tesi doctoral.
- Sentí, Andreu & Bouzouita, Miriam (2022): «The syntax of Old Catalan clitics: *Llibre dels Fets*», *Catalan Journal of Linguistics*, 21, pp. 47-77.
- Torres-Latorre, Aina (2023): «Productivitat i pragmàtica en la sintaxi dels clítics pronominals en català antic», *Anuari de Filologia. Estudis de Lingüística*, 13, pp. 177-199.

Vázquez Montoriol, Blai (Goethe-Universität Frankfurt am Main): «“Xuclen com llagastes”: estratègies d’argumentació i anàlisi lingüística dels discursos d’Aliança Catalana com a partit populista d’extrema dreta»

PARAULES CLAU: populisme, Aliança Catalana, anàlisi de corpus, argumentació, construcció del discurs, col·locacions lèxiques

RESUM

L’objectiu del treball és corroborar, a través dels criteris que marca la bibliografia consultada, si Aliança Catalana fa ús de les estratègies lingüístiques i d’argumentació que corresponen a un partit populista d’extrema dreta i esbossar breument quines conseqüències pot tenir això en els marcs mentals de la societat catalana (*frames*). A través d’un corpus textual d’aproximadament 35.000 mots dels discursos orals (entrevistes, intervencions al Parlament i rodes de premsa), publicats al *Youtube* d’Aliança Catalana, es duu a terme una anàlisi quantitativa de determinades ocurrències i col·locacions lèxiques (adjectius, verbs, substantius i combinacions) amb l’eina d’anàlisi *Sketchengine*. Paral·lelament, es desenvolupa una anàlisi qualitativa del corpus en què s’analitzen els *topoi*, els temes, les metàfores, i, en general, la construcció del discurs. Queda palès que Aliança Catalana fa servir el vocabulari específic (*immigració massiva, dèria proimmigracionista, llagastes*) i l’argumentari prototípic (relació directa de la immigració amb la delinqüència; autopercepció d’*antiestablishment*) dels partits populistes d’extrema dreta emergents arreu d’Europa.

BIBLIOGRAFIA

- Flinz, Carolina (2019): «Persuasionsstrategien in deutschen rechtsorientierten Zeitungen: Eine korpuslinguistische Studie», *Linguistik Online*, 97.4, pp. 89-109.
- Mathias, Alexa (2017): «Von „Parasiten“ und anderen „Schädlingen“. Feinddiskreditierung rechtspopulistischer und rechtsextremer Bewegungen in Deutschland», *Linguistik Online*, 82.3.
- Niehr, Thomas (2019): «Sprache - Macht - Gewalt oder: Wie man die Grenzen des Sagbaren verschiebt», *Sprachreport : Informationen und Meinungen zur deutschen Sprache*, IDS 35.3, Seiten/Artikel-Nr.:1-7.
- Liebert, Wolf-Andreas (2019): «Zur Sprache totaler Ideologien. Wie die Linguistik zum Verstehen extremistischen Denkens und Sprechens beitragen kann», *Spachreport*, 35.1, pp. 1-12.

Vellè-Blanch, Bernat (Universitat Rovira i Virgili): «Anàlisi lingüística i comentari del camp semàntic dels animals vertebrats i invertebrats en els parlars del Tarragonès»

PARAULES CLAU: anàlisi, lèxic, geolingüística, Tarragonès, parlars

RESUM

El lèxic és el nivell lingüístic més fragmentari però alhora és un dels més productius pel que fa a diversitat de formes territorials, és a dir, es registra una quantitat elevada de significants relacionats amb un mateix significat. Aquesta realitat deixa al descobert tot un canemàs de formes geolèxiques —per tant, col·loquials— que es mostren genuïnes i esdevenen identificatives d'un(s) parlar(s) concret(s). El camp semàntic que il·lustra millor aquesta productivitat és el dels animals vertebrats i invertebrats, ja que el coneixement de l'entorn més immediat ha fet que cada parlar (i en última instància cada parlant) trobés una forma concreta per definir la realitat palpable, cosa que genera innovacions lingüístiques no només lèxiques, sinó també semàntiques, fonètiques i morfològiques.

Aquesta comunicació proposa una anàlisi lèxica del camp semàntic dels animals vertebrats i invertebrats basada en les formes recollides als pobles de la comarca del Tarragonès, inclosa a la vegueria del Camp de Tarragona, on el subdialecte propi és el tarragoní. Així, es recullen formes compartides per altres parlars del Camp de Tarragona (*gutxo* 'porc', *cuïc* 'mosquit que pica') i, en tant que parlars de transició subdialectal (Recasens 1985), per altres subdialectes propers, com ara el tortosí (*sagrantana* 'sargantana'), o per altres parlars limítrofs, com els penedesencs (*còbit* 'moixó dels túrdids') —inclosos dintre del subdialecte central per la gran majoria d'estudiosos (Veny 1984 [1978], Recasens 1985, Alegre 1991)— i els parlars de transició entre blocs (*panderola* 'panerola'). A més a més, també es recullen formes lèxiques pròpies (*abegot* 'borinot').

El fet que es registri aquesta proliferació de variants lèxiques obeeix, sovint, a causes fonètiques (metàtesis, assimilacions i dissimilacions, tancaments vocàlics, etc.), a causes morfològiques (canvi de prefixos i de sufixos) o a certs processos de creació lèxica i semàntica (Martines 2020, 2021), com ara la composició, les onomatopeies, les etimologies populars, la metàfora o la metonímia, de manera que també són aspectes lingüístics mereixedors de comentari en aquesta anàlisi lingüística.

BIBLIOGRAFIA

- Alegre, Montserrat (1991): *Dialectologia catalana*, Barcelona, Editorial Teide.
- Buj Alfara, Àngela (2019): «Els parlars del Montsià. Estudi geolingüístic», Universitat de València, tesi doctoral.
- Castellà Espuny, Carles Maria (2020): «Els parlars del Baix Ebre. Estudi geolingüístic», Universitat Rovira i Virgili, tesi doctoral.
- Cubells, Olga (2009): *Els parlars de la Ribera d'Ebre. Estudi geolingüístic*, Tarragona, Diputació de Tarragona.

- DCVB* = Alcover, Antoni M. & Francesc de B. Moll (1930-1962): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca, Moll, 10 vols. En línia: <https://dcvb.iec.cat/>.
- DECAT* = Coromines, Joan (1980-2001): *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona, Curial / «la Caixa», 10 vols.
- Llamas Puig, Emili (2018): «Els parlars del Priorat. Estudi geolingüístic», Universitat Rovira i Virgili, tesi doctoral.
- Martines, Josep (2020): «Cap a una semàntica cognitiva del català (I): la cognició, el cos, l'espai i el temps», *Estudis Romànics*, 42(1), p. 323-343.
- Martines, Josep (2021): «Cap a una semàntica cognitiva del català (i II): la cognició, el cos i la cultura», *Estudis Romànics*, 42(1), p. 323-343.
- Navarro, Pere (1996): *Els parlars de la Terra Alta. Estudi geolingüístic*, Tarragona, Diputació de Tarragona.
- Plaza, Carme (1996): *La parla de la Conca de Barberà*, Tarragona, Diputació de Tarragona.
- Recasens, Daniel (1985): *Estudi lingüístic sobre la parla del Camp de Tarragona*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Veny, Joan (1978 [1984]): *Els parlars catalans (síntesi de dialectologia)*, Palma, Editorial Moll.

Vera-Aguilar, Manel (Universitat de València): «Delimitació de les construccions EN-HI-temàtica del català a partir de la gramàtica de construccions cognitiva: un cas de lingüística aplicada a l'ensenyament de segones llengües»

PARAULES CLAU: català com a segona llengua, construcció EN-Temàtica, construcció HI-Temàtica, didàctica de la llengua, Gramàtica de Construccions Cognitiva, lingüística aplicada

RESUM

El treball que es presenta pretén, d'una banda, explorar la idoneïtat de delimitar les construccions EN-Temàtica i HI-Temàtica del català, a partir de les línies teòriques de la Gramàtica de Construccions Cognitiva. De l'altra, es vol analitzar si l'aplicació d'una proposta didàctica basada en aquesta teoria lingüística per a treballar les construccions EN-Temàtica i HI-Temàtica és més eficaç que les instruccions gramaticals tradicionals dels pronoms *en* i *hi* a l'aula en un context d'ensenyament de persones adultes a la ciutat de València. Primerament, per a dur a terme la conceptualització de les construccions, s'han consultat diferents corpus orals i escrits per a trobar els usos més abundants d'aquestes construccions i s'han proposat diferents construccions prototípiques. A més, es discuteix la conveniència d'utilitzar el terme 'temàtic' i el solapament amb altres construccions, com HI-Locativa. Per a analitzar el cas aplicat, en segon lloc, s'ha confeccionat un dispositiu didàctic seguint la metodologia del *focus on form* que es pogués utilitzar en dos grups de nivell C1, un que seguirà l'enfocament construccional i un altre en què s'emprarà l'enfocament tradicional-comunicatiu, alhora que s'han utilitzat *pretests* i *posttests* per a avaluar la progressió de l'alumnat en tres àmbits (gramatical, producció escrita i producció oral). Els resultats indiquen una clara tendència positiva en el grup construccional respecte del tradicional, atès que els primers mostren un major control i més usos correctes de la construcció que els darrers, sobretot en les proves de tipus comunicatiu i, especialment, en les proves de tipus oral.

BIBLIOGRAFIA

- Cuenca, Maria Josep (2000): «La lingüística cognitiva», dins Camps, Anna; Ferrer, Montserrat & Agustí Bartra (coord.), *Gramàtica a l'aula*, Barcelona, Graó, pp. 29-32.
- De Knop, Sabine & Gaëtanelle Gilquin (ed.) (2016): *Applied Construction Grammar*, Berlin, Mouton De Gruyter.
- Ellis, Nick C. (2013): «Construction Grammar and Second language acquisition», dins Hoffmann, Thomas & Graeme Trousdale (ed.), *The Oxford Handbook of Construction Grammar*, Oxford, Oxford University Press, pp. 365-378.
- Goldberg, Adele E. (1995): *Constructions: A construction grammar approach to argument structure*, Chicago, The University of Chicago Press.
- Goldberg, Adele E. (2006): *Constructions at work: the nature of generalization in language*, Oxford, Oxford University Press.

- Hilpert, Martin (2014): *Construction grammar and its application to English*, Edinburgh, Edinburgh University Press.
- Llorens, Altea (2024): *La Gramàtica de Construccions Cognitiva per a ensenyar competències gramaticals: la construcció 'Hi locativa' a l'aula de C1*, Universitat de València, treball de fi de màster.
- Martínez, Carlos (2021): *Proposta d'ensenyament i aprenentatge de la construcció ho-transitiva catalana: una seqüència didàctica basada en la gramàtica de construccions*, Universitat de València, treball de fi de màster.
- Segura-Llopes, Carles (2016): «La Gramàtica de les Construccions aplicada a l'aprenentatge de llengües: el cas de la construcció en-partitiva en Català» *Studia Iberica et Americana (SIBA)*, 3, pp. 501-534.
- Segura-Llopes, Carles; Sentí, Andreu; Montserrat, Sandra & Sergi Barceló (2023): «Testing the Pedagogical Application of Competing Linguistic Theories: The Efficacy of Cognitive Construction Grammar for L2 Catalan Learners», dins Corr, Alice & Anna Pineda (ed.) *Theoretical Linguistics in the Pre-University Classroom*, Oxford, Oxford University Press, pp. 231-265.
- Sentí, Andreu & Carlos Martínez (2023): «L'ensenyament-aprenentatge del pronom feble "ho" amb la Gramàtica de Construccions Cognitiva», *Reseracle*, 4, pp. 38-61.
- Sentí, Andreu & Carles Segura-Llopes (2024): *Seqüències didàctiques de construccions verbals amb pronoms febles amb la gramàtica de construccions cognitiva*. Universitat de València, <https://hdl.handle.net/10550/96470>.
- Vacalebri, Úrsula (2019): *Aplicacions de la gramàtica de les construccions en l'aprenentatge i l'adquisició del català com a L2 en estudiants hongaresos: la construcció HAVER-HI existencial*, Universitat de Girona, treball de fi de màster.

**Villalobos Moreno, Andrea & Marc Hernández Ruiz (Universitat Pompeu Fabra):
«Barcelona a Guadalajara: representacions de la literatura catalana a la FIL 2025»**

PARAULES CLAU: literatura catalana, bibliodiversitat, ciutat literària, Fira Internacional del Llibre

RESUM

La següent proposta planteja una anàlisi de les representacions de Barcelona com a ciutat literària arran de la seva participació com a convidada d'honor a la Fira Internacional del Libro de Guadalajara 2025. Aquesta investigació es pregunta com es representa la relació entre Barcelona, la literatura i la cultura catalana en el marc dels discursos institucionals i dels actes propis durant la FIL 2025. Així, volem explorar com s'hi presenta la relació entre la literatura catalana i la ciutat de Barcelona. En segon terme, volem identificar els discursos sobre la indústria literària catalana, el context dels escriptors destacats i la relació de continuïtat entre generacions d'autors.

La investigació triangula estudis previs al voltant de: la construcció nacional a través de la literatura (Figuerola 2001; Subirana 2018; Carbó-Catalan *et al.* 2022), l'espai de les fires i els esdeveniments literaris en la indústria literària (Thompson 2013; Anastasio & Bosshard 2019), i les tensions entre llengües minoritzades i estats multilingües (Turell 2001; Haf & Uribe-Jongbloed 2013).

Adoptem un enfocament metodològic qualitatiu basat en l'Anàlisi Crítica del Discurs (Fairclough, Van Dijck). S'analitza un corpus integrat per discursos institucionals, materials editorials i continguts digitals oficials, amb l'objectiu de descriure les estratègies discursives mitjançant les quals es construeixen i legitimen les representacions literàries i socioculturals de Barcelona.

Aquest estudi busca contribuir a l'abordatge de la literatura catalana en el context de les seves principals presentacions internacionals, així com detectar els discursos que poden condicionar en la configuració d'imaginariis culturals futurs.

BIBLIOGRAFIA

- Anastasio, Matteo & Marco Thomas Bosshard (2019): *Las Ferias Del Libro Como Espacios de Negociación Cultural Y Económica*, Madrid / Frankfurt am Main, Iberoamericana / Vervuert.
- Carbó-Catalan, Elisabet & Diana Roig Sanz (2022): *Culture as Soft Power*, Berlin, Walter de Gruyter.
- Entman, Robert M. (1993): «Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm», *Journal of Communication*, 43.4, pp. 51-58.
- Fernández, Josep-Anton (2008): *El Malestar En La Cultura Catalana : La Cultura de La Normalització 1976-1999*, Barcelona, Empúries.
- Figuerola, Antón (2001): *Nación, Literatura, Identidade: comunicación literaria e campos sociais en Galicia*, Vigo, Edicións Xerais.

- Galanes-Santos, Iolanda (2024). «Invitado de Honor En Feria Internacional Del Libro. Trayectoria Y (Biblio)Diversidad», *IBEROAMERICANA. América Latina - España – Portugal*, 24.86, pp. 155-79.
- Haf, Elin & Enrique Uribe-Jongbloed (2013): *Social Media and Minority Languages*, Bristol, Multilingual Matters.
- Leerssen, Joep (2006): «Nationalism and the Cultivation of Culture», *Nations and Nationalism*, 12.4, pp. 559-78.
- Subirana, Jaume (2018) *Construir Con Palabras*, Madrid, Ediciones Cátedra.
- Thompson, John B. (2013): *Merchants of Culture: The Publishing Business in the Twenty-First Century*, London, Polity Press.
- Turell, M. Teresa (2001): *Multilingualism in Spain : Sociolinguistic and Psycholinguistic Aspects of Linguistic Minority Groups*, Clevedon / Buffalo, Multilingual Matters.

Villar-García, Laura (Universitat de Girona): «“Cap ganes”: un estudi de cas a la cruïlla entre quantificació, abstractesa i pluralitat nominal»

PARAULES CLAU: quantificació negativa, sintaxi-semàntica, tret abstracte, tret comptable, plural nominal

RESUM

La construcció *cap ganes* (p. ex. *No tinc cap ganes d'anar-hi*) presenta un conflicte aparent entre les restriccions del quantificador negatiu *cap*, que prototípicament selecciona noms singulars de lectura [+comptable], i les propietats morfològiques i semàntiques del nom *ganes*, formalment plural i amb una semàntica pròxima als noms abstractes [-comptables]. Tot i els estudis previs (Ruix 2012; Corbera 2014), proposem una revisió d'aquesta estructura orientada a examinar la interacció entre trets nominals i, més generalment, l'arquitectura de les estructures nominals del català.

Alguns autors han afirmat que «sense el model del castellà *ningunas ganas*, *cap ganes* no s'hauria generat mai en català, perquè *ganes* és plural, de forma i de sentit» (Corbera 2014: 14). Si bé és cert que la marca de plural s'associa a la denotació de més d'una entitat en el context d'una lectura [+comptable] del nom, en altres ocasions facilita una lectura cumulativa pròpia dels noms de massa (Borer 2005; Zamparelli 2017). Defensarem que *ganes* respon a aquest patró i refutarem, així, la idea que es tracti d'un plural de sentit. De fet, proposarem que la selecció de *ganes* per part de *cap* podria estar relacionada amb la seva compatibilitat amb certs abstractes [-comptables] (*cap paciència/èxit/eficàcia*), a diferència del que ocorre amb [-comptables] concrets (**cap oli/sorra/benzina*). Defensarem, doncs, que *ganes*, malgrat la seva morfologia plural, mostra un comportament proper al dels noms no comptables abstractes, fet que pot justificar la seva combinació amb *cap*.

Combinarem aquestes anàlisis amb dades d'enquestes de judicis de gramaticalitat que suggereixen un cert grau de fixació de la seqüència *cap ganes* —entesa com l'estabilització d'una combinació gramaticalment possible—, fet que explica la seva major acceptabilitat respecte a d'altres estructures formalment similars. També tindrem en compte observacions de corpus i referències a la variació romànica propera (Espinal & Llop 2022).

BIBLIOGRAFIA

- Borer, Hagit (2005): *Structuring sense: Volume 1. In name only*, vol. 1, Oxford, Oxford University Press.
- Corbera, Jaume (2014): «Cap i gens/gens de», *Coneixements, usos i representacions socials de la llengua catalana*, 8, pp. 4-27.
- Espinal, Maria Teresa & Ares Llop (2022): «(Negative) Polarity Items in Catalan and Other TransPyrenean Romance Languages», *Languages*, 7.1, 30.
- Ruix, Josep (2012): «És admissible “cap” en lloc de “gens de”?», *Llengua Nacional*, 81, pp. 35-37.

Zamparelli, Roberto (2017): «Countability shifts and abstract nouns», dins Moltmann, Friederike & Lucia Tovenà (ed.), *Mass and count in linguistics, philosophy, and cognitive science*, Amsterdam / Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, pp. 191-224.

Pòsters

Cladera Payeras, Jaume (Universitat de Barcelona): «Monzó i l'experimentalisme textualista: de la tendència subversiva a l'esbós d'un nou lector»

PARAULES CLAU: textualisme, postmodernitat, Quim Monzó, lector, cultura *pop*

RESUM

La narrativa textualista de Quim Monzó, constituïda principalment per les seves dues primeres obres narratives, *L'udol del griso al caire de les clavegueres* (1976) i *Self-service* (1977), suposa una pedra fonamental de la tendència experimentalista de la literatura catalana dels setanta. Aquest estudi tractarà d'analitzar la proposta poètica de Monzó en un marc històric postmodern travessat pel món contracultural i el naixement d'una cultura *pop* globalitzada, elements cabdals per establir una lectura del relat textualista.

Des d'aquesta perspectiva, el treball que es presentarà pretén analitzar l'ús dels recursos formals —com la paròdia o el joc tipogràfic—, les referències intertextuals o l'estètica contracultural i posar-los en relació, d'una banda, amb la recepció i interpretació que n'ha fet la crítica catalana i, de l'altra, amb les tesis textualistes i deconstructivistes del cercle de la revista *Tel Quel*. A partir de la relectura dels textos, es proposaran vies interpretatives de la tasca textualista monzoniana, a partir de les idees propugnades pels cercles semiòtics francesos, que suggeriran la construcció d'un determinat missatge polític, el qual fou ignorat o rebutjat per gran part del sistema literari català coetani, així com han suggerit Guillamon (2010) o Colom-Montero (2021).

Així, l'estudi vol analitzar de quina manera el projecte textualista monzonianà pot ser rebut pel lector i quines possibles significacions, doncs, en poden sorgir. Enmig d'un moment històric abocat al (post)postmodernisme i a una certa interpretació de l'absurd, la ironia i la cultura *pop* com a signes de despolitització, l'acostament als primers textos de Monzó i al textualisme català pot suposar un qüestionament de les concepcions de 'narrativa', 'realitat' o de la relació entre lector i art.

BIBLIOGRAFIA

- Colom-Montero, Guillem (2021): *Quim Monzó and contemporary catalan culture (1975-2018). Cultural normalization, postmodernism and national politics*, Cambridge, Legenda.
- Iser, Wolfgang (1987): *El acto de leer*, Madrid, Taurus.
- Jameson, Fredric (1984): *Postmodernism, or the cultural logic of late capitalisme*, Durham, Duke University Press.
- Jauss, Hans-Robert (1991): *Teoria de la recepció literària. Dos articles*, Barcelona, Barcanova.
- Kristeva, Julia (1969): *Semiòtica I*, Caracas, Fundamentos.
- Guillamon, Julià (2001): *La ciutat interrompuda*, Barcelona, Anagrama.

- Guillamon, Julià (2010): *Monzó. Com triomfar a la vida*, Barcelona, Galàxia Gutenberg.
- Martínez-Gil, Víctor (2004): «La narrativa catalana del textualisme a l'hipertext», dins Camps, Christian & Pilar Arnau (ed.), *Col·loqui europeu d'estudis catalans*, vol. 2, Montpellier, Centre d'études et de recherches catalanes, pp. 203-215.
- Muntaner, Maria; Picornell, Caterina Mercè; Pons, Margalida & Josep Antoni Reynès (ed.) (2008): *Poètiques de ruptura*, Palma, Lleonard Muntaner.
- Pons, Margalida (ed.) (2007): *Textualisme i subversió: formes i condicions de la narrativa catalana*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Pons, Margalida (2011): «El primer monzó i l'altre. Lectures lineals i lectures tabulars», *Els Marges*, 95, pp. 50-69.

Fernández Belchi, Èlia (Universitat de Barcelona): «Percepció, inseguretats i actituds lingüístiques: adolescents lleidatans davant la variació fonètica del català»

PARAULES CLAU: percepció, català nord-occidental, adolescents, multilingüisme, inseguretats lingüística

RESUM

Des de la sociolingüística cognitiva, s'entén que la percepció de les formes lingüístiques —això és, la cognició de l'entorn lingüístic i social en què se situa el parlant, amb les tendències i sancions implícites de grup que configuren la seva identitat social (Moreno 2012)— és determinant per explicar la conducta lingüística.

Aquest treball analitza fins a quin punt les actituds (cognitives, afectives i conatives (Rosenberg i Hovland 1960)) i els usos lingüístics incideixen en la percepció i valoració subjectiva —i, conseqüentment, en la pronunciació— de sons del català general ([ɔ, ε, z, ʌ]), i, en particular, del nord-occidental ([ε] àtona final i africació inicial i postconsonàntica [tʃ]) susceptibles d'estar subjectes a processos de variació. La mostra consta de 58 adolescents que estudien en un centre de secundària de Lleida ciutat, tenen el català (n=12), el castellà (n=24) i l'àrab (n=22) com a L1 i se situen en un context de multilingüisme creixent i de forta presència del castellà.

La recerca emprà tests de producció i percepció i qüestionaris sociolingüístics a fi d'identificar el sentit del canvi fònic en aquesta comunitat i entendre com aquests joves categoritzen els sons, quin model lingüístic predomina en un context de doble subordinació (lingüística i dialectal), i quina influència hi tenen diferents variables.

Els resultats sobre el component perceptiu mostren una baixa tolerància envers els sons interferits pel castellà i un escàs prestigi dels sons dialectals (lligat a un desconcert rellevant sobre la normativitat d'aquests trets). Ara bé, existeix una asimetria rellevant entre percepció i producció —és a dir, inseguretats lingüística (Labov 1966)— en relació amb la majoria de sons, fenomen que es consolida com a motor del canvi fònic i ens en permet conèixer la direcció. Aquesta inseguretats està condicionada per factors interns (L1) i externs (usos lingüístics i actitud envers el català).

En síntesi, es constata en la mostra una recessió de molts dels trets tradicionals analitzats, motivada especialment per l'adopció dels models de més valor social en un camp adolescent que ha naturalitzat la dominació simbòlica del català per part del castellà i del nord-occidental per part de l'estàndard difós (Bourdieu 1985; Woolard 2008, 2022).

BIBLIOGRAFIA

Bourdieu, Pierre (1985): *¿Qué significa hablar?*, Madrid, Akal.

Labov, William (1966): «Hipercorrection by the lower middle class as a factor in linguistic change», dins Bright, William (ed.), *Sociolinguistics: Proceedings of the UCLA Sociolinguistics Conference*, Berlin, Mouton de Gruyter, pp. 84-102.

Moreno, Francisco (2012): *Sociolingüística cognitiva: Propositiones, escolios y debates*, Madrid / Frankfurt am Main, Iberoamericana / Vervuert.

- Rosenberg, Milton J. & Carl I. Hovland (1960): «Cognitive, affective, and behavioral components of attitudes», dins Rosenberg, Milton J. & C Hovland (ed.), *Attitude organization and change: An analysis of consistency among attitude components*, Yale, Yale University Press, pp. 1-14.
- Woolard, Kathryn A. (2008): «Les ideologies lingüístiques: una visió general d'un camp des de l'antropologia lingüística», *Revista de Llengua i Dret*, 49, pp. 179-199.
- (2022): «Bourdieu and the economics of language in Catalonia», *Treballs de Sociolingüística Catalana*, 33, pp. 15-31.

Geronès i Montel, Jordi (Universitat de Vic / UCC): «La llengua catalana a l'aula en un context plurilingüe: l'equilibri, la necessarietat i la corresponsabilitat de la comunitat educativa en el procés d'aprenentatge»

PARAULES CLAU: plurilingüisme, model educatiu, sociolingüística educativa, ús de llengua a l'aula

RESUM

En el context educatiu actual, marcat per una creixent diversitat lingüística i cultural, la presència del català a l'aula esdevé un eix central per garantir tant la cohesió social com l'equitat educativa. Aquesta comunicació analitza el paper de la llengua catalana en entorns escolars plurilingües, tot posant l'èmfasi en tres conceptes clau: l'equilibri, la necessarietat i la corresponsabilitat.

S'hi defensa, des de la perspectiva de la sociolingüística educativa, la importància d'establir un equilibri pedagògic entre el respecte per les llengües familiars de l'alumnat i la funció vertebradora del català com a llengua d'escolarització. El català no pot ser entès només com un requisit curricular, sinó com una eina de participació, construcció de coneixement i integració plena.

Des d'una perspectiva sociolingüística crítica, s'aborda també la necessarietat d'un ús actiu i funcional del català a l'aula, més enllà de l'àmbit formal, per tal que esdevingui una llengua viva i rellevant per a l'alumnat. Això implica revisar i reflexionar sobre pràctiques docents, materials i discursos institucionals que poden afavorir o dificultar aquesta vivència lingüística.

Finalment, es proposa fomentar la corresponsabilitat de tots els agents educatius — especialment de l'alumnat i el professorat — en el procés d'aprenentatge i ús del català. Això requereix polítiques inclusives, models lingüístics cohesionadors i una cultura de centre que reconegui i valori la diversitat sense renunciar a una política lingüística clara i decidida.

A través d'exemples de pràctiques educatives i dades qualitatives, la comunicació convida a reflexionar sobre com avançar cap a un model educatiu que articuli la diversitat des del compromís col·lectiu amb la llengua catalana.

BIBLIOGRAFIA

Bretxa, Vanessa; Comajoan-Colomé, Llorenç & F. Xavier Vila (2017): *Les veus del professorat: L'ensenyament i la gestió de llengües en secundària*, Barcelona, Horsori.

Flors-Mas, Avel·lí (2017): *Usos lingüístics i identitats socials entre adolescents catalans i valencians*, Universitat de Barcelona, tesi doctoral.

Giménez García, Roser (2022): *Edat, sexe i llengua inicial en l'elaboració de perfils lingüístics forenses d'adolescents en català*, Universitat de Barcelona, tesi doctoral.

Guiu, David (2012): *Usos i prestigi sociolingüístic entre l'alumnat d'ensenyament postobligatori de Catalunya*, Universitat de Lleida, tesi doctoral.

- Llompart Esbert, Júlia (2016): *Pràctiques plurilingües d'escolars d'un institut superdivers: de la recerca a l'acció educativa*, Universitat Autònoma de Barcelona, tesi doctoral.
- Marbà Mas, Teresa (2021): *Multilingüisme i obertura multilingüe. Gènesi, enfocaments i estratègies d'un programa de deconstrucció*, Universitat de Barcelona, tesi doctoral.
- Massaguer Comes, Marina (2022): *No-catalanoparlants a Catalunya: identitats socials, desigualtats i llengua catalana*, Universitat Oberta de Catalunya, tesi doctoral.
- Riagáin, Pádraig Ó & F. Xavier Vila (2007): *Young People and Minority Languages: Language Use Outside the Classroom*.
- Sorolla, Natxo (2016): *Tria de llengües i rols sociolingüístics a la Franja des de la perspectiva de l'anàlisi de xarxes socials*, Universitat de Barcelona, tesi doctoral.
- Vila, F. Xavier (2016): «Sobre la vigència de la *sociolingüística del conflicte* i la noció de *normalitat lingüística*», *Treballs de sociolingüística catalana*, 26, pp. 199-217.

Ventura Pedrol, Albert (Universitat Rovira i Virgili): «Intertextualitats, canvi lingüístic i referents a *Faves Tendres* de Baya Baye»

PARAULES CLAU: música en català, intertextualitat, canvi lingüístic, macarrisme català, alteritats

RESUM

L'obra musical de Baya Baye, nom artístic de Víctor Ballesteros Fernández (Montgat, 1998), s'ha donat a conèixer en diversos elapés: *Calers i verí* (2020), *Última verema* (2021), *Sauló* (2023) i *Faves Tendres* (2025), que ocuparà la proposta de recerca que segueix. Tanmateix, la via per la qual el raper de Montgat difon la seva producció musical també s'esdevé en forma de senzills. Tot posant el focus en la darrera publicació de Baya Baye, s'hi constaten referents de la música catalana de l'últim mig segle (des de Moncho fins a les sardanes), però sempre amb l'empelt de la irreverència, la contestació i l'arrelament desacomplexat a la catalanor més antiburgesa: la que sent la terra des de les havaneres, l'ús de samplejats de tenora o reivindica una reinterpretació del porró o la barretina com a elements distintius d'un estrat social de classe treballadora.

Amb tot, en aquestes intertextualitats i referents socioculturals hi pesen diverses qüestions de signe lingüístic que són, d'una banda, evidents, i, de l'altra, subjacents. Sociolingüísticament el posicionament artístic del raper ha propiciat un canvi en els usos lingüístics de la seva producció: inicialment el castellà era l'única llengua en què treballava i, contràriament, el català ha esdevingut la llengua meta en què ara, principalment, s'esdevé la seva música. Tanmateix, cal apuntar que el model a partir del qual es materialitza la seva música és un producte del català empeltat amb moltes influències al·lòctones. Hi pesen, per tant, canvis de lèxic, d'estructures i —per descomptat— fonètics: hi ha canvis en el timbre vocàlic (principalment tancaments cap a /e/ i /o/, articulacions en /a/ en detriment de les neutralitzacions pròpies del parlar central al qual s'adscriu), però també canvis en el sistema consonàntic (principalment ieisme).

A totes aquestes qüestions encara faltaria sumar-li un element d'ocupació de l'espai simbòlic: la proposta musical s'endinsa en un català desacomplexat, allunyat de la norma i de l'acadèmia, per la qual cosa es podria trencar una barrera (auto?)imposada i que estafà el català en alguns segments poblacionals: el català no és només el que s'imposa a les quatre parets de l'aula (escola, institut, etc.) i que s'esdevé de manera i forma artificial —si no fins i tot artificiosa— com a element de vehiculació didàctica. Sota aquesta concepció, el català esdevé llatí, anglès o francès: una llengua sense arrels als PPCC.

BIBLIOGRAFIA

Archiles, Jaume (2023): «El camí no és senzill perquè ens tanquem moltes portes per com som. També ens les tanquem», A *Diari de Barcelona*, 21 d'octubre de 2023, <https://www.diaridebarcelona.cat/w/el-cam%C3%AD-no-%C3%A9s-senzill-perqu%C3%A8-ens-tanquem-moltes-portes-per-com-som.-tamb%C3%A9-ens-les-tanquen>.

Baya Baye MGT Los Sosis (2020): *Calers i verí*.

— (2021): *Última verema*.

— (2023): *Sauló*.

Baya Baye MGT Los Sosis & Viktor Pizza (2025): *Faves tendres*.

Besora, Max & Borja Bagunyà (2018): *Trapologia*, Barcelona, Ara Llibres.

Cusí, Pau (2021): «Baye Baye: “La meva política és anar en contra de la política”», *El Nacional*, 7 de gener de 2021, https://www.elnacional.cat/ca/cultura/baya-baye-entrevista-victor-ballesteros-trap-catala-montgat_562161_102.html.

Monferrer-Palmer, Aina (2019): «Pragmaestilística del discurs del *hip-hop* en valencià», *Comunicació: Revista de Recerca i d'Anàlisi*, vol. 36.1, pp. 51-69, <https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000276/00000004.pdf>.

Palà, Roger (2010): «El concurs Hip-hop.cat i la dinamització del rap en català», *Llengua i ús, Revista Tècnica de Política Lingüística*, 49, pp. 39-45.

Riu Blasco, Adrià (2023): «Què se n'ha fet d'aquella banda de trap?», *El Temps*, <https://www.eltamps.cat/article/62137/que-se-nha-fet-daquella-banda-de-trap>.

Server, Nando (2020): «El rap en català: vint anys en escena», *La Directa*, 498 <https://directa.cat/el-rap-en-catala-vint-anys-en-escena/>.

Viasona: <https://www.viasona.cat/grup/baya-baye-mgt-los-sosis>.

Yung Mare; Lil Guiu; Teuma Thug; Good Jan; Monrra Straps & Willfree (2018): *Pawn gang. El codi*, Barcelona, Editorial Base.